

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ketabton.com

مدنی قانون

لومړۍ توک

نېټه ۱۵ / ۱۳۵۵ ه. ش
گنډه رسمي جريده (۳۵۳)

خواننده گرامی!

افتخار داریم که بعد از نشر "مجموعه قوانین افغانستان" با شیوه تنظیم موضوعی، اکنون بخاطر سهولت بیشتر در دسترسی شما به قوانین مورد نیاز، سلسله دیگری از قوانین نافذة کشور را با قطع کوچک جیبی در اختیار شما قرار می دهیم.

شارنپوه حبیب الله "غالب"

وزیر عدليه

قانون مدنی - جلد اول	نام:
وزارت عدليه جمهوري اسلامي افغانستان	ناشر:
رياست نشرات	تهيه و ترتيب:
قانونمل محمد رحيم "دقیق" سپرپرست رياست نشرات	مدیر پروژه:
تدارکات و اداری: سید محمد هاشمي رئيس امور مالي و اداري و احمد خالد	تدارکات و اداری:
عزيزی معاون واحد پروژه بانک جهانی در وزارت عدليه	
طراح جلد وصفحة آرا: امان الله صداقت(غبي)، عباس رسولی و حسين اميني	
نور علم خان، حليم سروش، محمد رفيع عمری، احسان الله	
نيکزاد	مصححين:
اسماعيل حكيمي، محمد يما قاسميار	مشاوريين:
۱۳۹۰	تاریخ نشر:
۸۰۰	تیراز:
اول (قطع جيبي)	چاپ:
۸۰	قيمت:
مطبوع طباعتي و صنعتي احمد	مطبعه:
۷۰۰ ۵۸۷۴ ۵۷	تلفن رياست نشرات:
www.moj.gov.af	وب سایت:

كلیه حقوق چاپ برای وزارت عدليه محفوظ است.

پشتو فهرست

مدنی قانون

۱۴	تمهیدی باب
۱۴	لومړۍ فصل: د قانون تطبيق
۱۴	لومړۍ قسمت: قانون او حق
۱۴	لومړۍ مبحث: د قانون د تطبيق ساحه
۱۵	دوه یم مبحث: د حق استعمال
۱۶	دوه یم قسمت: د زمانی له حیشه د قانون تطبيق
۱۷	درېبیم قسمت: د مکان له حیشه د قانون تطبيق
۲۲	دوه یم فصل: اشخاص
۲۲	لومړۍ قسمت: حقيقی شخص
۲۲	لومړۍ مبحث: عمومي حکمونه
۲۴	دوه یم مبحث: مدنی حالت
۲۵	درېم مبحث: د او سیدنۍ ئای
۲۶	څلورم مبحث: تابعیت
۲۶	پنځم مبحث: کورنۍ
۲۷	شپږم مبحث: ازدواج
۳۴	اووم مبحث: د ازدواج آثار
۳۴	لومړۍ فرعه: عمومي حکمونه
۳۵	دوه یمه فرعه: مهر
۳۹	درېبیمه فرعه: داوسیدلو ئای

۳۹	خلورمه فرعه: نفقه
۴۲	اتم مبحث: د ازدواج منحل کيبل
۴۲	لومړۍ فرعه: عمومي حکمونه
۴۲	دوه یمه فرعه: فسخ
۴۳	دربيمه فرعه: طلاق
۴۷	خلورمه فرعه: خلع
۵۱	پنځمه فرعه: جدائی
۵۱	لومړۍ جزء: دعيېب په سبب جدائی
۵۳	دوه یم جزء: دضرر په سبب جدائی
۵۵	دربييم جزء: د نفقي دنه ورکولو په سبب جدائی
۵۵	خلورم جزء: دغیابتې سبب جدائی
۵۶	نهم مبحث: د ازدواج د منحليدلو آثار
۵۶	لومړۍ فرعه: عدت
۵۹	دوه یمه فرعه: دعدت نفقه
۶۱	لسم مبحث: د اولاد حقوق
۶۱	لومړۍ فرعه: نسب
۶۱	لومړۍ جزء: په صحیحي نکاح کې د نسب ثبوت
۶۱	دوه یم جزء: د جدائی او دمېړه د مرګ وروسته، د نسب ثبوت
۶۲	دربييم جزء: په فاسدې نکاح کښي او دشېهي په دخول کښي د نسب ثبوت
۶۲	خلورم جزء: په نسب اقرار
۶۴	دوه یمه فرعه: رضاع
۶۵	دربيمه فرعه: حضانت
۷۰	خلورمه فرعه: د نفقي ورکول

لومری جزء: د اولاد نفقه.....	۷۰
دوه یم جزء: د پلرولو او خپلوانو نفقه.....	۷۲
پنحمه فرعه: د مالونو اداره.....	۷۲
لومری جزء: ولایت.....	۷۲
دوه یم جزء: وصایت.....	۷۷
اول: د وصی تاکل.....	۷۷
دوه یم: اختیاری وصی.....	۷۸
درییم: قضائی وصی.....	۷۹
خلورم: د وصی مکلفیتونه.....	۸۱
پنحه: د وصایت پای.....	۸۴
درییم جزء: حجر.....	۸۶
خلورم جزء: غایب او ورک شوی.....	۸۷
پنحه جزء: قضائی مرستی.....	۸۹
شپرم جزء: نظرارت.....	۸۹
اووم جزء: جزاکانی.....	۹۰
دوه یم قسمت: حکمی اشخاص.....	۹۱
لومری مبحث: عمومی حکمونه.....	۹۱
دوه یم مبحث: وقف.....	۹۳
لومری فرعه: په وقف کښی حق لرل.....	۹۶
دوه یمه فرعه: د وقف تقسیم.....	۱۰۰
درییمه فرعه: د وقف اداره.....	۱۰۰
خلورمه فرعه: د وقف پای ته رسیدل.....	۱۰۴
درییم مبحث: جمعیتونه.....	۱۰۶
لومری فرعه: عمومی حکمونه.....	۱۰۶

دوه يمه فرعه: مدیره هيأت.....	١١١
دربيمه فرعه: عمومي تولنه.....	١١٢
خلورمه فرعه: د جمعيت منحيلد او تصفيه كول.....	١١٥
خلورم مبحث: دعamu نبيگنو جمعيتونه.....	١١٦
پنؤم مبحث: خيريه جمعيت.....	١١٩
شپرم مبحث: فرهنگي جمعيتونه.....	١١٩
اووم مبحث: مؤسسي.....	١٢٠
دربيم فصل: مالونه.....	١٢٤

فهرست (دری)

قانون مدنی

۱۴۰	باب تمهیدی
۱۴۰	فصل اول: تطبیق قانون
۱۴۰	قسمت اول: قانون و حق
۱۴۰	مبحث اول: ساحه تطبیق قانون
۱۴۱	مبحث دوم: استعمال حق
۱۴۲	قسمت دوم: تطبیق قانون از حیث زمان
۱۴۳	قسمت سوم: تطبیق قانون از حیث مکان
۱۴۹	فصل دوم: اشخاص
۱۴۹	قسمت اول: شخص حقیقی
۱۴۹	مبحث اول: احکام عمومی
۱۵۱	مبحث دوم: حالت مدنی
۱۵۳	مبحث سوم: اقامتگاه
۱۵۴	مبحث چهارم: تابعیت
۱۵۴	مبحث پنجم: فامیل
۱۵۵	مبحث ششم: ازدواج
۱۶۲	مبحث هفتم: آثار ازدواج
۱۶۲	فرع اول: احکام عمومی
۱۶۴	فرع دوم: مهر

۱۶۸	فرع سوم: مسکن.....
۱۶۸	فرع چهارم: نفقة.....
۱۷۱	مبحث هشتم: انحلال ازدواج.....
۱۷۱	فرع اول: احکام عمومی
۱۷۲	فرع دوم: فسخ.....
۱۷۳	فرع سوم: طلاق.....
۱۷۸	فرع چهارم: خلع.....
۱۸۳	فرع پنجم: تفریق.....
۱۸۳	جزء اول: تفریق به سبب عیب.....
۱۸۴	جزء دوم: تفریق به سبب ضرر.....
۱۸۷	جزء سوم: تفریق به سبب عدم انفاق.....
۱۸۷	جزء چهارم: تفریق به سبب غیاب.....
۱۸۹	مبحث نهم: آثار انحلال ازدواج
۱۸۹	فرع اول: عدت.....
۱۹۲	فرع دوم: نفقة عدت.....
۱۹۴	مبحث دهم: حقوق اولاد.....
۱۹۴	فرع اول: نسب.....
۱۹۴	جزء اول : ثبوت نسب در نکاح صحيح.....
۱۹۵	جزء دوم: ثبوت نسب بعد از تفریق یا وفات زوج.....
۱۹۵	جزء سوم: ثبوت نسب در نکاح فاسد و دخول به شبهه
۱۹۶	جزء چهارم: اقرار به نسب.....
۱۹۷	فرع دوم: رضاع.....
۱۹۸	فرع سوم: حضانت.....
۲۰۴	فرع چهارم: انفاق.....

٢٠٤	جزء اول: نفقه اولاد
٢٠٧	جزء دوم: نفقه آبا و اقارب
٢٠٨	فرع پنجم: اداره اموال
٢٠٨	جزء اول: ولایت
٢١٣	جزء دوم: وصایت
٢١٣	اول: تعیین وصی
٢١٤	دوم: وصی اختیاری
٢١٥	سوم: وصی قضائی
٢١٨	چهارم: مکلفیت های وصی
٢٢١	پنجم: ختم وصایت
٢٢٤	جزء سوم: حجر
٢٢٥	جزء چهارم: غایب و مفقود
٢٢٧	جزء پنجم: مساعدت قضائی
٢٢٧	جزء ششم: ناظرت
٢٢٨	جزء هفتم: مؤیدات
٢٢٩	قسمت دوم: اشخاص حکمی
٢٢٩	مبحث اول: احکام عمومی
٢٣١	مبحث دوم: وقف
٢٣٥	فرع اول: استحقاق در وقف
٢٤٠	فرع سوم: اداره وقف
٢٤٤	فرع چهارم: انتهای وقف
٢٤٦	مبحث سوم: جمعیت ها
٢٤٦	فرع اول: احکام عمومی
٢٥٣	فرع دوم: هیأت مدیره

۲۵۴	فرع سوم: مجمع عمومی
۲۵۷	فرع چهارم: انحلال و تصفیه جمیعت
۲۵۸	مبحث چهارم: جمیعت های عام المنفعه
۲۶۲	مبحث پنجم: جمیعت خیریه
۲۶۳	مبحث ششم: جمیعت فرهنگی
۲۶۳	مبحث هفتم: مؤسسات
۲۶۸	فصل سوم: اموال

د عظمي صدارت د ۱۳۵۵ کال د مرغومي د مياشتني نهفي نېټي (۱۴۵۸) گنهه فرمان

بناغالي دوكتور عبدالمجيد عدليه وزير!

د وزيرانو مجلس پخپله (۱۷۲۳) گنهه فيصله کښي د ۱۳۵۵ کال د مرغومي د مياشتني د اوومي نېټي په غونده کښي د عدليي وزارت د ۱۳۵۵ کال د مرغومي د مياشتني د شپږمي نېټي (۳۸۱۷) گنهه عرض پاني ته په کتنه د مدنۍ قانون په هکله لاندلي مراتب تصويب کړل:

«مدنۍ قانون چه مشتمل دي پر خلورو توکو او دوه زره او خلور سوه او شپارس مادو چه د دارالانشاء مهر پري لګيدلى منظور دي».
د وزيرانو د عالي مجلس مراتب چه د افغانستان د جمهوري دولت د رئيس د حضور د منظوري په شرف رسيدلى او د ۱۲۵۵ کال د مرغومي د مياشتني د اتمي نېټي په (۲۴۱۸) گنهه کښي ثبت شوي دي تاسي ته خبر درک پشوچه په رسمي جريده کې يسي خپريدو ته اقدام وشي.

داکتر محمد حسن شرق

مدنى قانون/لومړۍ ټوک

مدنى قانون
تمهیدي باب

لومړۍ فصل
د قانون تطبيق

لومړۍ قسمت - قانون او حق
لومړۍ مبحث - د قانون د تطبيق ساحه

۱ ماده:

- (۱) په هغه مواردو کښی چه قانون موجود وي، اجتهاد روا نه دي، د
دي قانون حکمونه د لفظ يا د هغې د فحوي په لحاظ د تطبيق وردي.
(۲) په هغه مواردو کښي چه د قانون حکم موجود نه وي محکمه به د
اسلامي شريعت د حنفي فقهى د کلې اساساتو سره سم حکم
صادروي، ترڅو چه عدالت په ډيره بنه ممکنه وجهه تامين شي.

۲ ماده:

- په هغه مواردو کښي چه په قانون يا د اسلام د شريعت د حنفي فقهى
په کلې اساساتو کښي یو حکم موجود نه وي، محکمه به د عمومي
عرف سره سم حکم صادرولي، خو په دی شرط چه عرف ددي قانون د
حکمونو يا د عدالت د اساسونو مناقض نه وي.

۳ ماده:

- (۱) هغه خه چه په زمانی ثابتېږي ترڅو چه د هغې د مخالف دليل
موجود نه شي، د اعتبار ور ګئيل کېږي.
(۲) د قانون د حکم لغو کول بي له د اسي قانون په وسيلي چه تر هغې
وروسته نافذ شوي وي او په صراحت ئي د هغې د لغو کيدو يا تعديل
حکم نه وي کړي، صورت نه شي موندلې.

۱۵ مدنی قانون/ تمهیدی باب

دوه یم مبحث - د حق استعمال

۴ ماده:

که خوک د حق په کسبولود هغى د وخته ترمخه اقدام وکى، د هغى خخه په محرومیدو محاکوميږي.

۵ ماده:

د اضطرار حالت، دبل د حق د باطلييدو موجب نه ګرځئي.

۶ ماده:

ضرر د بالمثل عمل په وسیله، د مینځه نه وړل کېږي.

۷ ماده:

د مفاسدو ليږي کول د ګټيو په جلبلو وړاندی دی.

۸ ماده:

قانوني جواز ضمان نفی کوي، که خوک د قانون په حدودو کښي د خپل حق خخه ګتیه اخلى د هغى خخه د پیدا شوو خسارو مسؤل نه دی.

۹ ماده:

(۱) که خوک د خپل حق خخه تيری وکی ضمان پري لازميږي.

(۲) د حق خخه تيری په لاندانيو مواردو کښي پیدا کېږي:

۱ - د عرف او عادات مخالف کارونه.

۲ - د بل په حق باندي د تيری د قصد لرل.

۳ - د شخص د بنیګنو جزوی والي نسبت هغه ضرر ته چه بل ته ئى رسوى.

۴ - د بنیګنۍ ناروا والي.

۱۶

مدنى قانون/لومړۍ توك

دوه یم قسمت- د زمانی له حیله د قانون تطبيق

۱۰ ماده:

- (۱) د قانون حکمونه د خپریدو خخه وروسته د تطبيق وړگرځي.
(۲) د قانون حکمونه ما قبل ته رجعت نه کوي، مګر په هغه حالونو کښي چه پېچله په قانون کښي تصریح شوي وي او یائی حکمونه د عمومي نظام پوری مربوط وي.

۱۱ ماده:

- (۱) د اهلیت پوری مربوط حکمونه په تولو هغنو اشخاصو چه د دی قانون د درج شوو شرطونو لرونکي وي، تطبيقېږي.
(۲) که خوک د نوى قانون د حکمونو په اساس د اهلیت نقصان لرونکي وپیژندل شي. نو دا حکمونه د هغه په پخوانیو تصرفونو تائیر نه لري.

۱۲ ماده:

- د زمانی د تیريدو پوری مربوط نوى حکمونه د هغى د نافذیدو سره سم د تطبيق وړدی
په تولو مواردو کښي چه د پخوانی قانون سره سم د زمانی د تیريدلو موده نه وي پوره شوي، د نوى قانون د حکمونو تابع کېږي.

۱۳ ماده:

- که د نوى قانون حکمونه د زمانی د تیريدلو موده نسبت د پخوانی قانون ته کمه وټاکي، که خه هم دا موده د نوى قانون د نافذیدو خخه ترمخه شروع شوي وي، د نوى قانون د حکمونو تابع دی.

۱۷ مدنی قانون/تمهیدی باب

۱۴ ماده:

د هغه دليلونو په مورد کښي چه تر مخه راتبول شوي، د هغه قوانينو حکمونه تطبيقېږي چه د راتبولو په وخت کښي یا په هغه وخت کښي چه بايد راتبول شوي وي، نافذ وه.

۱۵ ماده:

موده د هجری شمسی کلیزی سره سم تطبيقېږي.

درېیم قسمت- د مکان له حیثه د قانون تطبيق

۱۶ ماده:

په يوی قضیه کښي چه په کښي د قوانينو تنازع موجوده وي د حقوقی رابطی د تشخيص په مورد کښي، د افغانستان د قانون حکمونه د تطبيق وړ دي.

۱۷ ماده:

د مدنی حالونو او د اشخاصو د اهليت د تثبتت په مورد کښي، د هغوي د متبوعه دولت قانون تطبيقېږي، او په هغه مالی تصرفونو کښي چه په افغانستان کښي عقدېږي او آثارې هم په افغانستان کښي مرتبېږي، نو که د عقد د دواوو خواوو خڅه یو د باندニ هيواد تبعه وي او د اهليت نقصان ولري، خود اهليت نقصان ئې پت سبب ته راجع وي، د پوره اهليت لرونکي ګنډل کېږي.

۱۸ ماده:

د باندنيو حکمي اشخاصو په مورد کښي لکه شرکتونه، جمعیتونه، مؤسسي او نور، د هغه دولت قانون اعتبار لري چه د هغوي مرکزی اداره په هغى کښي واقع وي. که د دی اشخاصو اساسی فعالیت په افغانستان کې پیل شوي وي، نو د افغانستان د قانون تابع دي.

مدنی قانون/لومړی توك

۱۹ ماده:

د ازدواج د صحت د موضوعي شرطونو د تحديد د پاره د دواړو زوجينو متبع قوانين تطبيق کېږي او د ازدواج د شکلی شرطونو په مورد کښي د هغه هيواد د قانون حکمونه مرااعات کېږي چه ازدواج به کښي صورت موندلې وي.

۲۰ ماده:

- (۱) د ازدواج په عقد مرتب آثار او د هغى پوري په مربوطو مالي چارو، د هغه دولت قانون تطبيقېږي چه ميره د ازدواج د عقد په وخت کښي د هغى تابع وي.
- (۲) د طلاق په باره کښي د هغه دولت د قانون حکمونه تطبيقېږي چه ميره د طلاق په وخت کښي د هغى تابع وي.
- (۳) د جلاوالۍ او انفصال په حالونو کښي، د هغه هيواد قانون ته اعتبار ورکول کېږي چه ميره د دعوى د اقامه کيدو په وخت کښي د هغى تابع وي.

۲۱ ماده:

د دی قانون د ۱۹ او ۲۰) مادو په درج شوو حالونو کښي، که د زوجينو خخه یو د ازدواج د عقد په وخت کښي افغان وي، نو د اهليت د شرطونو خخه غير يواхи د افغانستان د قانون حکمونه تطبيقېږي.

۲۲ ماده:

هغه مسئلي چه د زوي ولی، ولایت او نورو وجایو پوري د پلرونو او زامنو تر منځ مربوطی دی د پلار د متبع دولت د قانون حکمونه تطبيقېږي.

۱۹ مدنی قانون/ تمهیدی باب

۲۳ ماده:

د اهلیت دنه لرونکو، د اهلیت د ناقصو او غایبو اشخاصو په مورد کښی د هغوي د متبعو دولت د قانون حکمونه تطبيقېږي. د قيم، وصی، قانونی ولی او داسی نورو د نصبولو په خصوص کی، ددی موضوعاتو پوری د مریوطو قوانینو حکمونه او د نورو قوانینو حکمونه چه د ذکر شوو اشخاصو د حمایی دپاره وضع شوی وی د تطبيق وړدی.

۲۴ ماده:

په نفقة باندی د مکلف کولو په باره کښی د هغه شخص د متبعو دولت د قانون حکمونه تطبيقېږي، چه د نفقي په ورکولو مکلف وي.

۲۵ ماده:

(۱) دميراث، وصيت او نورو تصرفونو پوری موضوعي مریوط حکمونه چه د مرگ خخه وروسته زمانی پوری مریوط وي د مورث، وصيت کوونکي یا د هغه چاچه د هغه د مرگ په وخت کي ورڅخه تصرف شوی وي، د متبعو دولت د قانون حکمونه ئى تطبيقېږي.

(۲) د وصيت د شکلی حکمونو په باره کښي، د وصيت په وخت کښي د وصی د قانون حکمونه، یا د هغه خای د قانون حکمونه چه وصيت په کښي پوره شوي، تطبيقېږي.

همدارنګه د شکلی حکمونو نور تصرفونه چه د مرگ خخه وروسته زمانی ته منسوب وي د دی حکم تابع دي.

۲۶ ماده:

د ملکيت د حیازت او نورو عيني حقوقو په باره کښي د هغه خای قانون تطبيقېږي چه عقار په کښي واقع وي، د منقولو مالونو په باره کښي د هغه خای قانون تطبيقېږي چه منقول مالونه د هغه سبیونو د

۲۰

مدنى قانون/لومپى توك

تحقق په وخت کېنى چه پرى اكتساب يا د حق د لاسه ورکول مرتب وي، په ذکر شوي ئای كېنى موجود وي.

۲۷ ماده:

د هغه التزاماتو په باره کېنى چه د عقودو خخه پيدا شوي وي، د هغه دولت قانون تطبيقيرى چه د عقد دواپو خواوو پكىشى اوسيده غوره كېرى وي، په هغه صورت کېنى چه داوسىدىنى ئاي اختلاف ولرى، د هغه دولت قانون تطبيقيرى چه عقد پكىشى پوره شوي وي. په دى شرط چه د عقد دواپو خواوو د يوتاكلى قانون د حکمونو د تطبيق په باره کېنى موافقه نه وي كېرى او يادقىرينى خخه معلومه نه شى چه د عقد د دواپو خواوو مرام د بىل قانون تطبيق وو. د عقار پورى مربوط د پوره شوو عقودو په باره کېنى، د عقار د ئاي قانون تطبيقيرى.

۲۸ ماده:

د عقودو دشكلى شرطونو په باره کېنى، د هغه هيوا د قانون حکمونه تطبيقيرى چه عقد په کېنى پوره شوي وي.

۲۹ ماده:

(۱) د غير تعاقدى التزامونو په باره کېنى، د هغه دولت د قانون حکمونه تطبيقيرى چه په هغى کېنى د التزام پيدا كۈونكى حادثه واقع شوي وي.

(۲) كە التزام د داسى حادثى خخه پيدا شوي وي چه د افغانستان خخه د باندى واقع شوي وي او حادثه په هغه ئاي كېنى قانونى نه وي او په افغانستان كېنى قانونى و پىئندىل شى، د دى مادى د لومپى فقى حكم نه تطبيقيرى.

مدنی قانون/تمهیدی باب ۲۱

۳۰ ماده:

د اختصاصی قاعدو په باره کښی او د اجرآ تو پوری د ټولو مربوطو کارونو په باره کښی، د هغه دولت د قانون حکمونه تطبیقیږی چه دعوی پکښی اقامه شوي وی یا اجرآت پکی شوي وی.

۳۱ ماده:

د دی قسمت پورتني درج شوي حکمونه په هغه صورت کښی نافذ دی، چه د هغى په خلاف بل حکم په خاص قانون کښی یا بین الدول معاهده کښی چه په افغانستان کښی نافذه وی موجود نه وی.

۳۲ ماده:

که د قوانینو د تنازع په باره کښی د دی قانون په پورتنيو مادو کښی کوم حکم پیدا نه شی، د بین الدول خصوصی حقوقو قاعدي تطبیقیږي.

۳۳ ماده:

د هغه اشخاصو په باره کښی چه تابعیت ئی معلوم نه وی، د هغه قانون تاکل چه تطبیق ئی واجب وی د محکمی په صلاحیت کی دی.

۳۴ ماده:

په هغى مواردو کښی چه د باندниو هیوادونو د قانون تطبیق پیش بینی شوي دی، د ذکر شوي قانون هغه موضوعی حکمونه چه د بین الدول خصوصی قانون پوری مربوط نه وی، تطبیقیږي. که د هغه دولت په قانون کښی چه حکمونه ئی د تطبیق وړ دي، د دینونو تعدد موجود وی، نو د هغه دین حکمونه تطبیقیږي چه د هغه دولت قانون تاکلی وی.

۲۲

مدنى قانون/لومړۍ توک

۳۵ ماده:

داندنه هیواد د قانون حکمونه لکه چه د دی قسمت په پورتنېو موادو کښي تصریح شو په هغه حدودو کښي د تطبیق وردي، چه په افغانستان کښي د عمومي نظام يا عمومي آدابو مخالف نه وي.

دوه یم فصل اشخاص

لومړۍ قسمت- حقیقی شخص
لومړۍ مبحث - عمومي حکمونه

۳۶ ماده:

(۱) د انسان شخصیت د هغه د پوره ولادت سره په دی شرط چه ژوندی وزیری شروع کیږي او په مرگ پای ته رسیږي.
(۲) جنین د هغه حقوقو لرونکي دی چه قانون پری صراحت لري.

۳۷ ماده:

د زیریدنی او مرگ د نیټېي ثابتول د رسمي مربوطو د فترونو په وسیله صورت مومي، که د زیریدنی یا د مرگ د ثبت په باره کښي سندونه موجود نه وي یا د ثبت د صحت په باره کښي اشتباہ پیدا شوي، د زیریدنی یا مرگ د ثابتولو دپاره، د ثابتولو د وسیلود اقامه کولو خخه په داسی توګه استفاده کیږي چه په قانون کښي تصریح شوي وي.

۳۸ ماده:

هر شخص کولاهي شئ چه پرته د خپل نوم، کورنۍ نوم هم غوره کړي، د کورنۍ نوم اولادونو ته نقلیږي، که حوك د چا د کورنۍ نوم ځان ته انتقال کي او یا ورسه په کي جګړه وکي او هغه ته د دی عمل خخه

مدنی قانون/تمهیدی باب ۲۳

ضرر ورسیبی، هغه چاته چه ضرر رسیدلی کولی شی چه د تعرض په منع کندو علاوه تعویض هم و غواری.

۳۹ ماده:

د رشد عمر پوره اتلس شمسی کلونه دی، که خوک دی عمرته ورسیبی او عقلی قوه ولری د خپلو مدنی حقوقود اجراء کولو، دپاره دپوره اهلیت خاوند گنل کېږي.

۴۰ ماده:

که خوک د عمر د کموالی، یا معتوه والی، یا لیونتوب له امله ممیزنه وي، نه شی کولی چه حقوقی معاملی تر سره کی، که خوک اوه کلنی ته نه وي رسیدلی غیر ممیز گنل کېږي.

۴۱ ماده:

ممیز شخص چه د رشد عمر ته نه وي رسیدلی یا داچه د رشد عمرته رسیدلی وي خو سفیه وي یا په غفلت مبتلای، د اهلیت نقصان لرونکی گنل کېږي.

۴۲ ماده:

هغه شخص چه اهلیت یی ناقص یا فاقد وي، د دی قانون د شرطونو او قاعدو سره سم د وصایت، ولايت قوامت د حکمونو تابع دی.

۴۳ ماده:

هیڅوک نه شی کولی چه د خپل قانونی اهلیت خخه تنازل یا د هغى په مرتبو آثارو کښی تعدیل راوړي.

۴۴ ماده:

آزادی دانسان طبیعی حق دی، هیڅوک نه شی کولی چه د هغې خخه تنازل وکړي.

۲۴

مدنى قانون/لومپى توك

۴۵ ماده:

د هغه چا چه په شخصي حقوقوئي تيرى كىزېرى، كولى شى چە د تيرى د مخنبوى په غونبىتنە علاوه د هغه ضرر د تعويض غونبىتنە ھم وکى چە د ذكر شوی تيرى خخە و رته رسيدلى دى.

دوه يم مبحث - مدنى حالت

۴۶ ماده:

كوم اشخاص چە د اتلس كلنى عمر پوره كوي، د هغۇي مدنى حالت د سجلونود ثبت په مخصوصو دفترونو كىنى دى قانون د(۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰) مادو د درج شوو حكمتونو سره سى ثبىتىرى.

۴۷ ماده:

(۱) د شخص مدنى حالت د هويت په مخصوصه پانە كىنى درجىپى او د غونبىتنى په صورت كىنى ورتكول كىرى، د هويت پانە مشتمله ده پە: نوم، تخلص يا د كورنى پە نوم، د زىپىدىنى پە نېتىھ او خاي، وظيفى، تابعىت، د اوسيدىنى پە خاي، د ميرمنى او اولاد پە نومونو او د هغۇي دزىپىيدو د خاي او نېتى سره.
(۲) د ذكر شوو حالونو تغيير لكە مرگ، يىا د اوسيدىنى د خاي يىا د وظيفى تغيير ھم د هويت پە پانە كىنى درجىپى.

۴۸ ماده:

د ازدواج، طلاق، پە ولديت او د نسب پە ثبوت د اقرار پوري مربوط سندونه چە پە اختصاصى مراجعو كىنى ترتىبىپى، د دى قانون د (۴۶) مادى پە درج شوو دفترونو كىنى ثبت تە رسىپى، ذكر شوی مراجع مكلفى دى چە پورتى واقعى د ثبت د پاره مربوطى ادارى تە پە ليكلى توگە واستوى.

۲۵ مدنی قانون/تمهیدی باب

۴۹ ماده:

خارنوال کولی شی چه د دی قانون (۴۶) مادی د درج شوو سجلونو او مخصوصو دفترونو د ثبت په جريان اطلاع حاصله کي، که په کبني تخلف يا بدارآت وگوري نو قانوني اقدام به کوي.

۵۰ ماده:

ددی قانون د (۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹) مادو پهول درج شوی حالونه چه د سجلونو د ثبت په مخصوصو دفترونو کبني يا د نفوسو په تذکره کبني درج شوی، د بل په مقابل کبني حجت گنيل کيربي، په دی سندونو اعتراض کول جواز نلري، مگر داچه اعتراض د ذکر شوو سندونو په جعل يا تزویر بناوي.

درېم مبحث - د او سیدني خای

۵۱ ماده:

- (۱) د او سيدلو خای هغه دی چه شخص په کبني په عادي توګه سکونت لري، عام له دی چه دا سکونت دائمي وي يا مؤقت.
- (۲) یو شخص کولاي شی چه دیوه خخه زيات د او سيدلو خایونه ولري.

۵۲ ماده:

- (۱) د اهليت نقص لرونکي، محجور، مفقود او د غایب د او سيدلو خای د هغوي د قانوني قايم مقام د او سيدلو د خای خخه عبارت دي.
- (۲) هغه اشخاص چه د اهليت نقصان ولري او د تجارت کولو اجازه ورته شوی وي، کولي شی چه د معاملو د اجراء کولو او جايزو تصرفونو د پاره د او سيدني د خاص خای لرونکي وي.

۲۶ مدنی قانون/لومړۍ توك

۵۳ ماده:

په هغه ظای کښي چه شخص تجارت یا کسب غوره کوي، د هغى پورى د مربوطو کارونو د ادارى له امله د هغه د او سیدلو ظای ګنډل کېږي.

۵۴ ماده:

- (۱) شخص کولای شي د یو تاکلى قانوني عمل د اجراء کولو دپاره د او سیدلو اختياري ظای ولري.
- (۲) د او سیدلو هغه ظای چه د یو تاکلى قانوني معاملې دپاره اختياريږي، د هغى پورى د ټولو مربوطو کارونو دپاره په شمول د اجراري تنفيذ اجراتو اعتبار لري، مګر دا چه د او سیدلو ذکر شوي ظای په صراحت سره د مشخصو معاملو د پاره تاکل شوي وي.
- (۳) د او سیدلو د اختياري ظای ثابتول بى له ليکلوسندونو خخه جوازنه لري.

څلورم مبحث - تابعیت

۵۵ ماده:

افغانی تابعیت د خاص قانون په وسیله تنظیمیږي.

پنځم مبحث - کورتی

۵۶ ماده:

د انسان کورنۍ د هغه خپلوانو خخه متشکله ده چه دیوه شريک اصل په وسیله سره جمع شوي وي.

مدنی قانون/ تمهیدی باب ۲۷

۵۷ ماده:

مستقیمه خپلوي د اصل او فرعی د نسبت خخه عبارت ده، او غیر مستقیمه خپلوي د دوه اشخاصو نسبت خخه عبارت ده، په داسی توګه چه يو شريک اصل ولري بي له دی چه يو د بل فرع وي.

۵۸ ماده:

(۱) د مستقیمي خپلوي د درجی په محاسبه کبني، د فرعی خخه اصل ته، هره فرعه يوه درجه گئنل کيپي، په خپله اصل په دی محاسبه کبني شامل نه دي.

(۲) د غير مستقیمي خپلوي د درجی په محاسبه کبني، د فرعی خخه شريک اصل ته او د هغې عکس، هره فرعه يوه درجه شمارل کيپي، او شريک اصل په محاسبه کبني شامل نه دي.

۵۹ ماده:

د زوجينو خخه د يوه خپلوان د بل زوج په باره کبني په عين خپلوي او درجی کبني پيژندل کيپي.

شپږم مبحث - ازدواج

۶۰ ماده:

ازدواج يو عقد دی چه د بنځۍ او سړۍ معاشرت يی د فاميل د تشکيلولو په مقصد مشروع کړي او د دواړو خواوو حقوق او واجبات تنظيموي.

۶۱ ماده:

(۱) د ازدواج عقد په رسمي نکاح نامي کبني د مربوطى ادارې په وسيلي په درې نقلونو کبني ترتیب او ثبتيري، اصل بي په مربوطى ادارې کبني حفظ او د عقد هری خواته د هغې یونقل ورکول کيپي. د ازدواج عقد په مخصوصو دفترونو کبني د ثبتيدلوا وروسته د دی

۲۸

مدنى قانون/لومپى توك

قانون د (۴۶) مادى د درج شوي سجلونو د ثبت ادارى ته اطلاع وركول كيبرى.

(۲) که د ازدواج د عقد ثبتول په دى ترتيب ممکن نه وي، په بله توګه چه د رسمي سندونو د ثبتولو د پاره تاکل شوي، صورت مومى.

۶۲ ماده:

کوژده د هغى بنخى سره جواز لرى چه دبل شخص په نکاح او عدت كبنى نه وي.

۶۳ ماده:

د معتمدى خطبه په صراحت او كنابى سره جواز نلرى، عام له دى چه بنخه د رجعى يا باين طلاق معتمد وى او صريح عبارت د وفات معتمدى ته جواز نلرى.

۶۴ ماده:

کوژده د ازدواج د وعدى خخه عبارت ده، د عقد دواړه خواوى کولي شى چه ور خخه منصرف شى.

۶۵ ماده:

که د کوژدي دواړه خوا يوه و بل ته تحفه ورکړي وى، تحفه ورکوونکي کولي شى د بلې خوا دعدول په صورت کبنى عين تحفه که موجوده وى او که موجوده نه وى د هغى د اخيستلو د ورخنۍ قيمت غوبښنه وکې. که عدول د تحفې ورکوونکي له خوا صورت وسمومي يا تحفه د مينځه ولاړه شى يا استهلاک شوي وى، د هغى بيرته اخيستل په هيڅ صورت سره نه شى کولي.

۶۶ ماده:

د ازدواج عقد په صريح ايجاب او قبول سره چه فوريت او استمرار افاده کي بي د وخت د قيد خخه په يوه مجلس کبنى صورت مومى.

۲۹ مدنی قانون/تمهیدی باب

۶۷ ماده:

ازدواج چه د غیر محقق شرط پوری معلق وی یاراتلونکی زمانی ته مضاف وی نه شی عقد کیدای.

۶۸ ماده:

که د ازدواج په عقد کښی داسی شرط کښیښو دل شی چه د قانون او ازدواج د هدفونو خخه مخالف وی، عقد صحیح او شرط باطل ګنډ کېږي.

۶۹ ماده:

د بدل ازدواج په عقد کښی یوه بشخه د بلی بشخی په بدل کی نه واقع کېږي اوهری یوی بشخی ته مهر مثل لازمېږي.

۷۰ ماده:

د ازدواج اهلیت هغه وخت پوره کېږي چه نارینه وو د (۱۸) کلنی عمر او بشخو دشپارس کلنی عمر پوره کړي وی.

۷۱ ماده:

(۱) که جلی ددی قانون د (۷۰) مادی درج شوی درشد عمر نه وی پوره کړي دهغى د ازدواج عقد یواخی دپلار په وسیله چه د صحیح تصرف لرونکی وی یا دصلاحیت لرونکی محکمی په وسیلی صورت موندلی شی.

(۲) د صغیره جلی دنکاح عقد چه عمری د (۱۵) کلونو خخه کم وی په هیڅ صورت جواز نه لري.

۷۲ ماده:

(۱) د ازدواج د عقد دپاره د وکیل نیبول جواز لري.
(۲) وکیل نه شی کولی چه خپله مؤکله د خپلی نکاح په عقد کښی را پړي، مګر دا چه د وکالت په عقد کښی پری تصریح شوی وی.

۳۰

مدنى قانون/لومپى توك

۷۳ ماده:

وکيل نه شى كولى چه د ازدواج په عقد كښي بى د صلاحیت د تفویض خخه يا دخیل وکيل يا مؤکلى د اجازى په غير، بل شخص د وکيل په صفت انتخاب کي.

۷۴ ماده:

وکيل نه شى كولى داسى كار وکى چه د هغه د وکالت د حدودو خخه خارج وي، د وکالت د حدودو خخه بیرون يو کار دفصولي عمل حكم لري، د مؤکل يا مؤکلى د اجازى پورى موقوف دي.

۷۵ ماده:

وکيل ميري ته د بسخى په تسليمولو او د مهر په ورکولو مکلف نه دي، مگر په هغه صورت كښي چه د مهر د ورکولو ضمانت يى كري وي. په دى صورت كښي وکيل نه شى كولى چه ورکول شوي مهر د ميري خخه و غواپي، مگر په هغه حالت كښي چه د وکيل ضمانت دميره په اجازى صورت موندلوي.

۷۶ ماده:

په هغه صورت كښي چه د عقد دواړه خواوی اصالت، شرعاً يا د وکالت په توګه، ديوه شخص د ولایت لاندی واقع وي، شخص كولى شى په یواخني ډول د عقد د دواړو خواوو له پلوه، ایجاد او قبول وکي، خو په دی شرط چه د عقد قانوني شرطونه مرااعات شوي وي.

۷۷ ماده:

د نکاح د عقد د صحت د پاره او د هغى د نافذيدو دپاره لاندیني شرطونه لازم دي:

- ۱ - د عقد د دواړو خواوو يا د هغوى دوليانو يا وکيلانو په وسیله د صحيح ایجاد او قبول ترسره کول.
- ۲ - د اهلیت لرونکو دوه شاهدانو حضور.

مدنی قانون/ تمهیدی باب

۳ - د نکاح کوونکی او نکاح کیدونکی ترمنځ د دایمی یا مؤقتی حرمت نشتوالي.

۷۸ ماده:

قاضی د هغه اشخاصو لی دی چې ولی نه لري.

۷۹ ماده:

هغه اشخاص چه د دی قانون د (۷۸) مادی د درج شوي حکم سره سم د قاضی د ولایت لاندی واقع کېږي، قاضی حق نه لري چه هغنوی د خپل ازدواج د عقد لاندی یا د خپلو اصولو یا فروعو د ازدواج د عقد لاندی راورې.

۸۰ ماده:

که عاقله او رشیده بې د ولی د موافقی خخه ازدواج وکی، د نکاح عقد نافذ او لازم دي.

۸۱ ماده:

د شخص ازدواج د خپلو اصولو او فروعو سره، د پلاز او مورد فروعو سره او دنيکونو د لومړۍ طبقی د فروعو سره په دایمی ډول حرام دي.

۸۲ ماده:

د شخص ازدواج د خپلې بنځی د اصولو سره په مطلق صورت او د خپلې بنځی د فروعو سره د دخول په صورت کښې په دایمی ډول حرام دي.

۸۳ ماده:

د زنا کوونکی ازدواج د زناکړي شوی د اصل او فرعی سره همدارنګه د زنا کړي شوی ازدواج د زناکوونکی د اصولو او فروعو سره حرام

٣٢

مدنى قانون/لومپى توك

دی. د زنا كېرى شوى د اصولو او فروعو ازدواج د زنا كۇونكى د اصولو او فروعو سره دى حكم خخە مستشنى دى.

٨٤ ماده:

دلاندىيو حالونو په استشنى، رضاعى حرمت د نسبى حرمت په خير دى:

- ١ - د رضاعى زوي، خور.
- ٢ - د رضاعى خوريا ورور، مور.
- ٣ - د رضاعى زوي يالورنيا.
- ٤ - د رضاعى ورور، خور.

٨٥ ماده:

په لاندىيو حالونو كېنى مۇقتى حرمت پيدا كىپى:

- ١ - د دوه داسى بىسحۇ ترمنىخ پە نكاح كېنى يو ئاي كىدل، چە كە دەھفوى خخە يو نارىينە فرض كېرى شى، نو دەھفوى ترمنىخ د ازدواج حرمت منئىتە راشى.
- ٢ - د درى طلاقۇ مطلقە تر خو چە دبل شخص سره ازدواج وكى.
- ٣ - دبل نكاح كېرى او معتمدە.
- ٤ - هغە بىسحە چە لعان شوى وي، تر خو چە مىرە خىپل خان دروغىجن كى.
- ٥ - هغە بىسحە چە كتابىي نه وي.

٨٦ ماده:

د يوى خخە د زياتو بىسحۇ ازدواج دراتلونكىو حالونو د تحقق خخە وروستە صورت نىبولي شى:

- ١ - پە هغە حالت كېنى چە د بىسحۇ ترمنىخ د بى عدالتى ويرە موجودە نە وي.

مدنی قانون/تمهیدی باب ۳۳

۲ - په هغه حالت کښی چه شخص د بنخو دنفقی د تأمین د پاره لکه غذا، کالی، د اوسيدلود ځای او د مناسبي معالجي مالي توان ولري.

۳ - د مشروعی بنیګنې په حالت کښی لکه د لمپني بنخی شنډوالی او يا د هغى به دا سی رنځونو مبتلا کيدل، چه علاج يې دير سخت وي.

۸۷ ماده:

د کومي بنخی میره چه د دی قانون د (۸۶) مادی د حکم په خلاف ازدواج کړي وي، کولی شي چه د دی قانون د (۱۸۳) مادی د درج شوو حکمونو سره سم، د ضرر په سبب د جدائی په اساس د محکمی خڅه د طلاق غوبښنه وکي.

۸۸ ماده:

بنخه کولی شي چه د ازدواج د عقد په وخت کښي دا شرط کښيردي چه که میره يې د دی قانون د (۸۶) مادی د درج شوو حکمونو په خلاف د بلی بنخی سره ازدواج وکي، نو د طلاق واک به هغى ته نقلېږي. دا شرط هغه وخت اعتبار لري چه د نکاح په وثيقى کښي درج شوي وي.

۸۹ ماده:

که خوک د يوی بنخی خڅه په زيات ازدواج کښي د دی قانون د (۸۶) مادی د حکم سره سم، خپل متأهل والي پت کي او د هغى بنخی چه نوي يې نکاح کړي د هغى صريحه رضاء او موافقه په دی باره کښي نه وي ترلاسه کړي، په دی صورت کښي نوي بنخه کولی شي که د میره سره د معاشرت په دواړ راضي نه وي، د دی قانون د (۱۸۳) مادی د درج شوو حکمونو سره سم د ضرر په سبب د جدائی په اساس د محکمی خڅه د طلاق غوبښنه وکي.

مدنى قانون/لومړۍ توك

اووم مبحث - د ازدواج آثار
لومړۍ فرعه - عمومي حکمونه

۹۰ ماده:

په صحیحی او نافذی نکاح د هغې ټول آثار لکه د بنځی نفقة، د
میراث حقوق، د نسب ثبوت او د مصاہرت حرمت مرتبېږي.

۹۱ ماده:

د ټول مهر د لزوم په باره کښی، که نکاح صحیح وي، نو صحیحه
خلوت د دخول حکم لري، که خه هم میپه عنین وي. همدارنګه د نسب
د شابتولو، نفقې، د بنځی د خور د نکاح حرمت په باره کښی د
صحیح خلوت حکم لکه په صحیحی نکاح کښی عیناً د دخول حکم
لري.

۹۲ ماده:

(۱) د مسلماني بنځی نکاح د نا مسلمان سپړی سره باطله ده. مسلمان
سپړی کولي شي چه د کتابې بنځی سره ازدواج وکي.
(۲) د کتابې بنځی ازدواج د هغې د کتابې ولی په وسیله د دوه
کتابې شاهدانو په حضور صورت موندلې شي. د دی مادې په درج
شوو مواردو کښی اولاد د پلارد دین تابع ګنډ کېږي.

۹۳ ماده:

د کتابې بنځی نکاح په مسلمانی بنځی او عکس یې جواز لري.

۹۴ ماده:

که په نا صحیح نکاح کښی دمیپه او بنځی ترمنځ، د دخول او د هغې
د مقدمو ترمخه جدائې صورت ومومنې، د مصاہرت د حرمت موجب
نه ګرځی.

۲۵ مدنی قانون/تمهیدی باب

۹۵ ماده:

په باطل ازدواج که خه هم دخول په کښی صورت موندلی وي، د صحیح ازدواج د آثارو خخه هیچ یو پری نه مرتبېږي.

۹۶ ماده:

که ازدواج په ایجاد او قبول صورت موندلی وي خو بعضی شرطونه بی نه وی پوره شوی، فاسد ګنبل کېږي او د ازدواج حکمونه پری نه مرتب کېږي.

۹۷ ماده:

(۱) فاسد ازدواج د دخول ترمخه باطلی نکاح حکم لري.
(۲) که د فاسد ازدواج خخه وروسته د خول صورت و مومی نو مهر، نسب، د مصاہرت حرمت، عدت، جدائی او نفقه ثابتیږي.

دوه یمه فرعه - مهر

۹۸ ماده:

په دخول، صحیح خلوت یا د زوجینو خخه دیوه په مرگ که خه هم دا مرگ د دخول یا صحیح خلوت ترمخه صورت موندلی وي، ټول مهر لازمیږي.

۹۹ ماده:

بنځه د مسمی مهر مستحقه ګنبل کېږي. که مهر د عقد په وخت کښی نه وی تاکل شوی او یا نفی شوی وي، نو مهر مثل لازمیږي.

۱۰۰ ماده:

مال چه د تملک قابلیت ولري، مهر تاکل کېدای شي.

مدنی قانون/لومپی توك

۱۰۱ ماده:

(۱) ټول مهر یا یوه حصه یی په معجله یا مؤجله ډول تاکل کبدای شي.

(۲) په هغه صورت کبني چه په تعجیل یا تأجیل تصریح نه وي شوي، عرف ته رجوع کېږي د جدای او وفات په صورت کبني د مؤجل مهر ورکول د لنډي مودی تابع دي، مګر دا چه د عقد په وخت کبني په تاکلی مودی تصریح شوي وي.

۱۰۲ ماده:

(۱) میره کولي شي چه د عقد خخه وروسته د مهر اندازه زیاته کي.

(۲) په پورتنی حالت کبني د مهر زیاتوالی د لاندنسیونو شرطونو تابع دي:

۱ - د مهر د زیاتوالی اندازه دی معلومه وي.

۲ - بسخه یا دهغى ولی دی دا زیاتوالی قبول کي.

۳ - د زوجیت رابطه دی باقى وي.

۱۰۳ ماده:

(۱) بالغه بسخه چه د قانوني ازدواج عمر یی پوره کړي وي د صحت په حالت کبني او پېچله رضا کولي شي، هغه مهر چه ورتنه نقد تاکل شوي، ټول او یا یوه حصه یی د میره د ذمي خخه ساقط کي.

(۲) بسخی چه د دی قانون د (۷۰) مادی درج شوي عمر یی نه وي پوره کړي د هغې پلار په هیڅ صورت نه شي کولي چه مهر د میره د ذمي خخه ساقط کي.

۱۰۴ ماده:

کومی بسخی چه د مهر د تاکلو اختیار میره ته سپارلى وي او مهر یی نه وي مسمی شوي، کولي شي چه د عقد خخه وروسته او د دخول ترمخه د مهر تاکل وغواړي، میره مکلف دي چه مهر یی وټاکي، که

۳۷

مدنی قانون/ تمهیدی باب

میره د مهر د تاکلو خخه خان و زغوره، بنسئه کولی شی چه د صلاحیت لرونکی محکمی خخه د مهر مثل تاکل و غواری.

۱۰۵ ماده:

که جدایی د دخول با صحیح خلوت خخه ترمهخه واقع شی نوکه مهر مسمی شوی وو، نو بنسئه د نیمایی مسمی شوی مهر او که نه^{*} وو، مسمی شوی نیمایی مهر مثل مستحقه ده.

۱۰۶ ماده:

که جدایی د صحیح خلوت یا دخول ترمهخه د بنسئی له خوا صورت و نیسی، تول مهر بی ساقطیبری.

۱۰۷ ماده:

که د زوجینو ترمنج جدایی د دخول یا صحیح خلوت ترمهخه واقع شی، د بنسئی د پاره متعه چه د معمولو کالو او امثالو خخه عبارت ده، لازمیبری. د متعه په تاکلو کبنی د میره مالی قدرت په نظر کبنی نیول کیری خو په هیچ صورت د هغی قیمت نیمایی مهر مثل خخه نه شی زیاتیدای.

۱۰۸ ماده:

(۱) که طلاق د دخول خخه ترمهخه واقع شی او مهر مسمی وی او یا میره میر شی، بنسئی ته متعه نه لازمیبری.
(۲) په هغه صورت کبنی چه طلاق د دخول خخه وروسته واقع شی، که مهر مسمی شوی وی او که نه وی مسمی شوی، بنسئی ته د متعه درکول جواز لری.

* ۱۰۵ ماده تعديل شوی ده، د تعديلاتو برخې ته دې مراجعه وشی.

۳۸ مدنی قانون/لومپی توك

۱۰۹ ماده:

که یو سپری د مرگ د مرض به وخت کنی ازدواج وکی او د خپلی بنی مهر بی د مهر مثل خخه زیات تاکلی وی، دا زیاتوالی د وصیت د حکمونو تابع گرئی.

۱۱۰ ماده:

مهر، د بنی خی ملکیت دی. بنخه کولی شی پخپل مهر کنی هر نوع مالکانه تصرف وکی.

۱۱۱ ماده:

که بنخه تبول مهر او یا یی یوه حصه د قبض خخه ترمخه یا وروسته خپل میره ته هبه کی او د دخول خخه ترمخه طلاق واقع شی، میره نه شی کولی نیمایی مهر وغوارپی.

۱۱۲ ماده:

که مهر نقدی پیسی یا مثلی شی نه وی، او بنی خی د هغی نیمایی یا تبول میره ته هبه کپی، نوکه طلاق د دخول خخه ترمخه واقع شو، میره نه شی کولی چه د مهر په نامه خه شی وغوارپی.

۱۱۳ ماده:

پلار نه شی کولی چه د خپلی لور تبول یا یوه حصه مهر هبه کی.

۱۱۴ ماده:

هیڅوک نه شی کولی چه بنخه مجبوره کی چه خپل تبول مهر او یا یی یوه حصه، میره ته یا بل چاته پربردی. په هغه صورت کنی چه بنخه د تبول مهر د قبضولو ترمخه مړه شی، ورثه یې کولی شی چه د میره خخه یې او که میره یې مړ وو د میره دورثی خخه یې، د بنی خی د میراث د حق د وضع کیدو وروسته، پاتی مهر وغوارپی.

۳۹

مدنی قانون/ تمهیدی باب

در پیمده فرعه - داوسيدلو خای

۱۱۵ ماده:

میره به د خپل مالی قدرت سره سم د خپلی بنخی دپاره د اوسيدلو مناسب خای برابروي.

۱۱۶ ماده:

که يوسپی ديوی خخه زياتي بنخی ولري، نه شی کولی چه د هغوي د رضا په غير د اوسيدلو په يوه خای کبني هغوي اوسيدو ته مجبور کي.

خلورمه فرعه - نفقه

۱۱۷ ماده:

(۱) د صحیحی او نافذی نکاح په عقد، د بنخی نفقه په میره لزمیری که خه هم بنخه د خپلوانو په کورکبني ژوند کوي، که بنخه ناقه د میره کورته د تللو خخه خان و ئغورى نو نفقه بى په میره نه لازمیرى.
(۲) بنخه هغه وخت حق لرى چه د میره کورته د تللو خخه خان و ئغورى، چه ددى قانون د (۱۱۵-۱۱۶) مادو د حكمونو سره سم ورتە د میره له خوا د اوسيدلو مناسب خای نه وى برابر شوي، او يابي معجل مهر نه وى وركول شوي.

۱۱۸ ماده:

د بنخی نفقه مشتمله ده په خوراک، لباس، داوسيدلو په خای او د بنخی په دارو کولو. خود میره د مالی قدرت په تناسب.

۴۰

مدنی قانون/لومپی توك

۱۱۹ ماده:

که میره د نفقى د ورکولو خخه خان وzugورى يابي په نفقه کبني
تقصیر ثابت شى، صلاحیت لرونکى محکمه به میره د نفقى به
ورکولو مکلفوي.

۱۲۰ ماده:

د بنسخى نفقه د ميره د بندى كيدو له امله که خه هم د نفقى د ورکولو
قدرت ونه لرى، د ميره د ذمى خخه نه ساقطپېرى.

۱۲۱ ماده:

که ميره غايىب وي د بنسخى نفقه د ميره د مالونو خخه چه په نفقه
کبني شامليداي شى او د هغى په تصرف کي وي، تأمینپېرى.
د هغى په غير د هغه مالونو خخه چه د بل چا سره يى د وديعت يا
قرض په توگه لرى، تاکل كېرى.

۱۲۲ ماده:

په لاندنيو حالونو کبني بنسخه د نفقى حق نه لرى:
۱ - که بنسخه بي د ميره د اجازى ياد جايزو مقصدونو په غير
داوسيدلود خاي خخه ووئى.
۲ - که بنسخه د زوجيت په امورو کبني اطاعت ونه لرى.
۳ - که د ميره كورته د بنسخى د نقلولو مانع موجودى وي.

۱۲۳ ماده:

د بنسخى نفقه د ميره د مالى قدرت سره سم تأمینپېرى، خو په دى شرط
چه نفقه د بنسخى د کمى اندازى دكفايت خخه لېنه وي.

۱۲۴ ماده:

د نفقى کموالى او زياتوالى د ميره د مالى قدرت د تحول او په محل
کبني د شيانو د قيمت د تغيير، تابع دى. د تاکل شوي نفقى د

مدنی قانون/ تمهیدی باب ۴۱

زیا توالی یا کموالی دعوی، ترخو چه د نفقی د تاکلو په نپتیه شپږ میاشتی نه وی تیری، نه اوریدله کېږي.

۱۲۵ ماده:

که میره د واجبی نفقی د ورکولو خخه خان و زغوری، د خان ڏغورلو د نپتی خخه د نفقی په ورکولو مکلف کېږي.

۱۲۶ ماده:

طلاقه شوی د طلاق د نپتی خخه د عدت د پای ته رسیدو پوری د نفقی حق لري.

۱۲۷ ماده:

د عدت د ورخو د نفقی په باره کښی د طلاقی شوی بسخی دعوی که د طلاق د نپتی خخه تر یو کال زیاته موده تیره شوی وی، نه اوریدل کېږي.

۱۲۸ ماده:

واجبهه شوی نفقه بی له اداء کولو یا دهغی خخه په ابراء کولو نه ساقطیږي.

۱۲۹ ماده:

پخوا له دی چه نفقه و تاکل شی د هغی خخه ابراء کول باطل دي، عام له دی چه د نفقی تعیین رضایی وی او که قضایی، خود نفقی د تاکلو و روسته د هغی خخه ابراء کول هغه وخت صحیح کېږي چه ابراء د تیرو ورخود نفقی خخه وی دراتلونکی ورځی، هفتني، میاشتی او کال د نفقی ابراء کول هغه وخت صحیح کېږي چه نفقه په ترتیب سره په ورځنی، هفته ایزی، میاشتني او کلنی توګه تاکل شوی وی.

۱۳۰ ماده:

د نفقی پور چه بسخه پر خپل میره او بیا میره پر خپله بسخه لري د زوجینو خخه دهر یوه په غوبنښه مجرما کیدای شي.

٤٢

مدنی قانون/لومړۍ توك

اتم مبحث - د ازدواج منحل کيدل
لومړۍ فرعه - عمومي حکمونه

۱۳۱ ماده:

د دی قانون د درج شوو حکمونو سره سم د ازدواج عقد په فسخ، طلاق، خلع اویا جدایې سره منحل کېږي.

دوه یمه فرعه - فسخ

۱۳۲ ماده:

فسخ عبارت ده د ازدواج د عقد د ماتولو خڅه د عقد په وخت کې د خلل د واقع کیدو په سبب یا تر هغې وروسته، په داسې توګه چه د ازدواج د دوام منع کیدونکي وګرځي.

۱۳۳ ماده:

د دی قانون د (۱۳۲) مادې درج شوی حالونه چه د ازدواج د عقد د فسخ کیدو موجب ګنډ کېږي په لاندینې ډول دی:

۱ - د عقد په وخت کښي خلل د لاندنيو سببونو خڅه پیدا کېږي:

الف - د عقد د صحت د شرطونو خڅه دیوه نشتولی.

ب - د ادرارک خیار، دليونتوب او معتوهیت زوال.

ج - د بسټي د مهر مثل د اندازی خڅه د مهر کمولی.

۲ - د عقد خڅه وروسته کوم خلل چه د ازدواج د دوام منع کیدونکي

ګرځي، د لاندنيو سببونو خڅه پیدا کېږي.

الف - د مصاہرت حرمت.

ب - لغان.

ج - د غير کتابې بسټي د مسلماني خڅه خان ڙغورل که یې مېړه مسلمان شوی وي.

مدنی قانون/تمهیدی باب ۴۳

۱۳۴ ماده:

- (۱) ددی قانون د (۱۳۳) مادی په دوارو درج شوو حالونو کښی، د ازدواج د عقد فسخ کيدل، د صلاحیت لرونکی محکمی په قطعی حکم صورت مومني.
- (۲) د دی قانون د (۱۳۳) مادی د (دوه یمې) فقری د درج شوو سببونو خخه پیدا شوی فسخ د زوجینو په رضا، بي د محکمی د حکم نه هم جواز لري.

دریسمه فرعه - طلاق

۱۳۵ ماده:

- (۱) طلاق عبارت دی صحیح زوجیت د رابطي د منحل کولو خخه په حال يا راتلونکی وخت کښی د میره او بنسئی ترمنځ، په داسی الفاظو سره چه په صریحه توګه ورڅه طلاق افادة شی.
- (۲) د دی قانون د حکمونو سره سم، طلاق د میره له خوا ياد صلاحیت لرونکی محکمی له خوا د بنسئی په غوبښنه صادرېږي.*

۱۳۶ ماده:

طلاق یواхи په هغه بنځه واقع کېږي، چه په صحیحی نکاح يا د رجعی طلاقو په عدت کښی وي.

۱۳۷ ماده:

د هر عاقل بالغ میره طلاق واقع کېږي، که خه هم میره سفیه یا داسی مريض وي چه عقل یي اختلال نه وي پیدا کړي.

* په ۱۳۵ ماده کې ایزاد د تعديلاتو په برخه کې راغلې.

۴۴

مدنی قانون/لومړۍ توك

۱۳۸ ماده:

د نیشي په حالت کښي طلاق نه واقع کېږي.

۱۳۹ ماده:

(۱) میره کولی شی چه خپله بنسخه په شفوی یا لیکلی توګه طلاقه کې، که میره دا دواړه وسیلې ونه لري نو طلاق په معمولو اشارو چه په صراحت سره د طلاق معنی افадه کې، صورت نیولی شي.

(۲) طلاق په صریحو لفظونو سره چه په عرف کښي د طلاق معنی افاده کې، بې له نیته واقع کېږي.

۱۴۰ ماده:

دقاصربنسخه، دمیره له خوا یا دمیره د پلار له خوا نه شی طلاقیدلی.

۱۴۱ ماده:

دلاندنيو اشخاصو طلاق اعتبار نه لري:

۱ - دليونې، مګر په هغه صورت کښي چه طلاق بي دليونتوب خخه ترمخه ديوه شرط پوری معلق کړي وي او شرط دليونتوب په حالت کښي موجود شي.

۲ - د معتوه.

۳ - د هغه چاچه زور پرې شوي وي.

۴ - دویده.

۵ - د هغه چاچه عقل بي د ډېر عمر یا مرض له امله مختلف شوي وي.

۶ - د هغه مدهوش چه خپله مميزة قوه يې د غضب په علت یا دنورو عواملو له امله دلاسه ورکړي وي او نه پوهېږي چه خه وايې.

۱۴۲ ماده:

میره کولی شی چه خپلی بنسخی ته د قانوني وکيل په وسیله طلاق ورکې یا دا چه د طلاق صلاحیت پخپله بنسخی ته وسپاري.

۴۵ مدنی قانون/تمهیدی باب

۱۴۳ ماده:

که سرپی خپلی بسخی ته د طلاق صلاحیت و سپاری نوشتی کولی چه ورخخه بیرته و گرخی، مگرپه هفه صورت کبئی چه بسخه و رسپارل شوی صلاحیت قبول نه کی.

۱۴۴ ماده:

میپه د بسخی په مقابل کبئی د دری طلاقو صلاحیت لری.

۱۴۵ ماده:

طلاق د عدد سره یوخای عام له دی چه په لفظونو یا اشاری یی صورت موندلی وی، یو طلاق گیل کیپی.

۱۴۶ ماده:

طلاق په عمومی صورت رجعی او په لاندنسیو مواردو کبئی باین وی:

- ۱ - در پیام طلاق.
- ۲ - د دخول خخه ترمخه طلاق.
- ۳ - طلاق دیو شی په عوض.
- ۴ - هفه طلاق چه په دی قانون کبئی د بائن په لفظ ذکر شوی.

۱۴۷ ماده:

میپه نه شی کولی چه د خپلی په دری طلاقو، طلاقی شوی بسخی سره بیا ازدواج وکی، مگر داچه په دری طلاقو، طلاقه شوی دبل سری سره ازدواج وکی او ددهو یم ازدواج د دخول خخه و روسته طلاقه شی او عدت پوره کی.

۱۴۸ ماده:

د دخول خخه ترمخه د بسخی هر نوع طلاق همدارنگه یو یا دوه رجعی طلاقو نه چه رجوع پکبئی صورت نه وی نیولی، بائن صغري طلاقه ورته ویل کیپی.

۴۶

مدنی قانون/لومپی توك

۱۴۹ ماده:

د ازدواج آثار او دمیره صلاحیت په یوه یا دوه رجعی طلاقونو د طلاق د عدت دمودی پوری له منئه نه ئى، پخپل حال باقى پاتى کىېرى.

۱۵۰ ماده:

راتلونكى زمانى ته د رجوع كولو تعليق ييا بل كوم شرط ته جواز نه لرى. د رجوع د صحت دپاره د شاهدانو حضور شرط نه دى.

۱۵۱ ماده:

په رجعى طلاقو كېنى د زوجيت رابطه د درېيم حىض خخە د پاكوالى وروسته قطع كىېرى او د ميره د رجوع كولوحق ساقطيبرى.

۱۵۲ ماده:

د باین صغرى طلاق د ازدواج عقد منحلوي او په هغى مرتب آثار د منئه وپى، دمیره صلاحیت او د عدت خخە په غير د زوجيت تولى رابطى د واقع كىدو سره يو ئاخى ساقطوى.

۱۵۳ ماده:

(۱) د باین صغرى طلاق دمیره سره د طلاقى شوي بنسخى د ازدواج مانع نه گرخى.

(۲) ميره كولى شى د باین صغرى طلاقى شوي بنسخى سره د عدت په وخت كېنى يا دھفى خخە وروسته بىا ازدواج وکى، خو په دى شرط چە دا ازدواج دبىخى په رضا او په نوى عقد او مهر صورت ونيسى.

۱۵۴ ماده:

كە طلاقە شوي ديل چا سره ازدواج وکى او ددخول خخە وروسته طلاقە شى، كولى شى چە دلومپنى ميره سره ازدواج وکى، په دى صورت كېنى مخكنى طلاقونه ساقط او ميره بىا د درى طلاقو صلاحیت پيدا كوى.

۴۷

مدنی قانون/ تمهیدی باب

۱۵۵ ماده:

که میرگ د مرگ د مرض په حالت کښی خپله بنسخه به باين طلاق، طلاقه کي دا طلاق که د بنسخي عدت د مرگ ترمه پوره شوي نه وي د هغى د ميراث د حق نه مانع كېږي، خویه دي شرط چه طلاقه شوي د مرگ تروخته پوري په بل سبب د ميراث له حقه نه وي محرومه شوي.

خلورمه فرعه - خلع

۱۵۶ ماده:

- (۱) خلع عبارت ده د ازدواج د عقد د منحلولو خخه د هغه مال په بدل کښي چه بنسخه يي ميره ته ورکوي.
- (۲) خلع د هغى په صريح لفظ يا بل هر لفظ چه د خلعي مفهوم افاده کي، صورت نيسسي.

۱۵۷ ماده:

خلع هغه وخت صحیح کېږي چه میره د طلاق ورکولو صلاحیت ولري او بنسخه د هغى محل وي.

۱۵۸ ماده:

کوم مال چه د مهر په صفت قبلیداي شي، د خلعي بدل کيداي هم شي.

۱۵۹ ماده:

د هغى بنسخى خلع چه اهليت نه لري جواز لري، مګر بنسخه بي د هغى د مال د ولی د موافقى خخه د خلعي د بدل په ورکولو مجبوره کولي نه شي.

۴۸

مدنی قانون/لومړی توك

۱۶۰ ماده:

خلع د باين طلاق حکم لري، د محکمی د حکم پوري موقوفه نه ده.

۱۶۱ ماده:

د زوجینو خخه هريسو کولي شی چې د مقابل خوا د قبلولو ترمخه د خپل ایجاد خخه رجوع وکي.

۱۶۲ ماده:

که خلع د مهر خخه په غیر ديو تاکلى مال په بدل کښي صورت ونيسي، بنځه د هغى په ور کولو مکلفه ده، د زوجيت د حقوقو خخه بله پيدا شوي غوبښنه لکه مهر، يا دتيرو ورڅو نفقة چه یوې دبل په ذمه ولري، صورت نه شی نيولى.

۱۶۳ ماده:

که خلع د تبول مهر په بدل کښي شوي وي په هغه صورت کښي چه بنځه پول مهر یا یوه حصه ئى تسلیم شوي وي، مکلفه ده چه تسلیم شوي اندازه بيرته ورکي، او که بنځي ته هیڅ مهر نه وي ورکول شوي نو د ميرې د ذمي خخه ساقطېږي، عام له دې چه خلع د دخول خخه ترمخه یا د هغى خخه وروسته شوي وي.

۱۶۴ ماده:

که د خلعي په وخت کښي بدل نه وي تاکل شوي، د زوجيت تبول حقوق د زوجینو د ذمي خخه ساقطېږي، ميرې نه شی کولي هغه خه چه یې بنځي ته ورکړي ورڅخه یې بيرته واخلي، يا که بنځه د ميرې په ذمه خه شی باقی ولري هغه وغوارې، عام له دې چه دا خلع د دخول خخه ترمخه شوي وي یا د هغى خخه وروسته.

۴۹

مدنی قانون/ تمهیدی باب

۱۶۵ ماده:

که د خلعی به وخت کنی د خلعی بدل نفی شوی وی، باین طلاق واقع کیبری خود زوجیت د حقوقو دساقطیدو موجب نه گرخی.

۱۶۶ ماده:

که میره د خلعی بدل ناحقه واخلى، په هغه صورت کنی چه نکاخ فاسده وی، خلع نه صحیح کیبری، بنسخه کولی شی چه بدل یی هم بیتره واخلى.

۱۶۷ ماده:

که د خلعی بدل میره ته د تسلیمیدو خخه ترمخه د مینځه لارشی یا په استحقاق ويورشی، بنسخه د مثل په ورکولو یا د هغې په قیمت مکلفه ده.

۱۶۸ ماده:

په خلع کنی د عدت نفقة نه ساقطیبری، مګر دا چه زوجینویه صریح چول د هغې په ساقطیدوموافقه کړی وی.

۱۶۹ ماده:

که د طفل د شیدو ورکولو یا ساتنى اجوره د نفقى په شمول په يوی تاکلی مودی کنی د بنسخی له خوا د خلعی بدل قبول شی، بنسخه د خپل تعهد په ترسره کولو مکلفه ده.

۱۷۰ ماده:

که بنسخه په يوه علت لکه دبل سرې سره ازدواج، فرار، یا د طفل مرګ یا پخپله د هغې مرګ خپل تعهد دشیدو ورکولو، ساتنى او د طفل د نفقى په باره کنی پوره ترسره نه کې، میره کولی شی د رضاع د مودی اجوره او پاتې نفقة وغواړۍ، مګر دا چه د خلعی په وخت کنی

۵۰ مدنی قانون/لومړۍ توك

د بنځی سره، د طفل یا د بنځی د وفات په صورت کښی د نه غونښتنی موافقه شوي وي.

۱۷۱ ماده:

که د زیبیدو ترمخه طفل ته د شیدو ورکول د خلعی بدل تاکل شوي وي، ترهغی وروسته ثابته شي چه حمل موجود نه وو یاسقط شوي دي یا داچه طفل د دوه کلونو د شیدو خوبی لو د پوره کیدو ترمخه مړشی، میره کولي شي چه دشیدو ورکولو د تولی مودی یا دپاتی مودی د اجوري معادل غواړي.

۱۷۲ ماده:

بنځه هغه وخت کولي شي چه د طفل ساتنه د بلوغ تر عمره پوری د خلعی بدل وتاکی چه طفل، جلی وي، که بنځه د دی مودی په اوږدو کښی د بل سپړی سره ازدواج وکی، دجلی پلاز کولي شي چه خپله لور د بنځی خخه تسلیم شي، او دساتني د پاتی مودی داجوري معادل غواړي، که خه هم ترمخه موافقه شوي وي چه طفل دی دمور سره وي.

۱۷۳ ماده:

- (۱) که دخلعی په وخت کښی، شرط شوي وي چه طفل دی د حضانت په دوره کښی د میره سره وي، د خلعی عقد صحیح او شرط باطل دي. بنځه کولي شي چه طفل د حضانت د دوری دپوره کیدو پوری د خپل څان سره وساتي، خوپه دی شرط چه دا حق په بل علت نه وي ساقط شوي.
- (۲) که طفل فقير وي نو د حضانت اجوره او د هغه نفقة د پلاز په غاره ده.

۱۷۴ ماده:

میره نه شی کولی کوم پور چه یی د خیلی بسخی په ذمی لری هغه د طفل د نفقی په عوض مجری کې، اوکه د طفل نفقه د خلعی بدل و تاکل شی، که بسخه خواره وی، میره د طفل د نفقی په ورکولو مکلف دی، که بسخه غنی وی، میره کولی شی چه ورکې شوی پیسی ورڅخه و غواپی.

۱۷۵ ماده:

- (۱) که بسخه د مرگ د مرض په حالت کښی د میره سره خلع وکی، خلع صحیح ده او دهغی په اثر بائن طلاق واقع کیږي، که بسخه د عدت په وخت کښی مړه شی، پروی د خلعی بدل لازمیری خو میره د میراث د حق د جملی خخه د خلعی د بدل خخه او د ترکی د دریسمی حصی خخه کوم یو چه کم وی د هغی مستحق ګرځی. که بسخه د عدت خخه وروسته مړه شوه، د ترکی د دریسمی حصی او د خلعی د بدل خخه چه هریوکم وو د هغی مستحق کیږي.
(۲) که بسخه جوړه شوه، میره د خلعی د ټول تاکلی بدل مستحق کیږي.

پنځمه فرعه - جدائی
لومړۍ جزء - دعیب په سبب جدائی

۱۷۶ ماده:

بسخه هغه وخت کولی شی چه د جداولي غونښنه وکی، چه میره یی په داسی مرض اخته وی چه بيرته جوړيدل یې ممکن نه وی یا د هغه د معالجي د پاره اوږده موډه لازمه وی، په داسی توګه چه یوځای اوسيدل ورسه بې له کلی ضرر خخه نا ممکن وی.

۵۲

مدنى قانون/لومپى توك

۱۷۷ ماده:

که بىخه د ازدواج د عقد په وخت کبىي يا دهغى ترمخه د دى قانون د (۱۷۶) مادى د درج شوو عىبۇنۇ خخە خبرە وى ياس د عقد خخە وروستە د عىب د واقع كيدو په صورت کبىي په صريح يا ضمنى ۋول بە دهغى رضائىت بىكارە كى، نو د جداوالي غونىتتە نە شى كولى.

۱۷۸ ماده:

ددى قانون د (۱۷۶) مادى د درج شوو عىبۇنۇ د تىشىت په بارە كبىي د اهل خبرە د نظرىيە خخە استفادە كىېپى.

۱۷۹ ماده:

کە عىب لە داسى نوعى خخە تىشىت شى چە جورپىدل ورخخە ناممكىن وى، محكىمە بە بىي د درنگە د زوجىنۇ پە جدائى حكم كوى، كە عىب د علاج ور وو خود معالجى د پارە يى اوبردە مسودە لزرم وە، محكىمە بە د جدائى غونىتتە چە د يوه كال خخە زياتە نە وى پە خىلە كبىي اچوى.

۱۸۰ ماده:

د عىب پە سبب جدائى، بائن طلاق دى.

۱۸۱ ماده:

د عىب پە سبب جدائى د دايىمى حرمت موجب نە گۈرئى، زوجين كولى شى د جدائى وروستە يوتى بلە ازدواج وکى، عالم لە دى چە پە عدت كبىي وى ياترهغى وروستە.

۱۸۲ ماده:

کە دهغە زوجىنۇ خخە چە د عىب پە سبب د هغۇرى ترمنچ جدائى واقع شوى وى يو مېشى بل طرف دهغە خخە دميراث ورلىق حق نە لرى.

دوه یم جزء - دضرر په سبب جدائی

۱۸۳ ماده:

که بنخه د میره دیو خای اوسيدل لو خخه دداسی ضرر دعوی وکی چه دیو خای اوسيدل لو دوام په داسی حالت کبني د زوجينو د امثالو ترمنځ ناممکن کی، کولي شی چه د محکمی خخه د جداولي غوبښته وکی.

۱۸۴ ماده:

- (۱) که د دعوی د مورد ضرر ثابت شی او د زوجينو ترمنځ اصلاح صورت ونه نيسی، محکمه به په جدائی حکم کوي.
- (۲) جدائی، دیوه بائن طلاق حکم لري.

۱۸۵ ماده:

که هغه ضرر چه پري دعوه ده ثابتنه شی او بنخه پخپله دعوی اصرار لري، محکمه به دوه نفره د حکم په حیث د زوجينو ترمنځ د صلحی د پاره تاکي.

۱۸۶ ماده:

- (۱) حکم باید چه عادل شخص وي، یودی د میره د خپلوانو او بل دي د بنخی د خپلوانو خخه وي، که د زوجينو خپلوان موجود نه وي، نو حکم به د داسی اشخاصو د جملی خخه تاکل کېږي چه د زوجينو په حالونو پوره خبر وي یا د زوجينو ترمنځ په صلح کولو قادر وي.
- (۲) حکم باید په محکمه کبني قسم وکی چه خپله وظيفه به په عدل کولو او امانت لرلو ترسره کوي.

۵۴

مدنی قانون/لومپی توك

۱۸۷ ماده:

کوم اشخاص چه د حکم په حیث تاکل کېږي باید د زوجینو ترمنځ د اختلاف په سبیونو خان خبر کي او د زوجینو ترمنځ د اصلاح کولو لاری تشخيص کي، او په اصلاح کولوکی دی کوشش وکي.

۱۸۸ ماده:

- (۱) که حکم د زوجینو ترمنځ په اصلاح کولو موفق نه شی او د اختلاف منشاء میره یا زوجین وي یا د اختلاف منشاء بسیخی معلومه نه وي، محکمه د هغوي ترمنځ د جدابي حکم کوي.
*
(۲) که بسخه د اختلاف منشاء وي حکم به د ټول مهر یا د هغى دیوی حصى په بدل کښي تصمیم نیسي.

۱۸۹ ماده:

- (۱) هغه اشخاص چه د حکم په حیث تاکل شوي دی که د هغوي په نظریو کښي اختلاف موجود شي، د محکمی له خوا به د نظریو په تجدید مکلف کېږي.
- (۲) که اختلاف دوام وکه، محکمه به نورا شخص ددی قانون د (۱۸۶) مادی د درج شوي حکم سره سم د حکم په حیث تاکی.

۱۹۰ ماده:

حکم به خپل تصمیمونه محکمی ته وړاندی کوي او محکمه به د هغى سره سم حکم صادروي.

* د ۱۸۸ مادی (۱) فقره تعديل شوي، د تعديلاتو برخې ته بې مراجعه وشي.

۵۵

مدنی قانون/تمهیدی باب

در پیم جزء - د نفقی دنه ورکولو په سبب جدائی

۱۹۱ ماده:

که میزره د نفقی د ورکولو خخه خان و زغوری، که په ظاهر کنې
د شتمنی مالک نه وی او د نفقی د ورکولو خخه بی وسی هم ثابته
نه شي، بنسخه کولي شي چه د جدایي غوبښته وکي.

۱۹۲ ماده:

که میزره د نفقی د ورکولو خخه خپله بی وسی ثابته کي، محکمه به
یوه مناسبه موده چه د دری میاشتو خخه زیاته نه وی، هغه ته مهلت
ورکوي. که بیا هم د نفقی په ورکولو قادر نه شي، محکمه به د
زوچینو په جدایي حکم کوي.

۱۹۳ ماده:

جدایي چه د زوچینو ترمنځ د نفقی دنه ورکولو په سبب د محکمی په
حکم صورت مومن، درجعی طلاقو حکم لري، میزره کولي شي چه
خپلی بنسخی ته د عددت د موده په اوږدو کښي رجوع وکي خو په دی
شرط چه میزره د نفقی د ورکولو دپاره خپل مالی قدرت او تیاري
ثابت کي.

خلورم جزء-د غیابتی په سبب جدائی

۱۹۴ ماده:

که میزره دری کاله یاتر هغى خخه زیات بی له معقول عذر خخه غایب
شي، په هغه صورت کښي چه بنسخه د هغه د غیابت خخه ضرر
و ګوری، کولي شي چه د محکمی خخه جدائی وغواړي، که خه هم
میزره د شتمنی خاوند وی او بنسخه ورخخه خپله نفقة پوره کولي شي.

۵۶

مدنی قانون/لومړی توك

۱۹۵ ماده:

- (۱) د میره د غیابت په صورت کښی وروسته له دی چه محکمہ د بسخی له خوا د جدایی غوبښته واوري، موضوع به غایب میره ته په لیکلی توګه اعلاموی، او په هغې کښی به یوه موده تاکی چه میره د هغې په اوپدو کښی د خپل فامیل د اوسيدو څای ته بيرته راشی یا خپله بسخه د خپلی اوسيدنۍ څای ته وغواړي.
- (۲) په هغه صورت کښی چه غایب میره د محکمی داعلام سره سره بې د معقول عذر خخه خپل غیابت ته دوام ورکی یا دا چه د اعلام رسیدل میره ته بیسخی ممکن نه وي، په داسی حالونو کښی به محکمه دزوجينو ترمنځ د جدایی حکم کوي.

۱۹۶ ماده:

- که میره د محکمی په قطعی حکم په لس کلن یا ترهغی زیات حبس باندی محکوم شوي وي، بسخه کولی شی چه د پنځو کلونو د مودی خخه وروسته د جدایی غوبښته وکي.
- که خه هم حبس شوي میره د نفقی د ورکولو قدرت ولري.

۱۹۷ ماده:

- (۱) د غیابت په سبب جدایی د رجعی طلاق حکم لري.
- (۲) که غایب میره حاضر یا بندی شوي میره خلاص شی، کولی شی چه د عدت د پوره کيدو ترمخه خپلی بسخی ته رجوع وکي.

نهم مبحث - د ازدواج د منحیدلو آثار

لومړی فرعه - عدت

۱۹۸ ماده:

- عدت د یوی تاکل شوي مودی خخه عبارت دی چه د هغې په تيريدو سره د ازدواج تول مرتب آثار د منځه ئى

۱۹۹ ماده:

(۱) دعدت دپوره کیدو ترمخه هیخوکبی دمیره خخه نه شی کولی چه د معتمدی سره ازدواج وکی.

(۲) په لاندنيو موادردو کښی په بنځه عدت لازميږي:
۱- په هغه حالت کښي چه د زوجينو ترمنځ جدایي په صحبيحي نکاح يا فاسدي نکاح کښي د دخول يا صحیح خلوت يا فاسد خلوت خخه وروسته په صحبيحي نکاح کښي صورت موندلوي، عام له دی چه دا جدایي د رجعي، يا بائن صغري يا باين کبری طلاق په اساس صورت موندلوي.

۲- په هغه حالت کښي چه جدایي د لعان، عيب، دمهر دکموالي، دبلغ دخيار، دنفقى د نه ورکولو، فسخ، په فاسدي نکاح کښي د متارکي يا په شبھي سره د وطى په سبب صورت موندلوي.

۲۰۰ ماده:

که ميره په صحبيحي نکاح کښي د دخول خخه ترمخه يا د هغى خخه وروسته هوشى، په بنځه عدت لازميږي.

۲۰۱ ماده:

(۱) د طلاق عدت او د فسخى دېولو انواعو عدت د داسي بنځي د پاره چه د صحبيحي نکاح کي پري په حقيقى يا حكمى توګه دخول شوي وى او حامله نه وى، دري پوره حيسونه دی، که حايضه کيرې.

(۲) په هغه حيض کښي چه طلاق يا جدائى صورت موندلوي، نه حسابيږي.

۲۰۲ ماده:

د هغى بنځي دپاره چه صغيره وى يايي حيض قطع شوي وى يا منکوحه چه د بلوغ عمرته رسيدلى وى خونه حايضه کيرې، په طلاق يا فسخ کښي بې عدت پوره دري مياشتى دي.

مدنی قانون/لومپی توك

۲۰۳ ماده:

که مراهقی او هغى بسخی چه حیض بی قطع شوی وی او خپل عدت بی د میاشتی په حساب شروع کپری وی او د دری میاشتو دپوره کیدو ترمخه حایضی شی، دهفوی عدت پوره دری حیضه دی.

۲۰۴ ماده:

(۱) دعادی بسخی عدت چه دواام لرونکی پاکی ولری اونه حایضه کپری پوره یو کال دی، په دی شرط چه معتمده د دی مودی په او بدو کبنی حایضه نه شی. په هغه صورت کی چه په لومپنی کال کبنی حایضه شی، نوع عدت د دوه یم کال په پای کبنی چه معتمده په کبنی حایضه نه شی، پوره کپری.

(۲) که په دوه یم کال کبنی هم حایضه شی، نوع عدت په درېیم کال کبنی د وینو دلیدو سره سم او که په درېیم کال کبنی بی وینه ونه لیده، دهفوی کال په پای کبنی بی عدت پوره کپری.

۲۰۵ ماده:

که بسخی په دواام لرونکی وینی تؤید و داسی عادت پیدا کپری وی چه خپل میاشتنی عادت بی هیرکپری وی، نوع داسی بسخی عدت د طلاق یا فسخ کیدو و روسته، پوره اووه میاشتی دی.

۲۰۶ ماده:

د حاملی بسخی عدت د حمل د پوره زیرپیدو سره پوره کپری، په دی شرط چه د حمل د اعضا وو تشکل پوره یا یوه حصه بی ظاهر شوی وی.

۲۰۷ ماده:

د مرگ عدت خلور میاشتی اولس ورخی دی، مگر داچه بسخه حامله وی، په دی صورت کبنی ددی قانون د (۲۰۶) مادی درج شوی حکم تطبیقیبری.

۵۹

مدنی قانون/تمهیدی باب

۲۰۸ ماده:

که میره د چلی بنخی د عدت دبوره کيدو ترمخه مرشو، د طلاق عدت بیخی لغو او د دی قانون د (۲۰۷) مادی د درج شوی حکم سره سم د وفات عدت لازمیبی، عام له دی چه دا طلاق د میره په صحت یا دمرگ په مرض کبني واقع شوی وي.

۲۰۹ ماده:

که میره د مرگ په مرض کبني خپله بنخه بی د هغى د رضا خخه په بائن طلاق، طلاقه کي او د عدت په او بد و کبني مړ شې، بنخه د ميراث حق لري، په طلاق او وفات دوارو کبني چه د هريود عدت موده او بد و هغه به پوره کوي.

۲۱۰ ماده:

که میره د بائن صغري د طلاق معتمدي سره د عدت په او بد و کبني ازدواج وکي او بياي طلاقه کي، په دی صورت کبني بنخه دپوره مهر حق لري، نوي عدت به پوره کوي که خه هم دا طلاق د دخول خخه ترمخه واقع شوی وي.

۲۱۱ ماده:

عدت د طلاق د واقع کيدو، وفات، فسخ، جدائی او یا په فاسدہ نکاح کبني د متارکي سره یو ځای پیل کيږي.

دوه يمه فرعه - د عدت نفقة

۲۱۲ ماده:

هر نوع جدائی چه دمیره له خوا واقع کيږي، عام له دی چه طلاق وي یا فسخ، د عدت د نفقي د ساقطيدو موجب نه ګرځي، که خه هم میره په هغى کبني قصورونه لري د لاندنيو معتمدو نفقة پر میره لازمه ده:

٦٠

مدنی قانون/لومپی توك

- ۱ - د رجعی، بائن صغیری، بائن کبری معتبره، عام له دی چه بنخه حامله وی او که نه وی.
- ۲ - د لعان، ایلاء او خلع معتبره، مگر داچه د نفقی خخه یی ابراء ورکپی وی.
- ۳ - د هغی معتبری چه جدایی د اسلام خخه د هغی د میپه د ظان ژغورلو په سبب صورت موندلی وی.
- ۴ - هغه معتبره چه میپه د نکاح د عقد د بلوغ د خیار او ادراک په سبب فسخ کپی وی.
- ۵ - هغه معتبره چه دهغی جدایی دمیپه دمرتد کیدو په اثر یا د داسی فعل د ارتکاب په اثر صورت موندلی وی، چه د مصاهرت د حرمت موجب وگرئی.

۲۱۳ ماده:

دهغی معتبری نفقه چه دنکاح عقد یی د بلوغ دخیار، دنفقی د کموالی یا د میپه د معیوبیت په سبب فسخ شوی وی، نه ساقطیپری. خو په دی شرط چه معتبره په پورتنيو موارد و کبني قصور ونه لري.

۲۱۴ ماده:

هر نوع جدایی چه دبنخی دقصور او غوبستنی په سبب واقع شوی وی، دعدت د نفقی د سقوط موجب کپری. په ذکر شوی صورت کبني که خه هم د جدایی سبب دعدت دپوره کیدو ترمخه له منځه تللى وی، معتبره بیا دنفقی حق نه لري.

۲۱۵ ماده:

د میپه د وفات په صورت کبني، بنخه د نفقی حق نه لري عام له دی چه حامله وی او که نه وی.

٦١

مدنی قانون/ تمهیدی باب

۲۱۶ ماده:

که د معتدى نفقه د ميره له خواونه تاكل شى او معتدى هم د عدت تر پاي پوري د هغى غوبتنه ونه کي، د عدت نفقه ساقطيرى.

لسم مبحث - د اولاد حقوق

لومړۍ فرعه - نسب

لومړۍ جزء - په صحیحی نکاح کی د نسب ثبوت

۲۱۷ ماده:

د حمل کمه موده شپږ میاشتی او زیاته موده یې یو کال دي.

۲۱۸ ماده:

په صحیح ازدواج کښي دهري بسخی طفل ميره ته منسوبيږي، په دی شرط چه د ازدواج په عقد کښي د حمل کمه موده تیره شوی وی د ميره او د بسخی ترمنځ یوځای والی او صحیح خلوت ثابت وی.

۲۱۹ ماده:

که بسخه د ازدواج د عقد خخه وروسته د شپږ میاشتو خخه په کمه موده کښي طفل وزیروي، نو طفل ميره ته نه منسوبيږي. مګر د اچه ميره یې د زنا د لاري خخه د طفل نسبت خان ته وکي.

دوه یم جزء - د جدائی او د ميره د مرگ وروسته، د نسب ثبوت

۲۲۰ ماده:

که د طلاق یا وفات معتدى د ميره د طلاق یا وفات خخه وروسته د یوه کال خخه په زیاته موده کښي وزیروي، د داسی معتدى د نسب دعوى نه اوريده کيږي. مګر د اچه د طلاق په صورت کښي پخپله

٦٢

مدنى قانون/لومپى توك

مېرە او د وفات په صورت کېنى د مېرە ورثه، د طفل نسبت خپل خان
ته وکى.

٢٢١ ماده:

که طلاقه شوی یا بسخه د خپل مېرە د مرگ خخه وروسته د خپل
عدت په پوره کيدو اقرار وکى، د هفوی د طفل نسبت مېرە ته هغه
وخت ثابتېرى چه زېږيدنه د اقرار خخه وروسته دشپړو میاشتو خخه
په کمه موده کېنى یا د مېرە د طلاق یا وفات خخه دیوه کال نه په کمه
موده کېنى صورت موندلوي.

درېيم جزء - په فاسدہ نکاح کېنى او د شبېھي په دخول کېنى د نسب
ثبت

٢٢٢ ماده:

(۱) د بسخى طفل په فاسدہ نکاح کېنى هغه وخت مېرە ته منسوبيېرى
چه طفل کم ترکمه شپږ میاشتى وروسته د دخول د نېټې خخه
زېږيدلوي.

(۲) د متارکى یا جدائى په حالت کېنى، طفل هغه وخت مېرە ته
منسوبيېرى چه کم ترکمه د یوه کال په اوږدو کېنى زېږيدلوي.

٢٢٣ ماده:

دنسب د ثبوت په حالت کېنى که خه هم نکاح فاسدہ وي یا دخول
په شبېھي سره صورت موندلوي، د خپلوي مرتب آشار لکه نفه،
میراث، حرمت او داسې نور ثابتېرى.

څلورم جزء - په نسب اقرار

٢٢٤ ماده:

په نسب ثبوت د زوي ولې د اقرار په وسیله که خخه هم د مرگ په

٦٣

مدنی قانون/ تمهیدی باب

مرض کښی وي، هغه وخت صورت موندلی شی چه:

۱ - اقرار کوونکی په داسی عمر کښی وي چه اقرار کړه شوي د هغه زوي کيدلی شي.

۲ - اقرار کړه شوي معلوم نسب ونه لري.

۳ - مميز اقرار کړه شوي د اقرار کوونکي د عوي تصديق کي.

۲۲۵ ماده:

د نسب اقرار د بنځۍ يا معتمدي په وسیله، هغه وخت ثابتیږي چه میړه د بنځۍ اقرار تصديق يا د بنځۍ له خوا شاپتونکي دليلونه اقامه شوي وي.

۲۲۶ ماده:

که د چا نسب معلوم نه وي او دبل چا په پلار ولی يا مور ولی اقرار وکي، د هغه نسب هغه وخت ثابتیږي چه:

۱ - اقرار کوونکی په داسی عمر کي وي چه د اقرار کړه شوي زوي کيدلی شي.

۲ - اقرار کړه شوي د اقرار کوونکي دعوي تصديق کړي.
په دی صورت کښی د پلار ولی او زوي ولی حقوق د یو په بل ثابتیږي.

۲۲۷ ماده:

په نسب اقرار د زوي ولی، پلار ولی او مور ولی نه بهره په بل چا تاثير نلري، مګر دا چه تصديق بې کړي وي.

۲۲۸ ماده:

که د چا نسب معلوم وي او د زوي په صفت وني يول شی، د نسب د ثبوت آثار لکه نفقه، د حضانت اجوره، میراث، د مصاهرت حرمت او د طلاقې شوي بنځۍ حرمت پری نه مرتبیږي.

دوه یمه فرعه - رضاع

۲۲۹ ماده:

د طفل دشیدو ورکولو اجوره د هغه چا په غاپه ده چه د هغه د نفقي په ورکولو مکلف وي. دا اجوره د طفل د تغذېي په مقابل کښي ورکول کېږي.

۲۳۰ ماده:

مورچه ترڅو د مېړه د نکاح په قيد يا د رجعی طلاق په عدت کښي وي، طفل ته دشیدو دورکولو د اجوري حق نه لري.

۲۳۱ ماده:

که مور خپل طفل ته دبائن طلاق عدت په اوبدو کښي يا د هغى د پوره کيدو وروسته، شیدی ورکی، د اجوري حق لري.

۲۳۲ ماده:

مور د دوه کلونو خخه له زياتي مودي، طفل ته دشیدو د ورکولو د اجوري حق نه لري.

۲۳۳ ماده:

که بله بنسخه بي له اجوري يا د هغى اجوري خخه چه د طفل مور يى غواړي، په کمه اجوره د طفل شیدو ورکولو ته حاضره شي، مور د شیدو ورکولو حق نه لري.

۲۳۴ ماده:

کومه اجوره چه دشیدو ورکولو له امله مورته تاکل شوي، د طفل د پلار د مړيني له امله نه ساقطېږي او د مړي د ترکي خخه دنورو قرضونو په خير اداء کېږي.

٦٥

مدنی قانون/ تمهیدی باب

۲۳۵ ماده:

کومه بنخه چه طفل ته د هغه د زېږيدو د نیټمی خخه تردوه کلونو پوری شیدی ورکی، د طفل رضاعی مور او د کوم سپوی دیوځای والی خخه چه د هغى شیدی پیدا شوی، د طفل رضاعی پلار ګیل کېږي او د دی قانون د (٨٤) مادی درج شوی حکمونه ور باندی تطبيقېږي.

درېیمه فرعه - حضانت

۲۳۶ ماده:

(۱) حضانت د طفل دساتنى او پالنى خخه په هغى مسودی کښی عبارت دی، چه طفل د بنخئی ساتنى او پالنى ته محتاج وي.
(۲) حضانت د هغه چا حق دی چه د دی قانون په اساس تنظیم شوی دی.

۲۳۷ ماده:

نسبي مور د زوجیت په اوبدوکی او د جدایی وروسته د طفل د ساتنى او پالنى په باره کښی د لومړیوالی حق لري، خو په دی شرط چه د حضانت د شرطونو لرونکي وي.

۲۳۸ ماده:

کومه بنخه چه د طفل حضانت په غاره اخلى باید چه عاقله، بالغه او اميئنه وي چه د طفل ضایع کیدل د هغى دې پرواړي له امله متصرور نه وي، او د طفل د ساتنى او پالنى توان ولري.

۲۳۹ ماده:

کومي بنخئي چه د طفل د حضانت حق لري، د حق لرلو د درجى په ترتیب په لادی دول دی:
۱ - مور، د مور مور او یا ترهغى پورته.
۲ - دپلار مور.

- ٣ - اعيانى خور.
- ٤ - اخیافی خور.
- ٥ - علاتی خور.
- ٦ - د اعيانى خورلور.
- ٧ - داخیافی خور لور.
- ٨ - دعلاتی خور لور.
- ٩ - اعيانى ترور.
- ١٠ - اخیافی ترور.
- ١١ - علاتی ترور.
- ١٢ - دپلار اعيانى ترور.
- ١٣ - دپلار اخیافی ترور.
- * ١٤ - دپلار علاتی ترور.
- ١٥ - دمور عمه.
- ١٦ - دپلار عمه.

٢٤٠ ماده:

که د دې قانون د (٢٣٩) مادې اشخاص موجود نه شو یا د حضانت د شرطونو اهلیت ونه لري، د حضانت حق د طفل عصبه ووته د میراث په ترتیب انتقالیږي.

٢٤١ ماده:

که د دې قانون د (٢٣٩ - ٢٤٠) مادو درج شوی اشخاص موجود نه وو یا د حضانت د شرطونو اهلیت ونه لري نو طفل د ساتنی او پالنی د پاره د ذوی الارحامو د جملی خخه نېدې محرم ته د حق لړلود درجی په ترتیب، لاندېو اشخاصو ته سپارل کېږي:

* په ٢٣٩ ماده کې ایزاد د تعدیلاتو په برخه کې راغلې.

۶۷

مدنی قانون/ تمهیدی باب

- ۱ - دمور پلار.
- ۲ - اخیافی ورور.
- ۳ - د اخیافی ورور خوی.
- ۴ - اخیافی تره.
- ۵ - اعیانی ماما.
- ۶ - علاتی ماما.
- ۷ - اخیافی ماما.

د کاکا لور، د عمي لور، دママا لور او د ترور لور (د خاله لور) د هلکانو د حضانت حق نه لري. د کاکا زوي، د عمي زوي، د ماما زوي، او د ترور زوي (د خاله زوي) د جنکيانو د حضانت حق نه لري.

۲۴۲ ماده:

که له یوه خخه زيات اشخاص د حضانت حق ولري، قاضى کولي شى هغه شخص انتخاب کي چه د طفل په گتىه وي.

۲۴۳ ماده:

که د حضانت حق په یوه قانوني سبب ساقط شى، نو کله چه سبب د مينځه ولاپشي، دا حق بيرته عودت کوي.

۲۴۴ ماده:

د حضانت اجوره په پلار لازمه ده او دا درضاع او نفقى خخه جدا ده، که طفل د شخصي شتمنى خاوند وي نو د حضانت اجوره د هغه دشتمنى خخه ور کوله کېږي، مګر دا چه پلاريبي په تبرعي صورت ورکي.

۲۴۵ ماده:

(۱) مورچه ترڅو د نکاح په قيد يا درجعى طلاقو په عدت کښي وي، د حضانت داجوري حق نه لري.

مدنی قانون/لومړۍ توك

(۲) که د طفل مورد بائن طلاق په عدت کې وي یا یې د طفل د محروم سره نکاح کړي وي او یا د هغه په عدت کښي وي، د حضانت د اجرۍ حق لري.

۲۴۶ ماده:

که خوک د حضانت د اجرۍ په ورکولو مکلف وي خو غریب وي او د طفل یوه محروم د هغه حضانت بې له اجرۍ په غاره واخلي، نو هغه خوک چه د حضانت حق لري، کولي شي چه دور کوتوي حضانت بې له اجرۍ په غاره واخلي او یا یې هغه چاته پرېږدي چه اجره نه غواړي.

۲۴۷ ماده:

که خوک د حضانت د اجرۍ په ورکولو مکلف وي او شتمن وي او طفل هم شتمن وي، طفل د مثلې اجرۍ په مقابل کښي مورته سپارل کېږي، که خه هم دا اجره د طفل د شتمني خخه ور کول شي.

۲۴۸ ماده:

که بنځه ناشرزه شي او د طفل عمر د پنځو کلونو خخه زيات وي، محکمه کولي شي چه د زوجینو خخه هريو چه د طفل په ګتې وي هغه ته بې تسلیم کي.

۲۴۹ ماده:

د هلك د حضانت موده پوره اووه کاله او د جلۍ پوره (۹) کاله ده.*

۲۵۰ ماده:

محکمه کولي شي چه د دي قانون د (۲۴۹) مادي درج شوي د حضانت موده او بدنه کي خو په دي شرط چه د دوه کلونو خخه زياته نه وي.

* د درېښې ګڼې ضميمه د تعدیلاتو برخې ته دي مراجعه وشي.

٦٩

مدنی قانون/ تمهیدی باب

٢٥١ ماده:

که ثابته شي هغه خوک چه د طفل حضانت په غاره لري د طفل په گتنه
نه وي، که خه هم پلار بي وي، په دي صورت کبني محکمه کولي شي
چه طفل دسانتي او پالني دپاره هغه چاته وسپاري چه په دوه يم درجه
* کبني د حضانت حق لري.

٢٥٢ ماده:

مور چه ترخود نکاح او عدت په قيد کي وي، نه شي کولي چه طفل
د خان سره بي د هغه د پلار د اجازى سفرته ويسي.

٢٥٣ ماده:

که حاضنه د مور خخه برته بل خوک وي، نونه شي کولي چه د طفل د
ولي د اجازى په غير هغه د خان سره سفرته ويسي.

٢٥٤ ماده:

طفل پلار نه شي کولي چه د حضانت په موده کبني د حاضنى د
اجازى په غير، طفل د خان سره سفرته ويسي.

٢٥٥ ماده:

کومه بنئه چه ميره نه لري او د نفقىي قدرت هم نه لري، نفقه به بي
محرم ولې ترهجي وركوي چه د محرم ولې سره يو ئاخى اوسيزې.

* په ٢٥١ ماده کي ايزاد د تعديلاتو برخجي ته دي مراجعه وشى.

۷۰ مدنی قانون/لومړۍ توك

خلورمه فرعه - د نفقي ورکول

لومړۍ جزء - د اولاد نفقة

۲۵۶ ماده:

نفقة د ټولو انواعو سره د صغیر هلک د پاره ترهغه وخته پوري چه د کسب او کار قدرت پیداکې، او د صغيري جلى، د پاره ترهغه وخته پوري چه ازدواج وکي، دپلار په غاره ده.

۲۵۷ ماده:

د بالغ زوي نفقة چه د کسب او کار قدرت نه لري او فقيروي او همدا رنګه د بالغي فقيری لور نفقة، ترڅو چه واده شي، دپلار په غاره ده.

۲۵۸ ماده:

(۱) د هلک يا جلى، د نفقي مصرف چه د کسب او کار خاوندان وي د هغوی د عايداتو خخه تأمینېږي او که عايداتو بي نفقة نه پوره کوله نو پاتې برخه نفقة بي دپلار په غاره ده.

(۲) که د هلک او جلى، د کسب او کار عايدات د هغوی د نفقي د اندازي خخه زيات وي، زياته برخه عايدات دپلار له خوا ذخیره کېږي، د بلوغ خخه وروسته هغوی ته ورکول کېږي.

۲۵۹ ماده:

که پلار خپل اولاد ته د نفقي ورکلو قدرت و نه لري او د کسب او کار خخه هم عاجزو وي، د نفقي د ورکلو مکلفيت هغه ولې ته انتقالېږي چه دپلار پسي درجی کښي واقع دي.

۲۶۰ ماده:

که پلار غريب وي او د کسب او کار قدرت ولري، د اولاد د نفقي ورکول د هغه د ذمي خخه نه ساقطېږي. په دي صورت کښي هغه ولې

٧١

مدنی قانون/ تمهیدی باب

چه دپلار پسی درجی کښی واقع دی د پلار دشمنی پوری د اولاد په نفقي ورکولو مکلف دي.

۲۶۱ ماده:

کوم طفل چه پلار نه لري او د مشخصي شتمني مالک هم نه وي، نوكه د طفل خپلوان خيني اصول وي او خيني يي د اصولو حواشي وي، نفقيه يي په راتلونکي ترتيب ورکول کېږي:

۱ - که یواخي اصول یا یواخي حواشي وارثان وي، د طفل نفقيه په اصولو لازمه ده عام له دي چه وارثان وي او که نه وي.

۲ - که اصول او حواشي دواړه وارثان وي، د طفل د نفقي ورکول د هغوي د ميراث د حصي په اندازې لازميږي.

۲۶۲ ماده:

پلار د خپل زوي دښئي په نفقي ورکولو مکلف نه دي، مګر دا چه ترمخه يي د هغې د ورکولو عدده کېږي وي، په دي صورت کښي به نفقيه په زوي د هغه ترشتمني پورې پور وي.

۲۶۳ ماده:

زوجين کولي شي چه د خپل اولاد د نفقي د مصرف په باره کښي صلحه وکي. که صلحه د نفقي د لازمي اندازې خخه په کمه اندازه شوي وي، پلار د نفقي په پوره کولو مکلف دي، او که صلحه د نفقي د لازمي اندازې خخه په زياته اندازه وي او د فاحش تفاوت سره يې صورت موندلې وي، پلار د زياتي اندازې په ورکولو نه مکلف کېږي.

٧٢

مدنی قانون/لومړۍ توك

دوه یم جزء - د پلرونو او خپلوانو نفقة

۲۶۴ ماده:

دمور، پلار، نیکونو، او نیاګانو نفقة که د کسب قدرت ولري او که بې ونه لري خو چه فقیر وي د هغه اولاد په غاره ده چه شتمن وي عام له دي چه اولاد زوي وي یا لور، صغیر وي او که کبیر.

۲۶۵ ماده:

که خوک فقیر وي او د جسمی، عقلی او عصبي مرضونو له امله د کسب او کار قدرت ونه لري د هغه نفقة د میراث د حصي په تناسب دشتمنو خپلوانو په غاره ده.

۲۶۶ ماده:

د اصولو او فروعو د نفقي خخه په غير، نفقة د دين په اختلاف ساقطېږي.

۲۶۷ ماده:

د خپلوانو نفقة د هغوي د غوبښني د نبتي خخه لازميږي.

پنځمه فرعه - د مالونو اداره

لومړۍ جزء - ولایت

۲۶۸ ماده:

(۱) د اهلیت نقصان لرونکو اولادونو د مالونو ولایت په لومړۍ درجه کښي د پلار بیا د صحیح نیکه دي. خو په دي شرط چه دیلار له خوا وصي نه وي پاکل شوي.

(۲) ولی او وصي نه شي کولي چه بي د صلاحیت لرونکي محکمي له اجازي د هغه د مال د پالني او ساتني خخه ئahan وڏغوري.

مدنی قانون/تمهیدی باب ۷۳

۲۶۹ ماده:

ولي هغه وخت کولي شي چه د ولایت پوري د مریبو طو حقوقو خخه استفاده وکي چه د خپلوا مالونو په باره کبني د عین حقوقو د استفادي کولو پوره اهلیت ولري.

۲۷۰ ماده:

ولي کولي شي چه د کومو اشخاصو مالونه د هغه د ولایت لاندي دي، د دي قانون د حکمونو سره سم د هغوي د مالونو د اداري او پالني په منظور، تصرف وکي.

۲۷۱ ماده:

که د اهلیت ناقصو اشخاصو ته یو مال په تبرع ورکول شي او دا شرط شوي وي چه ذکر شوي مال دي دولي د ولایت لاندي نه اینبودل کيرې نو په استثنائي توګه دارنگه مالونه دولي د ولایت خخه ويستل کيرې.

۲۷۲ ماده:

ولي نه شي کولي د هغه اشخاصو مالونه چه د ده د ولایت لاندي دي بي د صلاحیت لرونکي محکمي داجازی خخه، چاته په تبرع ورکي.

۲۷۳ ماده:

(۱)ولي نه شي کولي بي د صلاحیت لرونکي محکمي داجازی خخه د خپل ولایت لاندي اشخاصو په منقولو مالونو کبني داسی تصرف وکي چي په هغى کي پخپله دولي يا د هغه دېسخى يابي تر خلورمي درجي پوري د خپلوا نو گتىه وي.

(۲)ولي نه شي کولي چه د خپل ولایت لاندي اشخاصو عقار د هغه دين په گروي کبني ورکي چه د ده په ذمه وي.

۷۴

مدنى قانون/لومړۍ توك

۲۷۴ ماده:

پلار نه شي کولي بي د صلاحیت لرونکي محکمی د اجازی د خپل ولایت لاندی اشخاصویه غیرمنقولو مالونو، لکه تجارتخانه او قیمتی پابنو او مالي سندونو کښی چه دشل زروافغانيو خنه زیات قیمت ولري، تصرف وکي په داسي مواردو کښي به محکمه د تصرف د جواز په باره کي د حکم د صادرولو خخه ځان نه ڙغوري. مگر دا چه د پلار تصرف د هغه د ولایت لاندی اشخاصو د مالونو د تلفولو یا د مال د قیمت د پنځی حصی د قیمت خخه د زیات غبن سبب شي.

۲۷۵ ماده:

که د اهلیت نقصان لرونکي شخص مورث وصیت کړي وي چه ولې دي په میراثي مال کښي تصرف نه کوي، نولي نه شي کولي چه بي د صلاحیت لرونکي محکمی د اجازی او نظارت خخه په هغې کښي تصرف وکي.

۲۷۶ ماده:

ولي نه شي کولي بي د صلاحیت لرونکي محکمی د اجازی خخه د خپل ولایت لاندی اشخاصو په مالونو کښي لاندیني تصرفونه وکي:
۱ - قرض ورکول یا قرض اخیستن.
۲ - ترهغې مودي پوري په اجاره ورکول چه د رشد د عمر خخه وروسته دوام کوي.
۳ - هغه تجارت ته دوام ورکول چه د اهلیت نقصان لرونکي شخص پوري مربوط وي.
۴ - د داسي هبي يا وصیت قبلو چه د تاکلو ذمه واريyo سره یو څای وي.

٧٥

مدنی قانون/تمهیدی باب

۲۷۷ ماده:

- (۱) که صغیر د شپارس کلنی عمر ته رسیدلی وي، ولی کولی شي
چه د تجارت د پاره خه پيسی ورکي، خو په دی شرط چه د صلاحیت
لونکي محکمي خخه يي اجازه اخيستي وي.
(۲) د تجارت اجازه مطلقه وي او که مقیده، دولي به مرگ يا عزل د
مینځه نه خي.

۲۷۸ ماده:

- د ماذون صغیر تصرفونه په هغه حدودو کښي چه صلاحیت لونکي
محکمي ورته پڅيل مال کښي اجازه ورکوي د هغه شخص په خيردي
چه د رشد عمر ته رسیدلی وي.

۲۷۹ ماده:

- پلار کولي شي يو عقد د خپل ولايت لاندي شخص په نامه په خپل
حساب يا دبل شخص په حساب منعقد کي. مګر دا چه قانون د هغې
په خلاف حکم کړي وي.

۲۸۰ ماده:

- نیکه نه شي کولی بي د صلاحیت لونکي محکمي د اجازي د خپل
ولایت لاندي اشخاصو په مالونو کښي تصرف و کي يا داسي صلحه
وکي چه د هغوي په ضروري يا د هغوي د تأمیناتو خخه تنازل وکي
او يا په کښي کموالي راوضي.

۲۸۱ ماده:

- ولي مکلف دي چه د خپل ولايت لاندي اشخاصو د مالونو پوره
فهريست د ولايت دېپيل خخه د دوه مياشتوي په اوږدو کښي يا دهغې
نېټي خخه چه د ولايت لاندي شخص دشتمني مالک شوی ترتیب کي
او د صلاحیت لونکي محکمي مربوطی اداري ته يې وړاندی کي.

۷۶ مدنی قانون/لومړۍ توك

۲۸۲ ماده:

ولی کولي شی چه د خپل ولايت لاندي مالونو خخه د خپل خان يا ديل شخص نفقة تامين کي، خويه دي شرط چه د هغوي نفقة د قانون له حيشه لازم ګنيل شوي وي.

۲۸۳ ماده:

که د ولايت لاندی شخص عمر پوره اتلسو کلونو ته ورسېږي، د ولی ولايت پایي ته رسېږي، مګر دا چه د حجر دسبونو خخه په یوه سبب صلاحیت لرونکي محکمي د ولايت په دواام باندی حکم کړي وي.

۲۸۴ ماده:

که دولي دبد تصرف له امله د شخص مالونو ته چه د ده د ولايت لاندی دی ضرر متوجه شی، محکمه کولي شی چه د ولی ولايت سلب او یابي واک محدود کي.

۲۸۵ ماده:

که ولی غایب وکنيل شی یا د یوه کال خخه په زيات حبس محکوم شی، محکمه به د هغه د ولايت په متوقف کولو حکم صادر وي.

۲۸۶ ماده:

که د دی قانون د (۲۸۴ ، ۲۸۵) مادو سره سم د ولی ولايت سلب، محدود یا متوقف شی، نو د موجبه سببونو د ليري کيدو سره او د واک لرونکي محکمي په قرار د هغه د ولايت حق بيرته اعاده کېږي.

۲۸۷ ماده:

که د پلار د فاحشو خططا ګانو له امله د شخص مالونو ته چه یې د ولايت لاندی دی خساره ورسېږي، مسئول دي، نیکه په دی مورد کښی دوصي په خير مسؤوليت لري.

۷۷

مدنی قانون/ تمهیدی باب

۲۸۸ ماده:

ولی یا ورثه ئی مکلف دی چه د ولایت لاتدی شخص مالونه چه د رشد عمر ته ورسیبری ورته یی تسلیم کی، او که یی په کنبی تصرف کپری وو، نو د تصرف د ورخی د نرخ سره سم د هغی قیمت ورکی.

دوه یم جزء - وصایت

اول - د وصی تاکل

۲۸۹ ماده:

وصی باید چه عادل، کفایت لرونکی او دپوره اهلیت لرونکی وی او د هغه چا سره چه د ده د وصایت لاتدی واقع کیپری شریک دین ولری.

۲۹۰ ماده:

لاتدینی اشخاص د وصی په حیث نه شی تاکل کیدی:

- ۱ - که خوک دعمومی آدابو یا د عفت منافی جرمونو کنبی د محکمی په قطعی حکم محکوم شوی وی.
- ۲ - که خوک بد شهرت ولری یا د خپل ژوند د تأمین دپاره مشروع سبب ونه لری.
- ۳ - که خوک د محکمی په قطعی حکم په افلاس محکوم شوی وی او حیثیت یی نه وی اعاده شوی.
- ۴ - که خوک ترمخه د محکمی په قطعی حکم د ولایت یا وصایت خخه عزل شوی وی.
- ۵ - که خوک دپلار یا نیکه دمرگ خخه ترمخه په لیکلی توګه د وصایت له حقه محروم کپری شوی وی.
- ۶ - که خوک پېخله یا دهغه یو اصل یا فرعه یا بنخه د اهلیت د نقصان لرونکی سره قضائی جگره او یا کورنی اختلاف ولری چه د هغی په اثر د اهلیت د نقصان لرونکی بنیگنیو ته د ضرر ویره موجوده وی.

۷۸ مدنی قانون/لومړۍ توك

دوه یم - اختیاری وصی

۲۹۱ ماده:

(۱) پلار کولي شي چه د خپل اهلیت نقصان لرونکی اولاد يا په ګیډه کښی ثابت حمل د پاره اختیاري وصی وټاکۍ، همدارنګه تبرع کوونکی کولي شي چه ددی قانون د (۲۷۱) مادي په حالت کښي اختیاري وصی وټاکۍ.

(۲) په داسې مواردو کښي د وصی اختیاري رسمی یا عرفی وصایت خط په وسیله کېږي چه د پلار یا تبرع کوونکی په لیک یا امضاء شوي او یا په ذکر شوو سندونو کښي د هغوي د امضاء یا د گوتی تصدیق شوي وي.

۲۹۲ ماده:

پلار او وصی کولي شي چه د اختیاري وصی په باره کښي دخپل تصمیم خخه رجوع وکي.

۲۹۳ ماده:

که چا د وصیت کوونکی په ژوند کښي وصیت قبول کړي وي، نه شي کولي چه ورڅخه و ګرځی مګر دا چه ترمخه یې د وصایت خخه ګرڅیدل د خپلی ارادی پوری مربوط کړي وي.

۲۹۴ ماده:

د وصایت ردول باید چه د وصایت کوونکی په ژوند کښي صورت ونیسى او هغه پري خبرشی.

۲۹۵ ماده:

که چا د دی قانون د (۲۹۴) مادي ددرج شوو حکمونو سره سم وصیت رد کړي وي، نه شي کولي چه د وصیت کوونکی د مرګ وروسته هغه قبول کې.

۷۹

مدنی قانون/ تمهیدی باب

۲۹۶ ماده:

د وصی اختیار هغه وخت نافذ گنل کېرى چە دواک لرونکى محكمىي له خواتأيىد شوي وى.

درییم - قضائى وصى

۲۹۷ ماده:

كە د اھليت د نقصان لرونکى شخص يا پە گىدە كېنى د ثابت حمل د پارە اختیاري وصى پيدا نە شى، محكمە به وصى تاکى، وصایت پە گىدە كېنى د ثابت حمل د پارە د حمل د زىرىيدو وروستە د زىرىيدلى دپارە هم نافذ دى، مگر دا چە محكمىي د هغه پە عوض نوى وصى تاکلى وى.

۲۹۸ ماده:

(۱) محكمە كولى شى د ضرورت پە وخت كېنى د اھليت د نقصان لرونکى د پارە د يوه خخە زيات وصيان وتاکى، وصيان نە شى كولى دخپل وصيت لاندى شخص پە مالونو كېنى پە خانگىرى توگە تصرف وکى مگر داچە تصرف بىسخى د اھليت د نقصان لرونکى پە گىتىه وى.
(۲) كە د وصيانو ترمنخ اختلاف پيدا شى نۇ كوم تصميم چە محكمە نىسى د عمل كولو وردى.

۲۹۹ ماده:

پە لاندىنيو حالونو كېنى به محكمە خاص او مؤقت وصى تاکى:
۱- كە د اھليت د نقصان لرونکى بىيىگىنى او د وصى، ياد هغە دېنىئى ياد وصى د يوه اصل ياد فرعى ياد هغە چا دېنىيگىنى سره چە وصى بىي قانونى نمايندە وى تېكى وکى.

۸۰

مدنی قانون/لومپی توك

۲ - په هغه حالت کښی چه د اهلیت نقصان دپاره مال تبرع شوی وی او داسی شرط اینسودل شوی وی چه ذکر شوی مال دی د ولی د ولایت لاندی نه اینسودل کېږي.

۳ - په هغه صورت کښی چه د وصایت اجرأ چه دایمی وصی د هغه د خاصو صفتونو فاقد دي ایجاد کړي.

۳۰۰ ماده:

محکمه به په لاندنسیو حالونو کښی مؤقت وصی تاکی:

۱ - په هغه حالت کښی چه محکمه دولی ولایت متوقف کی او د اهلیت نقصان لرونکی بل ولی ونه لري.

۲ - په هغه حالت کښی چه وصایت پخپله دوصی په غوبښنه متوقف شوی وی.

۳ - په هغه حالت کښی چه مؤقتی عوامل د وصیت د اجراء کولو مانع ګرځیدلی وی.

۳۰۱ ماده:

محکمه کولي شي د اهلیت د نقصان لرونکی د دعوو د حل او فيصلې دپاره د جکړي وصی و تاکی، که خه هم د اهلیت نقصان لرونکی د شتمني مالک نه وی.

۳۰۲ ماده:

وصی کولي شي په ټولو هغو مواردو کښی چه د وصیت د اجراء کولو واک لري بل خوک د وکیل په حیث و تاکی، وکیل د وصی د مرگ یا د وصایت لاندی شخص د مرگ سره یو ئای معزول کېږي.

۳۰۳ ماده:

د دی قانون د (۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱) ما دود درج شوو اشخاصو وظيفي چه د وصی په حیث تاکل شوی، هغه وخت پای ته رسیېږي چه

د وصایت موضوع ترسره شوی وی یا د وصایت تاکل شوی موده تیره شوی وی.

خلورم - د وصی مکلفیتونه

۳۰۴ ماده:

وصی نه شی کولی د واک لرونکی محکمی د اجازی په غیر د وصایت لاندی شخص په مالونو کښی راتلونکی تصرفونه وکی:
۱ - اخیستل، خرڅول، مقایضه، شراکت، ګروی، پور ورکول او بل هر نوع تصرف چه د ملکیت د انتقال د عینی حق د اثبات موجب وگرځی.

۲ - د هغه پور حواله ورکول چه د اهلیت نقصان لرونکی یې دبل چا به ذمه لری یا په هغه دپور د حوالی قبلول.

۳ - د مالونو اینسول د بهره برداری په منظور او د هغى تصفیه یا د ناقص اهلیت لرونکی په حساب دپور اخیستل.

۴ - د دری کلونو خڅه د زیاتی مودی د پاره د زراعتی ځمکو په اجاری ورکول، او د یوه کال خڅه د زیاتی مودی د پاره د عمارت په اجاری ورکول.

۵ - د اهلیت د نقصان لرونکی د عقار تر دومره مودی پوری په اجاره ورکول چه د هغه د رشد د عمر د رسیدو وروسته یوکال دواام وکی.

۶ - د داسی تبرعاتو قبلول یا ردول چه د شرط پوری مریبو طوی.

۷ - د اهلیت د نقصان لرونکی د شتمنی خڅه د هغه چا نفقه ورکول چه په ذمه یې لازمه ده، مګر دا چه لازمی نفقه د محکمی په قطعی حکم ثابتنه شوی وی.
۸ - صلحه او حکمیت.

۸۲ مدنی قانون/لومړۍ توك

- ۹ - د هغه التزاماتو ترسره کول چه په ترکه یا د اهلیت د نقصان لرونکی په ذمه ثابت وي، مګر دا چه په دی باره کښی د محکمی قطعی حکم صادر شوي وي.
- ۱۰ - د دعوو اقامه کول، مګر دا چه د هغه په تأخیر کښی د اهلیت د نقصان لرونکی ضرر یا د هغه د حقوقو د ضایع کیدو ووره وي.
- ۱۱ - د حقوقو او دعوو خخه تیریدل، یا د محکمی په داسی حکمونو قناعت چه د عادي اعتراض قابلیت ولري یا د دعوی د اقامه کیدو وروسته د داسی اعتراضونو خخه تیریدل، او د محکمی د حکمونو په مقابل کښي دغیر عادي اعتراضونو اقامه کول.
- ۱۲ - د تأمیناتو خخه تیریدل یا د هغه کموالی په دی شرط چه د اهلیت د نقصان لرونکی په ضرر وي.
- ۱۳ - د اهلیت د نقصان لرونکی مالونو د خپل خان یا بسخی یا د خلورمی درجی پوری د خپلوانو دپاره یا دهغه چا دپاره چه وصی د هغه نائب وي، په اجاره ورکول.
- ۱۴ - د اهلیت د نقصان لرونکی په واده مصرف کول.
- ۱۵ - د تعليمي مصرفونو یا د داسی مصرفونو ورکول چه د اهلیت نقصان لرونکی د یو تاکلی کسب د اجراء کولو دپاره هغه ته ضرورت لري.

۳۰۵ ماده:

- (۱) وصى مکلف دي چه د وصایت لاندی شخص ټول عایدات د نفقي او نورو مصرفونو چه د محکمی له خوا پاکل شوي، د وضع کیدو وروسته، د محکمی د اماتت په حساب یا په هغه بانک کښي چه د محکمی له خوا معرفی کېږي د هغه په نامه په ودیعت کښېردي.
- (۲) همدارنګه وصى باید ټولی قیمت لرونکی پاني، گانې، او داسی نور چه محکمه بې لازم گئني په ودیعت کښېردي، د وصى دا اجرآت

۸۳

مدنی قانون/ تمهیدی باب

باید چه د پنځلس ورڅو په اوږدو کښی د عایداتو یا د ذکر شوو
شیانو د تسلیمیدو و روسټه ترسره شی.

(۳) وصی نه شی کولی هغه څه چه بی په بانک کښی په ود یعت اینښی
دی د محکمی د اجازی په غیر واخلي.

۳۰۶ ماده:

وصی مکلف دی چه کومی دعوی د اهلیت په نقصان لرونکی اقامه
کېږي د هغې پوری د مریبو طو اجرآ تو سره یو خای، محکمی ته اطلاع
ورکي او په دی باره کښی د محکمی د امرونو پیروي وکي.

۳۰۷ ماده:

وصی مکلف دی د کلنۍ حساب صورت او د هغې پوری مربوط
سندونه د نوي کال د پیل کيدو ترمخه مریبو طی محکمی ته وړاندی
کي.

۳۰۸ ماده:

که د وصایت لاندی شخص شتمنی دلس زرو افغانیو خخه زیاته نه
وی، محکمه کولی شی چه وصی د لازمی حساب د صورت د ترتیب
او وړاندی کولو خخه معاف کي.

۳۰۹ ماده:

که د وصی پر خای بل خوک و تاکل شی، وصی مکلف دی د وصایت د
پای ته رسیدو د نېټې خخه د دیرش ورڅو په اوږدو کښی د خپل
وصایت لاندی شخص د مالونو د حساب صورت ترتیب او محکمی ته
وړاندی کي.

۳۱۰ ماده:

د وصایت اجراء کول اصلأبی له اجوری دی، محکمه په استثنائي
ډول کولی شی د وصی د غوبښني په اساس د یوه تاکلی کار په مقابل

۸۴

مدنی قانون/لومپی توك

کښی داجوری یا مكافات دورکولو امر وکی، مګر د اجوری ورکول چه د غوبنتنی د مودی ترمخه وی په هیڅ صورت جواز نه لري.

پنځم - د وصایت پای

۳۱۱ ماده:

په لاندېو حالونو کښی د وصى وظیفه پای ته رسیبېږي:

- ۱- د اهلیت د نقصان لرونکی مرګ.
- ۲- د اهلیت د نقصان لرونکی عمر اتلسو کلونو ته رسیدل مګر دا چه د محکمې په قرار د اتلس کلنی د عمر خخه ترمخه د وصایت په دواام امر شوی وی یا دا پache د اهلیت نقصان لرونکی ذکر شوی عمر ته درسیدو په وخت کښی معتهو یا لیونی وی.
- ۳- د ولی د ولایت بیرته اعاده کیدل.
- ۴- د هغه کار پای ته رسیدل چه خاص وصى د هغى د اجراء کولو دپاره پاکل شوی دي.
- ۵- د وصى عزل یا دهغه د استعفی قبلو.
- ۶- د وصى د قانونی اهلیت نشتوالي یا د هغه غیاب یا مرګ.

۳۱۲ ماده:

وصى په لاندېو حالونو کښی عزل کېږي:

- ۱- که د دی قانون د (۲۸۹، ۲۹۰) ما دو د وصیت خخه د محرومیدو د درج شوو سببونو خخه یو سبب پیداشی.
- ۲- که د اهلیت نقصان لرونکی شخص د مالونو په ادارې کښی اهمال یا بد تصرف وکی یا د هغه د وصایت په دواام کښی د اهلیت نقصان لرونکی ګټيو ته تاوان وی.

۳۱۳ ماده:

وصی مکلف دی د وصایت د پای ته رسیدو د نبتهی خخه د دیرش ورخو په موده کښی د خپلی اداری لادی مالونه سره د حساب د صورت او د هغې پوری مربوط سندونه قایم مقام یا پخپله د اهلیت نقصان لرونکی ته که د رشد عمر ته رسیدلی وو او یا که مړ شوی وو نود هغې ورشی ته تسليم کی د تسليمیدو وروسته دی د حساب صورت او د مالونو تسليمیدل د محکمی مربوطی اداری ته وراندی کې.

۳۱۴ ماده:

که وصی مړ شی یا حجر کړی شوی یا غایب و پیژنډل شی، د هغه ورشه یا هغه خوک چه یې قایم مقام دی د مالونو په تسليمولو او د حساب د صورت په وراندی کولو مکلف کېږي.

۳۱۵ ماده:

محکمه کولي شی چه د وصی د غوبښني له امله د وصایت لاندی تول یا یوه حصه مالونه د اداری کولو دپاره پخپله د اهلیت نقصان لرونکی ته چه (۱۶) کلنی عمر ته رسیدلی وی اجازه ورکی، که د وصی غوبښنه رد شوه، نو د محکمی د آخرنی قرار د نبتهی خخه دیوہ کال دیرييدو ترمخه نه شی کولی چه خپله غوبښنه بیا محکمی ته وراندی کې.

۳۱۶ ماده:

د اهلیت د نقصان لرونکی شخص تعهد یا ابراء چه د رشد عمر ته رسیدلی وی د وصی په ګټه هغه وخت اعتبارلري چه وصی د هغه د مال پوری مربوط آخرنی د حساب صورت ترتیب او وراندی کړی وی.

۸۶

مدنی قانون/لومپی توك

۳۱۷ ماده:

(۱) د اهليت نقصان لرونکي شخص چه د مالونو د اداري کولو اجازه ورکړ شوي وي، مکلف دي د مالونو د کلنۍ حساب صورت مربيوطې محکمی ته وړاندی کي، کله چه محکمه په حساب غور کوي د وصى نظریه به اخلي.

(۲) محکمه کولي شی چه امر وکي د اجازي ورکړ شوي شخص کلنۍ خالص عايدات پخپله د محکمي د امانت په حساب يا په یوه بانک کښي د پس انداز په توګه په ود یعت کښېښودل شي. په دي صورت کښي اجازه ورکول شوي شخص نه شی کولي بي د محکمی د اجازي خڅه د هغې خخه استفاده وکي.

۳۱۸ ماده:

که اجازه ورکول شوي شخص د مالونو په اداره کښي د دي قانون د (۳۱۷) مادې د درج شوو حکمونو په خلاف اجرآت وکي يا پخپله اداره کښي بد تصرف وکي يا داسې سببونه پیدا شی چه د اجازي ورکړ شوي شخص د تصرف د دواام له امله د هغه د اداري لاهدي مالونه د ضرر سره مخامنځ وي. محکمه کولي شی چه پخپل ابتکار يا د خارنوال د غوبنستني يا ډيوه علاقه لرونکي شخص د غوبنستني په سبب، د اجازي ورکړ شوي شخص د دليلونو د اوږيدلو وروسته، ورکړ شوي اجازه محدوده يا سلب کړي.

درېیم جزء - حجر

۳۱۹ ماده:

(۱) بالغ شخص دليونتوب، معتوهيت، سفاهت يا غفلت په سبب په حجر محکومېږي او ترهغه و خته دواام کوي چه محکمی د هغې په ليری کولو حکم نه وي کري.

۸۷

مدنی قانون/تمهیدی باب

(۲) محکمه به د دی قانون د درج شوو حکمونو سره سم د هغه شخص د مالونو د اداري دباره چه حجر کړي شوي دی، قيم تاکي.

۳۲۰ ماده:

د حجر کړي شوي د پالني مصرفونه د ټولو مصرفونو خخه وړاندي ګنيل ګېږي.

۳۲۱ ماده:

(۱) که محکمي یو شخص د سفاهت یا غفلت په سبب د مالونو په اداره کښي په حجر محکوم کړي وي، محکمه کولي شي چه ديوسي حصي مالونو اداره د حجر کړي شوي په وسیله مجازکي.

(۲) په پورتنې صورت کښي د هغه اهلیت نقصان لرونکۍ پوري مربوط حکمونه چه د مالونو په اداره کولو کښي ورته اجازه کړه شوي وي تطبيقېږي.

۳۲۲ ماده:

د دی قانون د (۲۸۹، ۲۹۰) مادو درج شوی شرطونه د قيم په باره کښي اعتبار لري او همدارنګه د وصي پوري مربوط ټول حکمونه د هغه په باره کي د تطبيق وړ دي.

خلورم جزء - غایب او ورک شوي

۳۲۳ ماده:

هغه خوک چه د قانوني اهلیت لرونکۍ وي، که دیوه کال یا د هغه خخه د زياتي مودي دپاره غایب شي او د دی غیابت په اثر د هغه ګتني د خطر سره مخامنځ شي په راتلونکۍ حالونو کښي به محکمه د هغه له خوا وکيل تاکي:

۱ - په هغه حالت کښي چه ورک وي او مرې او ژوندي ئى معلوم نه وي.

مدنى قانون/لومړۍ توك

۲ - په هغه حالت کېښی چه د افغانستان خخه د باندی د هغه د اوسيدلو او اقامت ئای معلوم نه وي او د غایب له خوا د مربوطو کارونو اداره یا د قایم مقام په اجرآتو نظارت ناممکن وي.

۳۲۴ ماده:

که غایب شخص ترمخه د ئان دپاره عام او تام وکيل تاکلي وي او ذکر شوي وکيل د وصى پوري د تولو مربوطو شرطونو لرونکي وي، محکمه به د هغه وکالت تأیيدوي او د هغى په غير به بل خوک د وکيل په حیث تاکي.

۳۲۵ ماده:

د وصى پوري تول مربوط حکمونه د غایب شخص د وکيل په باره کېښی هم د تطبیق وردی.

۳۲۶ ماده:

(۱) که خوک د خلورو کلونو خخه زیات ورک شوي وي او په غالب ګمان د هغه د مرگ تصور کیدلي شي، دارنګه شخص دواک لرونکي محکمى په حکم مړ پیژندل کېږي او په نورو مواردو کېښي د هغى مودى تشخيص چه ترهفې وروسته، ورک شوي شخص: مړ شوي پیژندل کېږي، د محکمى راي پوري مربوط دي.
(۲) محکمه به د ورک شوي شخص د ژوند يا مرگ د معلومولو د پاره د ممکنو وسیلو خخه استفاده کوي.

۳۲۷ ماده:

که د دې قانون د (۳۲۶) مادې د درج شوي حکمونو سره سم د ورک شوي شخص په مرگ حکم شوي وي، بنسخه يې د مرگ دعدت په تیرولو مکلفه ده، او توله متروکه يې د هغه وارشینو ترمنځ تقسیمېږي چه د مرگ د حکم د صادریدو په وخت کېښي د میراث حق لرونکي وپیژندل شي.

۸۹

مدنی قانون/ تمهیدی باب

۳۲۸ ماده:

دغایابت حالت هفه وخت پایی ته رسپیری چه د هغى موجبه سببونه د
مینخه ولازشی یا غایب شخص مېشی، او یا دا چه غایب شخص د
واک لرونکی محکمې په حکم مېشوي وېیژندل شی.

پنځم جزء - قضائی مرستی

۳۲۹ ماده:

که خوک کون او ګنګ یا روند او کون، یا ړوند او ګنګ وی او ونه
شی کړي چه خپله اراده په صریح دول بسکاره کې، محکمه کولی شی
د داسی شخص دپاره ددی قانون د (۳۰۴) مادی د درج شوو
تصریفوونو د مرستی دپاره، قضائی مرستیال و تاکی.

۳۳۰ ماده:

ددی قانون د (۳۰۳) مادی درج شوی حکمونه په قضائی مرستیال
تطبیقیږي.

شپږم جزء - نظارت

۳۳۱ ماده:

(۱) محکمه کولی شی د وصی، قیم او د غایب د وکیل د اجرآآتو د
مراقبت په منظور، یو خوک د ناظر په توګه و تاکی.
په هغه صورت کښی چه مصلحت ایجاد کړي، د کار د جريان خخه
مربوطه محکمه او یا خارنوال خبر کړي.
(۲) نائب یا وکیل مکلف دی چه د ناظر استیضاح ته د مالونو د
اداري، د سندونو د تحقق او د هغى پوری مربوطو پابلو په باره کښی
خواب و وايې.

مدنى قانون/لومپى توك

(۳) که نائب يا وکيل موجود نه وي، ناظر به د مربوطى محكمى خخه د نوى نائب يا وکيل د تاکلو غوښته کوي.

(۴) دنائب يا وکيل د تاکلو د نېټي پورى به ناظر د داسى کارونو اجراء کولو ته اقدام کوي چه په تأخير کښي يې ضرر تصور کيداي شي.

٣٣٢ ماده:

د ناظر د تاکلو، عزل، استعفى اجوري او مسئوليت په باره کښي، د نائب يا وکيل پورى مربوط حکمونه تطبیقیږي.

٣٣٣ ماده:

که د نظارت موجبه سببونه د مينځه ولړشی، محکمه به د ناظر وظيفي ته خاتمه ورکوي.

اووم جزء - جزاګانى

٣٣٤ ماده:

(۱) که وصى په هغه وظيفو کښي چه د دى قانون د حکمونو سره سم د هغى په اجرا کولو مکلف وي، د قصور ارتکاب کوونکى شي يا د محکمي په صادر شوی قرار کښي اهمال وکي، محکمه کولى شي، د قانون د تاکل شوو جزاګانو په نظر کښي نیولو سره، وصى په نقدى جريمي چه دلس زرو افغانیو خخه زیاته نه وي سره دټولی اجوري يا د هغى د یوی برخى په محرومیت او په عزل يا د ذکر شوو جزاګانو خخه په یوی محکوم کي.

(۲) په هغه صورت کښي چه وصى د جزاء ورکولو لازمى چاري بى له دی چه د اهليت نقصان لرونکى ته ضررورسيېري جيبره کي يا محکمي ته قانع کوونکي عذرلونه بنکاره کي، محکمه کولى شي چه

مدنی قانون/تمهیدی باب ٩١

د هغه په برائت يا د دی مادی د درج شوو جزاگانو په تخفیف حکم وکی.

٣٣٥ ماده:

که نائب هغه وظیفي چه د دی قانون د درج شوو حکمونو سره سم د هغى په اجراء کولو مکلف دی اخلاقل کي او د هغى په سبب د اهليت نقسان لرونکي شخص ته خساره ورسپري، د هغه مسئوليت د خسارى په جيبره کولو کښي، په اجوره باندي د نيوول شوی وکيل د مسئوليت د حدودو تابع دي.

٣٣٦ ماده:

ددی قانون د (٣٣٤، ٣٣٥) مادو درج شوی حکمونه په قيم، په قضائي مرستيال، د غايب په وکيل، په خاص وصى، او مؤقتى وصى تطبيقېږي.

دوه يم قسمت- حکمي اشخاص لومړۍ مبحث - عمومي حکمونه

٣٣٧ ماده:

حکمي شخص هغه معنوی شخص دی چه د حقوقی اهليت لرونکي وي او د تاکلو هدفونو په اساس د جمعيت یا مؤسسي، یا شرکت په شکل تشکيلېږي.

٣٣٨ ماده:

حکمي شخصيت په دوه نوعه دي:

- ١ - عمومي عام شخصيت چه د دولت رکنونو، فرعى ادارو د هغى د مربوطو شعبو سره او عمومي تأسيساتو ته شامل دي.

مدنی قانون/لومړۍ توك

۲ - خاص حکمی شخصیت، چه د خصوصی افرادو د ارادی خخه پسیدا کېږي لکه وقف، جمعیتونه، مؤسسى، مدنی یا تجارتی شرکتونه مګر دا چه قانون دارنګه شخصیتونه عام کړي وی.

۳۳۹ ماده:

د هغه اشخاصو مجموعه چه دیو حکمی شخصیت د شرطونو او عناصرو لرونکی دی، د قانون په وسیله د حکمی شخص په حيث پیژندل کیدای شي.

۳۴۰ ماده:

هر حکمی شخص دیو ممثل لرونکی وی چه د هغه د ارادی نمایندگی کوي.

۳۴۱ ماده:

حقیقی شخصیت د ټولو هغو حقوقو لرونکی دی چه د قانون په وسیله پاکل شوی دی. مګر هغه حقوق چه د حقیقی شخصیت پوری منحصر وی.

۳۴۲ ماده:

(۱) حکمی شخصیت د راتلونکو خصوصیاتو لرونکی دی:

۱ - خانګړی مالی حقوق او وجایب.

۲ - د هغه اهلیت چه په اساسنامې کښی تحدید شوی او قانون هغه مجاز ګکلي وی.

۳ - د اقامه حق او د دعوي دفع.

۴ - داوسيدلود خانګړی خای لرل او هغه د هغه خای خخه عبارت دی چه په کښی یې مرکزی اداره واقع وی.

(۲) د کومو شرکتونو چه اصلی مرکز د باندی وی او خانګړی یې په افغانستان کښی د قانون سره سم اجازه ورکول شوی وی، د هغه

مدنی قانون/ تمہیدی باب ۹۳

مرکزی اداره د افغانستان د قانون له نظره د هغه خای خخه عبارت ده چه په افغانستان کښی بې د فعالیتونو اداره موجوده ده.

دوه یم مبحث - وقف

۳۴۳ ماده:

وقف عبارت دی د مالکانه تصرف خخه د مال بندول او د ګټۍ ورکول بې دی د خیر کارونو ته.

۳۴۴ ماده:

وقف، حکمی شخصیت دی او د اساسنامی په وسیله تثبیتیږي.

۳۴۵ ماده:

د وقف پوري د مربوطو چارو د پاملرنی د پاره د او ټاقافو په نامه یوه دولتی اداره موجوده ده، چه د هغې عایدات او مصروفونه د وقف د لازمي شرطونو سره سم د هغې د اساسنامی په حدودو کښی اداره او مراقبت کوي. مګر دا چه خاصو قوانینو بل ډول حکم کړي وی.

۳۴۶ ماده:

وقف د ئانګري حقوقو او وجایبو لرونکی دی د هغه قرضونو په ورکولو مکلف دی چه د اساسنامی دشرطونو سره سم مصرف شوی وی.

۳۴۷ ماده:

د وقف صحت، د هغې خخه رجوع په مصروفونو او لازمي شرطونو کښی تغییر یا د وقف کړه شوی مال بدلول، د وقف کوونکی له خوا هغه وخت اعتبار لري، چه په مربوطو دفترونو کښی ثبت شوی وی.

۹۴ مدنی قانون/لومپی توك

۳۴۸ ماده:

د دی قانون د (۳۴۷) مادی درج شوی اجرآت په خاصو دفترونو کبنی چه د استنادو د ثبت په اداره کبنی د دی منظور د پاره تاکل شوی، ثبتيږي.

۳۴۹ ماده:

که د ثبت کوونکی سره د وقف د سند په باره کبنی کومه مانع ظاهره شی موضوع د پريکپي او تصميم د پاره مربوطی محکمی ته استول کيږي.

۳۵۰ ماده:

که وقف د دی قانون د درج شوو حکمونو سره سم صورت نه وي موندلی، د اعتبار ورنه ګنيل کيږي.

۳۵۱ ماده:

د وقف د استحقاق خخه محروميدل ياد وقف خخه رجوع کول په مربوطی محکمی کبنی صورت مومي. هغه اشخاصو ته چه محروميدو ياد استحقاق خخه يسي درجوع کولواراده شوی، د موضوع خخه خبر ورکول کيږي، چه څل دليلونه محکمی ته بشکاره کي.

۳۵۲ ماده:

که د وقف سند په داسی تصرف چه قانوناً منع يا باطل وي مشتمل وي يا وقف کوونکی قانوني اهلیت ونه لري، داستنادو د ثبت اداره به په داسی مواردو کبنی د هغى ثبت کولو ته اقدام نه کوي.

۳۵۳ ماده:

که وقف د غير صحيح شرط پوري مشروط شوی وي، وقف صحيح او شرط باطل دي.

۹۵ مدنی قانون/تمهیدی باب

۳۵۴ ماده:

- (۱) وقف په دائمي يا مؤقتي توګه جواز لري.
- (۲) وقف د جومات او عامه مؤسسونه پاره په مؤقتي توګه صورت نه شی موندلې.
- (۳) خاص وقف مؤقتی دی او د وقف کوونکي دوو طبقو اولادي خخه زیات جواز نه لري.

۳۵۵ ماده:

د خيريه امورو وقف هغه وخت جواز لري چه د اسلام دسيپيشلني دين او ملي منافعو له نظره د خير کار وګيل شي.

۳۵۶ ماده:

- (۱) د منقولو او نا منقولو مالونو وقف جواز لري.
- (۲) په نامنقولو مالونو کښي ديو شريک جزء وقف جواز نه لري، مګر دا چه جلا او تاکل شوي وي.

۳۵۷ ماده:

د هغو شرکتونو سهمونه چه مجاز فعالیت لري، وقف کيداي شي.

۳۵۸ ماده:

د وقف کوونکي اظهارات د وقف کړه شوی مال په باره کښي د لفظونو او معني گانو په اساس اعتبار لري.

۳۵۹ ماده:

- (۱) وقف کوونکي نه شي کولي چه دټول يا ديوی حصي عام وقف خخه رجوع وکي مګر د هغې د مصروفونو د لارو دباره کولي شي چه د دی قانون د حکمونو په حدودو کښي د ثبت په وخت کښي، شرطونه تاکلې شي.

۹۶

مدنی قانون/لومړۍ توك

(۲) وقف کوونکی نه شي کولي چه د جومات او عمومي تأسیساتو په وقف کبني يا کوم شي چه ورته وقف شوي تغيير راوري.

۳۶۰ ماده:

د وقف په عمومي شرطونو کبني تغيير په صريحه توګه او د دی قانون د درج شوو حکمونو سره سم صورت نيسی.

۳۶۱ ماده:

وقف کوونکی کولي شي چه د دی قانون د حکمونو په حدود وکبني د وقف د ثبت په وخت کبني د راتلونکو حقوقو خخه استفاده شرط کي:

- ۱ - ورکول او محرومول.
- ۲ - زیاتوالی او نقصان.
- ۳ - تغيير.
- ۴ - بدلول.

۳۶۲ ماده:

د وقف کړه شوي مال بدلول د اوقافو د اداري د منظوريديو وروسته په مربيوط دفتر کبني ثبتيږي.

۳۶۳ ماده:

د وقف کوونکي اقرار يا دبل چا د شخص د نسب په باره کبني چه قرائن د اقرار په دروغو موجود وي، په وقف کړه شوو تاثير نه لري.

لومړۍ فرعه-په وقف کبني حق لرل

۳۶۴ ماده:

که وقف خپلوانو ته شوي وي او د وقف کوونکي مقصد معلوم نه وي، يا يې د مصرف ظای معلوم نه وي يا ورته بيښي د مصرف کولو

مدنی قانون/تمهیدی باب ۹۷

د ضرورت احساس نه وی یا دا چه د وقف حاصلات د ضرورت وړ
صرف خڅه زیات وی، د وقف تول حاصلات یا د هغې پاتې برخه د
محکمی په اجازه د والدینو په اولاد او د وقف کوونکی په نېډۍ
محتاجو خپلوا نو د هریو د ضرورت په اندازی په مصرف رسیبې.

۳۶۵ ماده:

- (۱) وقف کوونکی نه شی کولی چه د خپل مال د دربیمه حصی خڅه
زیات غیر وارث خلکو ته یا خینی وارشینو ته یا د خیرکارونو ته وقف
کی.
(۲) دمال دربیمه حصه د شخص دشتمنی په تناسب د هغه د مرگ په
وخت کښی سنجول کېږي.

۳۶۶ ماده:

- (۱) وقف کوونکی کولی شی چه خپل تول مال ګردو وارشینو ته وقف
کی.
(۲) که وقف کوونکی د مرگ په وخت کښی وارث ونه لری، کولی
شی چه خپل تول مال هرچاته چه یې غواړي وقف کی.

۳۶۷ ماده:

- (۱) د وقف کوونکی اولاد، میړه یا بنسخه او د هغه والدین هغه وخت د
وقف خڅه د دربیمه حصی مال خڅه زیات د حق خاوندان کېږي چه د
هغوي د میراث وړلوقت په کوم سبب نه وی ساقط شوي، د استحقاق
ویشل د میراث د حکمونو سره سم عملی کېږي او د هغوي د مرگ په
صورت کښی اولادونو ته یې نقلېږي.
(۲) که د حق لرونکو خڅه کوم یو ترمځه یوه اندازه مال بې له عوض
څخه د وقف کوونکی خڅه اخیستی وی، د هغه استحقاق د وقف د
مال خڅه ساقطېږي. که یې د خپل استحقاق خڅه کم مال اخیستی

۹۸ مدنی قانون/لومړۍ توك

وی د هغې د تفاوت د دی قانون د (۳۶۸) مادی د حکمونو په نظر کښی نیولو سره، مستحق کېږي.

۳۶۸ ماده:

وقف کونکی کولی شی دخپل اولاد وقف کړي شوی مال استحقاق چه د هغه په ژوند کښی مړه شوی وی، د مرې فرعی ته د دی قانون د (۳۶۷) مادی د حکمونو سره سم تسلیم کې، په دی شرط چه ذکر شوی فرعه د وقف کونکی د مرینې ترمهه ژوندي وی.

۳۶۹ ماده:

که خوک د دی قانون د (۳۶۷) مادی د حکمونو سره سم د وقف کړي شوی مال مستحق ګرځیدلی وی، هیڅوک نه شی کولی چه هغه دټول یا دیوی برخی خخه محروم کې، او یا داسی شرط کښیښو دل شی چه د استحقاق خخه د محرومیدو موجب وګرځی، مګر د دی قانون د درج شوو حکمونو سره سم.

۳۷۰ ماده:

کوم قتل چه میراث وړونکي د میراث خخه محروم وی، د وقف کړي شوی مال خخه د هغه د استحقاق مانع کیدونکي هم ګرځي.

۳۷۱ ماده:

(۱) که وقف کونکی داسی شخص چه د دی قانون د حکمونو سره سم ثابتې حصه ولري، د وقف خخه محروم کې، د هغه ثابتې شوی حصه ورکول کېږي او پاتې په نورو اشخاصو چه د وقف خخه محروم شوی نه دی په وقف کښی د هغوي د حصو په تناسب توزيع کېږي.
(۲) د ثابتې حصى دعوى د وقف کونکی د مرینې وروسته تر یوه کال پوری د اعتبار ورد.^۵

۳۷۲ ماده:

که وقف کری شوی دخیل استحقاق خخه تبرشی یا بل چاته د ټول یا یوی برخی اقرار وکی، د هغه دا کار جواز نه لري.

۳۷۳ ماده:

که وقف کونکی داسی شرط کښېږدی چه د وقف د بنیګنو یا د حق لرونکو د بنیګکنو مخالف وي، وقف صحیح دي مګر شرط د اعتبار وړ نه دی.

۳۷۴ ماده:

کوم کور چه د اوسيدلو دپاره وقف شوی وي د هغى خخه بى د اوسيدلو بله ګتهه اخيستل یا کوم کور چه بى د اوسيدلو بل شى ته وقف شوی وي، اوسيدل په هغى کښي مجاز دي، خو په دی شرط چه محکمی د هغى په خلاف قرار نه وي صادر کړي.

۳۷۵ ماده:

(۱) که وقف په طبقو مرتب شوی وي، اصل د بل چا فرعه نه محجوبوی، که اصل مړ شی نو د هغه استحقاق د هغه فرعی ته انتقالیږي.

(۲) د وقف د حاصلاتو تقسیم د یوی طبقي د مینځه تللو په سبب تغییر نه کوي، په دی صورت کښي حصی د یوی فرعی خخه بلی فرعی ته د دی مادی د لومړي فقری د درج شوو حکمونو سره سم نقلیږي، مګر په هغه صورت کښي چه که په کښي تغییر رانشی نو دیوه حق لرونکی د محرومیدو موجب ګرځي.

۳۷۶ ماده:

(۱) که وقف په طبقو مرتب شوی وي او په یوی طبقي کښي حق لرونکی پیدانه شي، د وقف استحقاق د دی قانون د حکمونو سره سم د هغى خخه وروسته طبقي ته نقلیږي.

۱۰۰ مدنی قانون/لومړۍ توك

(۲) که په لومړني طبقه کښي وروسته حق لرونکي پیدا شی د هغوي حق بيرته اعاده کېږي.

دوه یمه فرعه - د وقف تقسيم

۳۷۷ ماده:

(۱) وقف کوونکي باید چه د وقف په سند کښي د حق لرونکو حصه جلا او وتاکي. که د وقف کوونکي د شرطونو سره سم، حصه د یو خو حق لرونکي پوری تعلق نيسی، هغوي کولي شی چه د څيلو حصو د جلا والي غوبښنه وکي.

(۲) که وقف کړه شوی مال نه شو تقسيميديلى او یا یې په تقسيم کښي کلې ضرر متصور وو، د خرڅولو غوبښنه او د هغى د قيمت تقسيم دهري یو حق لرونکي د حصي په تناسب صورت موندلې شي.

۳۷۸ ماده:

د عمومي وقف ناظر کولي شی چه د وقف د تقسيم او د عمومي وقف پوری د مربوطي حصي جلا والي و غواړي.

۳۷۹ ماده:

د وقف تقسيم د هغى غوبښنى په اثر چه محکمی ته وړاندی کېږي صورت نيسی، ترسره شوی تقسيم نه فسخه کېږي.

درېیمه فرعه - د وقف اداره

۳۸۰ ماده:

وقف کوونکي به د وقف په سند کښي یو شخص د وقف شوو مالونو د اداري چارو د نظارت د پاره او د هغى په دوران کي اچولو او په مستحقينو د دوي د حصو په تناسب د حاصلاتو د توزيع کولو د پاره

مدنی قانون/تمهیدی باب ۱۰۱

چه دوقف سند په کښی تصریح شوی وی، تاکی. د هغه د وظیفو او
صلاحیتونو حدودو به دهغه چا چه وروسته نظارت کوي، تاکی.

۳۸۱ ماده:

ناظرنه شي کولي بي د محکمې د اجازې د وقف په حساب دپور
غوبښته وکي، دعادي التزاماتو قبلول د دی مقصد د پاره چه د وقف
اداره پري وشی او په دوران کښی واچول شی دپورتني حکم خخه
مستشني دی.

۳۸۲ ماده:

که محکمه وقف کړه شوی مال تقسیم کی یا د حق لرونکو حصه په
کښی ترمهخه تاکل شوی وی، نو هرييو حق لرونکي چه د قانوني اهلیت
لونکي وی د محکمې له خوا د خپلی مربوطی حصې د ناظر په حيث
تاکل کېږي.

۳۸۳ ماده:

د عمومي وقف نظارت د اوقافو د اداري وظيفه ده. دا اداره به د
وقف کړه شوو مالونو پوري مربوطی چاري د اساسنامي سره سم
تنظیم، تصرف او اداره کوي.

۳۸۴ ماده:

محکمه نه شي کولي د وقف شوو مالونو د اداري دپاره دیوه خخه
زيات ناظر و تاکي، مګر په هغه صورت کښي چه دیوه خخه په زياتو
کښي ګتیه متصروره وی.

په دی حالت کښي محکمه واک لري چه زيات ناظران و تاکي او کولي
شي چه د هرييو د پاره د وقف یوه برخه تخصيص کي، هر ناظر د
خپلی اداري په تاکلي ساھه کښي مستقل دي.

۱۰۲ مدنی قانون/لومپی توك

۳۸۵ ماده:

که یوه حق لرونکی د وقف د نظارت حق ولری، نوبيل شخص د وقف د ناظر په حیث نه شی تاکل کبدای، په هغه صورت کبني چه د حق لرونکو په مینځ کي داسی خوک پیدا شی چه د نظارت اهليت ولری محکمه به د هغه ناظر د ولایت پای چه ترمخه تاکل شوی اعلاموي.

۳۸۶ ماده:

ناظر په وقف شوو مالونو کبني امين او د حق لرونکو له خوا وکيل گليل کېږي.

۳۸۷ ماده:

ناظر مکلف دي چه ټول مصروفنه د هغه طرز العمل سره سم چه محکمې تاکلې ترسه کي مګر دا چه روان عرف دهغى مخالف وي.

۳۸۸ ماده:

(۱) که وقف شوو مالونو ته ياد هغى حاصلتوته د ناظر د کلي قصور خخه ضرر ورسېږي د رسيدلى خسارې دجېږي مسئول دي.
(۲) که رسيدلى پرورد جزوی قصور خخه پیدا شوی وی نو هغه وخت درسیدلى پرورد ضامن گليل کېږي چه د نظارت وظيفه د اجروي په مقابل کبني اجراء کي.

۳۸۹ ماده:

(۱) که د وقف د حسابونو پوري مربوطه دعوي په محکمه کبني دايره وي او ناظر د سندونو په بنکاره کولو مکلف شی نو په هغه صورت کبني چه ناظر ونه شی کولي چه خپل حسابونه په تاکلې موده کبني په مستنده توګه بنکاره کي ياد د حسابونو د تصفيې په باره کبني د محکمې دامرونو اطاعت ونکړي محکمه کولي شی چه هغه په نقدي جزاء چه د پنځو زرو افغانیو خخه زیاته نه وي محکوم کي.

مدنی قانون/تمهیدی باب ۱۰۳

تکراریدو په صورت کښی ترلس زرو افغانیو پوری محکومیدای
شی.

(۲) د ناظر محرومیدل د ټولی یا یوی برخی اجوری خخه هم جواز
لري.

۳۹۰ ماده:

که ناظر د حسابونو د تأخیر په باره کښی معقول عذر و پاندی کي،
محکمه کولي شی د هغه په برائت یا د دی قانون د (۳۸۹) مادی د
درج شوي مجازات په کموالي حکم وکي.

۳۹۱ ماده:

که د وقف پوري د مربوطی دعوى باندي د غور په وخت کښي د ناظر
د عزل موجبه سببونه پيداشي، محکمه کولي شی د نظارت خخه د
هغه په عزل کيدو حکم وکي.

۳۹۲ ماده:

ترڅو پوري چه د وقف پوري د مربوطی دعوى حکم قطعیت نه دی
پیدا کړي، محکمه به په موقعی توګه بل شوک دناظر په حیث تاکي.

۳۹۳ ماده:

د ناظر اقرار دبل چا په نظارت اعتبار نه لري.

۳۹۴ ماده:

ناظر د محکمې په اجازه کولي شی هر کال د وقف د حاصلاتو خخه
دوه په سلوکښي د وقف شوي مال د مصروفونو، ترميم او تعمير د پاره
د امانت په حساب تحویل کي یا هغه د هغه تصمیمونو سره سم چه د
محکمې له خوانیول کېږي مصرف کي او په دوران کښي یې واچوی.

۱۰۴

مدنی قانون/لومړی توك

۳۹۵ ماده:

که ناظر یا حق لرونکی په سلوکی دوه د وقف د حاصلاتو خخه تحولیول چه د دی قانون د (۳۹۴) مادی سره سم بی صورت موندلی وی، ګتمور ونه ګنې، کولي شی چه د هغه تعدیلول یا لغو کول د محکمی خخه و غواړي.

۳۹۶ ماده:

که د وقف شوو مالونو د تعمیر او ترمیم د پاره د هغه پیسو خخه زیات ضرورت پیداشی چه د دی قانون په (۳۹۴) مادی ګنې درج شوی، ناظر به د ذکر شوو پیسو د زیاتوالی غوبښنه د محکمی خخه کوي.

۳۹۷ ماده:

محکمه کولي شی د ضرورت په وخت ګنې د وقف شوو مالونو د تعمیر او ترمیم د پاره د وقف شوی مال یوه برخه خرڅه کي.

خلورمه فرعه - د وقف پای ته رسیدل

۳۹۸ ماده:

مؤقتی وقف د تاکلی مودی به پوره کيدو یا د تولو هغه خلکو د منځه تللو په نسبت چه مآل ورته وقف شوی، پای ته رسیږي.

۳۹۹ ماده:

وقف په هره حصه ګنې د هغه د حق لرونکی په دمینځه تللو سره پای ته رسیږي، که خه هم د تاکلی مودی د پوره کيدو ترمځه یا د پاتني حق لرونکو د هغى طبقي په دمینځه تللو سره چه د هغه دمینځه تللو سره وقف آخر ته رسیږي، صورت موندلی وي، په دی شرط چه وقف کوونکی د حصې نقلول یاتي حق لرونکو ته نه وي تصریح کړي.
په دی صورت ګنې وقف د ذکر شوی طبقي د تولو حق لرونکو د مینځه تللو او د تاکلی مودی په پوره کيدو سره پای ته رسیږي.

مدنی قانون/تمهیدی باب ۱۰۵

۴۰۰ ماده:

که وقف په تولو ثابتو حصو کښی پای ته ورسیبری، نود وقف کړه شوی مال ملکیت، که وقف کوونکی ژوندی وو پېچله هغه ته او که مر شوی وو حق لرونکو ته انتقالیبری. که حق لرونکی نه وو نود وقف کړه شوی مال ملکیت هغه اشخاصو ته انتقالیبری چه د وقف کوونکی په ژوند کښی د وارثانو د جملی خخه پېژندل شوی وي او که هغوي هم نه وو نود دولت مال ګنډل کېږي.

۴۰۱ ماده:

که وقف په تولو ناشابتو حصو کښی پای ته ورسیبری، نود وقف کړه شوی مال ملکیت که وقف کوونکی ژوندی وو پېچله هغه ته او که هغه ژوندی نه وو هغه چاته انتقالیبری چه د وقف کوونکی په ژوند کښی د وارثانو د جملی خخه پېژندل شوی وي، که وارث نه وو د وقف کړه شوی مال ملکیت د دولت دي.

۴۰۲ ماده:

(۱) که وقف کړه شوی مال داسی خراب شی چه د هغى بیا آبادول یا بدلوں ممکن یا ګټور نه وي، وقف پای ته رسیبری. همدارنګه که د هر حق لرونکی حصه چه د هغه دحاصلانو حصه ناخیزه اندازی ته کمه شی، وقف پای ته رسیبری.

(۲) د وقف پای د علاقې لرونکو اشخاصو په غوبښته او د محکمې په قرار صورت مومنې، د هغه وقف کړه شوی مال ملکیت چه وقف یې پای ته رسیدلې وي، که وقف کوونکی ژوندی وو پېچله هغه ته او که مر وو هغه چاته انتقال مومنې چه د وقف د پای ته رسیدو په وخت کښی حق لرونکی پېژندل شوی وي.

۱۰۶ مدنی قانون/لومړۍ توك

درېسم مبحث - جمعیتونه لومړۍ فرعه - عمومي حکمونه ۴۰۳ ماده:

(۱) جمعیت د داسی حقیقی یا حکمی اشخاصو د مجموعی خڅه عبارت دی چه د یوی تاکلی یا نا تاکلی مودی دپاره د خیریه عامو بنیګنو، د اجتماعی، علمی، ادبی، فنی او د هنری هدفونو د تأمین په منظور په غیر انتفاعی توګه دی قانون د حکمونو سره سم تشکیل شوي وی.

(۲) د دی مادی د (۱) فقری د درج شوو جمعیتونو تأسیس د دولتي واک لرونکو مراجعاو د لاری صورت مومي. دا مراجع به د جمعیتونو اجرآلات د قوانینو، مقرراتو او اساسنامې، دپاره مراقبت کوي.

۴۰۴ ماده:

کوم جمعیتونه چه د قانون د حکمونو یا عمومي آدابو په خلاف فعالیت کوي یا د داسی اعمالو پسی شی چه د ملي ګټو او دهغی د تأسیس د هدفونو په خلاف وی باطل ګنل کېږي او هیڅ قسم اثر پری نه مرتبېږي.

۴۰۵ ماده:

(۱) جمعیت د داسی اساسنامې لرونکي وي چه فعالیت ئی تنظیموی او د هغې د تأسیسوونکو غړو له خوا منظوريږي.
(۲) د جمعیت اساسنامه د لاتندیو مطلبونو لرونکي دي:
۱ - د جمعیت عنوان، د هغې د تأسیس هدف او مرام، او د جمعیت د اداري مرکز. د جمعیت د اداري مرکز د افغانستان خڅه د باندی جواز نه لري.
۲ - د تأسیسوونکو غړو پوره شهرت.

مدنی قانون/تمهیدی باب ۱۰۷

- ۳- د جمعیت عایدات، د هغى په دوران کښی اچول او په هغى کښی تصرف.
- ۴- هغه هیئتونه چه جمعیت تمثیلوی سره د غړو او د وظیفو د تاکلو او د هغنوی د عزلولو لازی.
- ۵- د تأسیسونکو غړو حقوق او وجایب.
- ۶- د جمعیت د مالونو د نظارت طرزالعمل.
- ۷- د جمعیت د اساسنامې د تعديل، زیاتیدو، تقسیم او د خانګو طرز العمل.
- ۸- د جمعیت د مالي چارو منحیلدل او تصفیه او هغه مرجع چه مالونه ورته انتقالیبې.

۴۰۶ ماده:

- (۱) تأسیسونکي غږي نه شي کولي چه د جمعیت په اساسنامه کښي دasic مطلبونه خای کي چه د جمعیت د منحیلدو وروسته د مالونو نقلول خپل خان، کورني يا خپلو وارثانوته مجاز کي.
- (۲) د تعاونی جمعیتونو سهمونه، د مرستود مبادلي صندوق او د تقاعد صندوق له دي حکم خخه مستثنی دي.

۴۰۷ ماده:

د جمعیت د غړیتوب خخه وتل عام له دي چه د شخص په اراده وي يا د جمعیت، د جمعیت د مالونو خخه د محرومیدو موجب ګرځۍ، مګر دا چه په قانون کښی د هغى په خلاف تصریح شوي وي.

۴۰۸ ماده:

جمعیت نه شي کولي چه د نامنقول مال مالک شي، مګر دا چه دارنګه ملکیت د جمعیت د اساسی وظیفو د اجرا کولو د پاره ضروري وګنل شي. تعاونی او خیریه جمعیتونه د دی حکم خخه مستثنی دي.

۱۰۸ مدنی قانون/لومړۍ توك

۴۰۹ ماده:

د جماعت حکمی شخصیت هغه وخت تثبیتی پې چه اساسنامه ئى د دی قانون د حکمونو سره سم ترتیب او خپره شوی وي.

۴۱۰ ماده:

د جماعت د اساسنامی اعلامیدل د تاکلی محصول د ورکولو، په مربوطو دفترونو کښي د جماعت د ثبتولو اوپه رسمي جريدي کښي د خپريدو وروسته پوره کېږي.

۴۱۱ ماده:

واک لرونکي مرجع به د جماعت اساسنامه د هغه د غوبښتنی د نېټۍ خخه د شبېټتو ورڅو په اوږدو کښي اعلاموي، د هغې په غیر د شبېټتو ورڅو په پوره کيدو سره جماعت حکماً اعلام شوی پېژندل کېږي، ذکر شوی مرجع مکلفه ده چه د علاقې لرونکو اشخاصو په غوبښتنه د جماعت اساسنامه د دی قانون د حکمونو سره سم اعلام کي او یابي رد کي.

۴۱۲ ماده:

د جماعت د اساسنامی تعديل د دی قانون د (۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲) مادو د حکمونو د په نظر کښي نیولو سره د اعلامیدو خخه وروسته نافذ ګنل کېږي.

۴۱۳ ماده:

جماعت د لاندنسيو مرا تبو مراجعات کوي:

- ۱ - د جماعت پوري د مربوطو دفترونو او سندونو ساتنه د هغى د اداري په مرکز کي.
- ۲ - د هر غړي دنوم، د پلارنوم، د کورنۍ نوم، عمر، د تذکري لمبر، کسب، پته او د هر غړي د جماعت د غړيتوب د شاملیدلو د نېټۍ سره

مدنی قانون/ تمهیدی باب ۱۰۹

- په مخصوصو دفترونو کښی سره د هغه تغییرونو چه په پورتنيو
مواردو کښی کېږي، ثبتول.
- ۳ - په مخصوصو دفترونو کښی دعومومي تولني او د اداري
مجلسونو د جريانونو او تصویبونو ثبتول، هرغرپ کولي شی چه د
لکچرونو د محتوياتو خخه اطلاع حاصله کي.
- ۴ - په مخصوصو دفترونو کښی د مصرفونو، عايداتو، تبرعاتو او د
هغى د مدرکونو په تفصيل سره ثبتول. واک لرونکى مراجع کولي شى
د دى سندونو او لکچرونو د محتوياتو خخه اطلاع حاصله کي.
- ۵ - دياندنى اشخاص کولي شى په خاصو حالونو کښي د واک
لرونکو مراجعاو په اجازه په فرهنگي جمعيونو کښي غړيتوب حاصل
کي.

۴۱۴ ماده:

- (۱) جمعيت مکلف دی د واک لرونکى مرجع په اجازه د جمعيت
پوري مربوط نقد مالونه د جمعيت په عنوان په بانک يابل خاي کښي
په وديعت کښېردي.
- (۲) جمعيت باید د وديعت د خاي د بدلون خخه بدلون د نېټي خخه
د يوي اوونې په اوېدو کښي واک لرونکى مرجع ته خبر ورکي.

۴۱۵ ماده:

د جمعيت پوري مربوط مالونه د هغى د تاکلو هدفونو د تأمين دپاره
مصارفيږي، پاتى برخه يې په اطمیناني ساحو کښي په دوران اچول
کيداي شي خو په دې شرط چه د هغى اصلې فعالیتونه متأثر نه کي.

۴۱۶ ماده:

جمعيت باید د کلنۍ بودجې چه د عومومي تولني له خوا تصویبېري،
لرونکي وي. د جمعيت د بودجې خخه واک لرونکي مرجع ته خبر
ورکول کېږي.

۱۱۰ مدنی قانون/لومړۍ توك

۴۱۷ ماده:

جمعیت نه شي کولي د هغه حدودو خخه د باندي چه په اساسنامه کبني توضیح شوي، فعالیت وکي.

۴۱۸ ماده:

جمعیتونه نه شي کولي چه په مالي مضاربتونو پسي هڅه وکي.

۴۱۹ ماده:

(۱) د جمعیت نوم، د اعلانیدو ګنه او د هغى د فعالیتونو حدود په تولو دفترونو، پابلو او د هغى په خپرونو کبني درجېږي.

(۲) هیڅ جمعیت نه شي کولي داسي نوم انتخاب کي چه دبل جمعیت پوري مربوط وي که خه هم د هغوي د فعالیت ساحه شريکه وي.

۴۲۰ ماده:

(۱) هیڅ جمعیت نه شي کولي بي د واک لرونکي مرجع د اجازي خخه د افغانستان خخه د باندي د کوم جمعیت، هیأت یا کلپ ته منسوب، ورسه شريک او یا ورسه یو ځای شي.

(۲) هیڅ جمعیت نه شي کولي بي د صلاحیت لرونکي مرجع د اجازي خخه د افغانستان خخه د باندي شخص، د کوم جمعیت، هیأت یا کلپ خخه مالونه ترلاسه کي.

(۳) هیڅ جمعیت نه شي کولي بي د واک لرونکي مرجع د اجازي خخه د باندیسو اشخاصو یا مؤسسوته خه شي واسنوي.

۴۲۱ ماده:

تبرعات یوائي د جمعیت په نامه او حساب دهغى مقرراتو سره سم چه د حکومت له خوا وضع شوي جمع کيدا ي شي.

واک لرونکي مراجع کولي شي د حالونو سره سم د هر جمعیت د تبرعاتو په باره کښي خاص شرطونه علاوه کي.

مدنی قانون/تمهیدی باب ۱۱۱

۴۲۲ ماده:

- (۱) جمعیت بايد کم ترکمه (۱۵) ورئی ترمخه د عمومی ټولنی منعقد کيدل او اجندائي واک لرونکي مرجع ته خبر ورکي. واک لرونکي مرجع کولي شي د جمعیت په عمومی ټولنه کښي د ګډون دباره یو نماینده واستوی.
- (۲) جمعیت به د عمومی ټولنی کړه ورډه د هغه د منعقد کيدو د نېټۍ خخه د (۱۵) ورڅو په اورډو کښي واک لرونکي مرجع ته خبر ورکوي.

۴۲۳ ماده:

- (۱) جمعیت کولي شي نماینده ګئی تأسیس کي.
- (۲) نماینده ګئی د اعلانیدو وروسته د حکمی شخصیت حیثیت پیدا کوي. نماینده ګئی نه شي کولي چپله داخلی اساسنامه په هغه موضوعاتو کښي چه د اصلی جمعیت طرز العمل او د جمعیت د عمومی سیاست په مقابل کښي د هغې د التزاماتو پوري مربوطی دی، بي د اصلی جمعیت د موافقی خخه تعديل کي.

دوه يمه فرعه - مدیره هيأت

۴۲۴ ماده:

- (۱) جمعیت به د مدیره هيئت لرونکي وي، د مدیره هيأت غږي، صلاحیت، وظیفې او د غړو د غریتوب پای د جمعیت په اساسنامه کښي توضیح کېږي.
- (۲) مدیره هيأت د دری یا دهغى خخه زیيات غږي لري او د خدمت موده یې د دری کلونو خخه نه شي زیاتیدا.
- (۳) د غریتوب نوی والي د جمعیت د اساسنامې سره سم صورت مومنې.

۱۱۲ مدنی قانون/لومړۍ توك

۴۲۵ ماده:

هغه خوک چه د مدیره هیأت د غریتوب په صفت تاکل کېږي باید چه د واک لرونکی محکمی په قطعی حکم د سیاسی او مدنی حقوقو خخه په محرومیت نه وی محکوم شوی.

۴۲۶ ماده:

- (۱) مدیره هیأت به دهجه واک په حدودو کښی چه په اساسنامې کښی پري تصریح شوي د جمعیت پوري مربوطی چاري اداره کوي.
- (۲) مدیره هیأت به کم ترکمه په میاشت کښی دوه خله غونډه کوي.

۴۲۷ ماده:

مدیره هیأت به یو شخص د خپلو غړو د مینځه یا د جمعیت د نورو غړو خخه د رئیس په حیث تاکی.

۴۲۸ ماده:

څوک چه د مدیره هیأت له خوا د رئیس په حیث تاکل کېږي نو هغه کارونه چه د پیشنهاد، د مؤظفینو د مقرری، د تأديبي جزاګانو تطبيق، د سندونو کتنه، مصرف او د عمومي تولني او د مدیره هیأت د تصویب د تنفیذ مراقبت، پوري مربوط دی ترسره کوي به یې. په دی شرط چه د جمعیت په اساسنامه کښی د هغې په خلاف تصریح نه وی شوی.

درېیمه فرعه - عمومي تولنه

۴۲۹ ماده:

- (۱) عمومي تولنه د ټولو هغو غړو خخه مرکبه ده چه خپل التزامات یې د جمعیت د اساسنامې سره سم ترسره کړي وی.
- (۲) د عمومي تولني هغه تصویبونه چه د آجندې په موضوعاتو کښی شامل نه وی، اعتبار نه لري.

مدنی قانون/ تمهیدی باب ۱۱۳

۴۳۰ ماده:

د عمومی تولنی تصویبونه د حاضرو غرو د اکثریت په رایو د هغى د دوه ٿلو اصلی غرو د پوره کيدو وروسته صورت مومي. د عمومی تولنی تصویبونه د جمعیت د اساسنامی د تعديل په باره کبنی په مطلق اکثریت او د جمعیت د منحليدو، د مدیره هيأت د غرو د عزل کيدو، د بل جمعیت سره د هغى د اتحاد يا يو ځای کيدو، په باره کبنی د دوه ٿلو غپو په اکثریت صورت مومي مکردا چه د جمعیت په اساسنامی کبنی د هغى په خلاف تصریح شوي وي.

۴۳۱ ماده:

د عمومی تولنی په غوندو کبنی به هرغپري پخپله گډون کوي او يا به په ليکلی توګه بل غپي د خپل نماینده په حیث تاکي.

۴۳۲ ماده:

عمومي تولنه به دهر مالي کال دپاي ته رسيدو وروسته د دري مياشتوا په اوبردو کبنی په عادي صورت غونده کوي، دتول کال د بودجي د حساب، د مدیره هيئت د کلنۍ راپور او د مالي چارو پوري په مربوطو کارونو به غور کوي. د عمومي تولنی د فوق العاده غوندو تشکيل د لزوم په صورت کبنی هم کيدي شي. د عمومي تولنی د غوندو منعقد کيدل د مدیره هيأت په غوبنتنه صورت مومي.

۴۳۳ ماده:

که مدیره هيأت د عمومي تولنی فوق العاده غوندوه د ليکل شوي غوبنتني د تسليميدو د نيتني خخه د پنڅلس ورڅو په اوبردو کبنسي، کم تر کمه د عمومي تولنی لس غپي جلسه دايره نه کي او د جلسه ورڅ ترمخه توضیح شوي وي، غوبنتونکي کولي شي چي د عمومي تولنی غپي په مستقیم صورت د جلسه تشکيل ته راوبولي.

۱۱۴ مدنی قانون/لومپی توك

۴۳۴ ماده:

به کومه موضوع کنی چه د تولنی دیوه غری گتیه داخله وی، د رأی ورکولو حق نه لری. د جمعیت د هیأت دغپو د تاکل کیدو په مورد کنی رای ورکول له دی حکمه مستثنی دی.

۴۳۵ ماده:

(۱) که عمومي تولنه یا مدیره هیأت یا رئيس د قانون یا د جمعیت د اساسنامې په خلاف تصمیمونه ونیسي، د داسې تصویبونو په مقابل کنی د باطلیدلو غوبښته کیدای شي. د باطلیدلو غوبښته د تصویب د صادریدلو د نبټي خخه د دری میاشو په اوړدو کنی د خارنوال له خوا یا د جمعیت دیوه غری له خوا هغئي محکمې نه کېږي چه د جمعیت مرکزی اداره د هغى د واک به حوزه کنی واقع ۵۵.

(۲) د دی قسم تصویبونو باطلیدل د هغه اشخاصو په کسب شوو حقوقو تاثیرنه لری چه د بنې نیت په اساس د حق خاوندان ګرئيدلى دی.

۴۳۶ ماده:

(۱) واک لرونکی مرجع کولی شي د هغه تصویبونو تصمیم چه د عمومي تولنی یا مدیره هیأت یا رئيس له خوا نیول شوي او د قانون، نظام او عمومي آدابو په خلاف نیول شوي وي، متوقف کي.

(۲) واک لرونکی مرجع باید د توقف دنیمه خخه د دیرش ورخو په اوړدو کنی د ذکر شوي تصویب په مقابل کنی خپله دعوی په واک لرونکی محکمہ کنی اقامه کي.

۱۱۵

مدنی قانون/ تمهیدی باب

خلورمه فرعه - د جمعیت منحلیدل او تصفیه کول

۴۳۷ ماده:

(۱) جمعیت په راتلونکو حالونو کبني منحل کيري:

- ۱ - په هغه حالت کبني چه خپل التزامات ترسره کولي نه شي.
- ۲ - په هغه حالت کبني چه خپلو مالونو یا گتیو ته د هغه هدفونو خخه د باندي تخصيص ورکي چه په اساسنامي کبني توضیح شوي.
- ۳ - په هغه حالت کبني چه جمعیت د اساسنامي د درج شوو موادو په تحلف يا بل هر نوع اجرآتو ته چه د قانون، د تأسیس دهدفونو، نظام او عمومي آدايو مخالف وي اقدام وکي.

(۲) د منحلیدل لو غوبښنه د جمعیت د هرغري له خوا يا د علاقي لرونکي شخص له خوا يا د خارنوال له خوا هغې محکمي ته وړاندې کيدای شي چه د جمعیت مرکزي اداره د هغې د واک په حوزه کبني واقع شوي ۵۵.

۴۳۸ ماده:

که محکمه د جمعیت په منحلیدلو حکم وکي، يو ياخو کسان به د جمعیت د حسابي چارو د تصفیي او دشتمني د توزیع د پاره د مربوطې اساسنامي د درج شوو حکمونو د په نظر کبني نیولو سره تاکي، که د منحل شوي جمعیت په اساسنامه کبني د شتمني د توزیع په باره کبني کوم حکم موجود نه وي، محکمه کولي شي داشتمني بل داسي جمعیت یا مؤسسيي ته انتقال کي چه د منحل شوي جمعیت سره ګلې هدفونه ولري.

۴۳۹ ماده:

که محکمه د جمعیت د منحلیدل لو، غوبښنه رد کي، په دي صورت کبني کولي شي د هغه تصرف په باطليدو حکم وکي چه پري اعتراض شوي دي.

۱۱۶ مدنی قانون/لومړۍ توك

څلورم مبحث - د عامو نېيګنو جمعیتونه

۴۴۰ ماده:

(۱) د عامو نېيګنو جمعیت د هغه جمعیت خخه عبارت دي چه د عمومي نېيګنو د تأمین په منظور تاسیسیري.

(۲) جمعیت ته د عمومي نېيګنو په صفت د عنوان ور کول د دولت درسمی فرمان په وسیله صورت مومني. د ورکړ شوي عنوان سلبول هم د داسي فرمان په وسیله جواز لري.

۴۴۱ ماده:

د عمومي نېيګنو جمعیت د منقولو اونا منقولو مالونو د تملک پوري د مربوطو اهلیت د شرطونو په مراجعات کولو مقید نه دی.

۴۴۲ ماده:

د عمومي سلطني د صلاحیت خخه د عمومي نېيګنو د جمعیت د استفادي حدود، د جمعیت په ټولو یا یوه برخه مالونو د حجز ناروا والي، ددي مالونو د ملکیت په باره کښي د زمانی د تیريدو بي تائیري او د استملاک جواز د جمعیت د هدفونو د تأمین دپاره د مقرراتو په وسیله توضیح کېږي.

۴۴۳ ماده:

د عمومي نېيګنو جمعیت به د مربوط واک لرونکي مرجع د مراقبت لاندی فعالیت کوي. د جمعیت اجرآات به د قوانینو د تطبیق، اساسنامی او د عمومي تولني د تصویبونو د تطبیق له نظره د ذکر شوی مرجع په وسیله پلیل کېږي او د تحقیق لاندی به نیوں کېږي. د تفتیش هیأت د صلاحیت لرونکي مرجع له خوا تاکل کېږي او د خپل کار په پای کښي به د خپلو اجرا آټو راپور مربوطی مرجع ته وړاندی کوي.

مدنی قانون/تمهیدی باب ۱۱۷

۴۴۴ ماده:

(۱) واک لرونکی مرجع کولي شي چه د خو عامو نسيگنيو جمعيتونو اتحاد چه گله هدف ولري تصويب کي، هدارنگه کولي شي د فعاليتونو د يووالی يا د مختلفو جمعيتونو د هدفونو د تعديل په باره کبني د محبيط د احتياجاتو په اساس يا د هغه خدمتونو ترمند د يووالی په منظور چه د هغوي له خوا ترسره کيربي يا د نورو سببونو په منظور چه د جمعيتونو د هدفونو د تأمین د پاره گتپور وي، تصميم ونيسي.

(۲) ذکر شوي مرجع به پخپل تصويب کبني د اتحاد سببونه او طرز العمل او د مالونو د تسليميدو، پاني او سندونو خرنگوالی نوي هيأت ته توضيح کوي.

۴۴۵ ماده:

(۱) واک لرونکي مرجع کولي شي هغه اشخاص چه د عامل هيأت د غریتوب داوطلب کيربي، د شامليدو اجازه ورنه کي.

(۲) واک لرونکي مرجع کولي شي د غرو د انتخاباتو د جريان د مراقبت د پاره د داوطلبانو خخه يو وتاکي.

(۳) که انتخاباتو د قانون يا د جمعييت د اساسنامي د حکمونو په خلاف صورت موندلې وو، واک لرونکي مرجع کولي شي د انتخاباتو دلغو کولو په باره کبني په دليل متکي تصويب د انتخاباتو د اجراء کولو د نېتي خخه تر پنځلسو ورڅو پوري صادر کي.

۴۴۶ ماده:

(۱) صلاحیت لرونکي مرجع کولي شي چه په دليل باندي د متکي قرار په وسیله رئيس يا مدیره هيأت د هغه وظيفو د اجراء کولو د پاره چه د جمعييت په اساسنامه کي توضيح شوي په مؤقتی توګه و تاکي.

۱۱۸ مدنی قانون/لومړۍ توك

(۲) مؤقتی رئیس یا مدیره هیأت هغه وخت تاکل کېږي چه د جمعیت درئیس یا مدیره هیأت په اجرآټو کښی داسې تخلف تبارز وکړي چه په وظیفه باندې د هغوي دوام د جمعیت په ګټه نه وي او سره د دی چه د جمعیت له خوا اخطار ورکول شوي وي او د اخطار ورکولو دنپتی څخه پنځلس ورځی تیزی شوي وي بیا هم د تخلفاتو د لیزې والي دپاره یې اقدام نه وي کړي.

۴۴۷ ماده:

(۱) د جمعیت د مدیره هیأت غړي او د هغې کار کونکی مکلف دي د جمعیت پوري ټول مریبوط سندونه او دفترونه د مؤقتی عامل هیأت په اختيار کښی کښېږدې.

(۲) د مدیره هیأت د غړو او د جمعیت د کار کونکو قانوني مسؤولیت په دی پای ته نه رسیبې چه د جمعیت مالونه، سندونه او دفترونه مؤقتی مدیره هیأت ته وسپاري.

۴۴۸ ماده:

رئیس یا مؤقتی مدیره هیئت مکلف دي د هغې مودې په اوږدو کښي چه د هغوي دتاکلو په تصویب کښي پري تصریح شوي، عمومي ټولنه دايره کي او د خپلوا اجرآټو راپور ورته وړاندې کي، عمومي ټولنه به د راپور د اوريدلوا وروسته، نوي مدیره هیأت د اساسنامې او د قانون د حکمونو سره سم انتخابوي.

۴۴۹ ماده:

جمعیت د مؤقتی رئیس یا مدیره هیأت په تصویبونو چه د هغوي دتاکلو درج شوي قرار د تاکلي مودې په دننه کښي صورت موندلې او په هغه حدودو کښي دننه چه په ذکر شوي قرار یا د جمعیت په اساسنامې کښي توضیح شوي، مکلف دي.

مدنی قانون/تمهیدی باب ۱۱۹

۴۵۰ ماده:

صلاحیت لرونکی مرجع کولی شی چه د پخوانی مدیره هیأت غری چه د تخلف په اثر بی مسئولیت ثابت شوی دیوی مودی د پاره چه ددری کلونو خه زیاته نه وي، د مدیره هیأت د غریتوپ په حیث دبیا داوطلب کیدو خخه محروم کي.

پنځم مبحث - خیریه جمعیت

۴۵۱ ماده:

- (۱) خیریه جمعیت د هغه جمعیت خخه عبارت دي چه د خیریه هدفونو د تأمین د پاره يا دعا مو دهوسایي د پاره د جمعیت دغرو يا نورو اشخاصو د استفادي په منظور تأسیس شوي وي.
- (۲) د مدیره هیأت غری نه شي کولی په جمعیت کبني دنه د اجوري په مقابل کبني په بل شغل مشغول شي.

۴۵۲ ماده:

- (۱) د خیریه جمعیت مدیره هیأت د کلنی راپور د اجرآټو په برابرلوو مکلف دي.
- (۲) مدیره هیأت به د جمعیت کلنی بودجه د هغې د سندونو او مدرکونو سره واک لرونکی مرجع ته وړاندې کوي او د ذکر شوي مرجع د ضرورت ور معلومات به برابروي.

شپږم مبحث - فرهنگی جمعیتونه

۴۵۳ ماده:

فرهنگی جمعیت د هغه جمعیت خخه عبارت دي چه د هغې د تأسیس هدف د علمي، فني، ادبی او هنري چارو انکشاف وي.

۱۲۰ مدنی قانون/لومړۍ توك

۴۵۴ ماده:

د فرهنگي جمعيت مدیره هیأت مکلف دي چه د خپلو کلنسو اجرآ تو
څخه واک لرونکي مرچع ته خبر ورکي.
دا جمعيت د سندونو او لزمي معلوماتو د پراندي کولو په هکله د
دي قانون د نورو جمعيتو نو د حکمونو تابع دي.

اوم مبحث - مؤسسي

۴۵۵ ماده:

مؤسسه د یوه حکمي شخصیت څخه عبارت دي چه د بشري، دیني،
علمي، فني يا د بدني روزني د خدمتونو د ترسره کولو د پاره د
مالونو د تخصیص د لاري د نامعلومي مودي د پاره تأسیس شوي وي
او د غير انتفاعي هدفونو له مخې فعالیت کوي.

۴۵۶ ماده:

(۱) د مؤسسي تأسیس د رسمي سند په وسیله صورت موسي.
(۲) رسمي سند د مؤسسي د اساسنامي حیثیت لري او د لاندې
مطلوبونو لرونکي وي:

- ۱ - د مؤسسي عنوان او د هغې د اداري مرکز، مؤسسه نه شي کولي
چه د افغانستان څخه د باندي د اداري مرکز ولري.
- ۲ - د هغې د تأسیس هدف او مرام.
- ۳ - د تأسیسوونکي يا د تأسیسوونکو غړو نومونه او د هغوي پوره
شهرت.

۴ - د هغې شتمني تفصیلات چه مؤسسي ته تخصیص شوي.

۵ - د مؤسسي اداري تشکيل او د هغې د رئيس نوم.

۶ - د مؤسسي د مالي چارو د نظارت او تفتيش طرز العمل.

مدنی قانون/ تمهیدی باب ۱۲۱

۷- د اساسنامی د تعديل، یو خای کيدو تجزيي او د مؤسسي د نمايندگيو د تأسيس طرز العمل د تصفيي د توضيح او د هجي مرتع د تاکلو سره چه د مؤسسي مال و ربوری مربوط دي.

۴۵۷ ماده:

که تأسيسونکي غري پور ورکونکي يا وارثان ولري. د هغوي د حقوقو په باره کبني د مؤسسي تأسيس د وصيت يا هبي حكم لري. په هجه صورت کبني چه د مؤسسي تأسيس د پور ورکونکو يا وارثانو حقوقو ته ضرر ورسوي هغوي کولي شي چه د هغه قانون د احکامو سره سم چه د وصيت او هبي په باره کبني موجود دي دعوي وکي.

۴۵۸ ماده:

کومه مؤسسه چه د رسمي سندپه وسيله تأسيس شوي وي، د هجي مؤسس کولي شي د اعلانيدو ترمخه دبل رسمي سند په وسيله د هجي د تأسيس خخه انصراف وکي.

۴۵۹ ماده:

د مؤسسي حکمي شخصيت هغه وخت ثبیتیبری چه د دي قانون د حکمونو سره سم اعلان شوي وي.

۴۶۰ ماده:

د مؤسسي اعلانيدل د هجي د تأسيسونکي په غوبستنه يا د هجي دلومړنۍ رئيس يا د هجي واک لرونکي مرجع په غوبستنه چه مؤسسه بي د نظارت لاندي واقع ده د دي قانون د جمعيونو د اعلان پوري د مربوطو حکمونو سره سم صورت مومني.

۱۲۲ مدنی قانون/لومړۍ توك

۴۶۱ ماده:

واک لرونکي مرجع کولي شي چه د مؤسسي د تأسيس د اداري د طرز العمل او د اساسامي د تعديل په باره کبني دموسي د هدفونو د تامين په منظور، تعديل وارد کي.

۴۶۲ ماده:

مؤسسه د رئيس په وسیله اداره او تمثيلېږي.

۴۶۳ ماده:

د مؤسسي رئيس به د مؤسسي کلنۍ بودجه او د کلنۍ حسابونو صورت واک لرونکي مرجع ته بنکاره کوي او د ذکر شوي مرجع د ضرورت وړ معلومات به برآبروی.

۴۶۴ ماده:

مؤسسه نه شي کولي بي دواک لرونکي مرجع له اجازي وصيت يا هې قبوله کي.

۴۶۵ ماده:

واک لرونکي مرجع د دعوي په ضمن کبني کولي شي چه د مریوطی محکمي خخه د هغه مؤظفينو د عزل غوبښنه وکي چه په ورسپارل شو وظيفو کبني يې اهمال کړي وي يا د داسي کارونو، ارتکاب کونکي ګرځيدلې وي چه د قانون يا د مؤسسي د اساسامي مخالف وي یابي د مؤسسي مالونه د هغې د تأسيسونکي د ارادې په خلاف مصرف کړي وي او یا دا چه د فاحش قصور ارتکاب کونکي شوي وي.

۴۶۶ ماده:

واک لرونکي مرجع کولي شي چه د مؤسسي د هدفونو د تامين يا د هغې پوري د مریوطو مالونو د ساتني دباره يا د هغه ټولو يا ځينو

مدنی قانون/تمهیدی باب ۱۲۳

التزاماتو او شرطونو چه د مؤسسي په اساسنامه کي قيد شوي د لغو کيدو غوبښنه وکي.

۴۶۷ ماده:

که د مؤسسي رئيس د قانون يا عمومي نظام خلاف يا دخپل واک د حدودو خخه د班دي اجرآت وکي، واک لرونکي مرجع کولي شي چه دا اجرآت متوقف او د واک لرونکي محکمي خخه د دي اجرآتو د باطليدو غوبښنه وکي.

۴۶۸ ماده:

(۱) د دي قانون د (۴۶۷) مادي د درج شوي باطليدو غوبښنه زياته اندازه ديوه کال په اوړدو کښي د اجرآتو د نيتېي خخه محکمي ته وړاندی کېږي.

(۲) د داسي اجرآتو باطليدل د هغه اشخاصو په کسب شوو حقوقو تاشيرنه لري چه د نېټ په اساس د حق خاوندان ګرځيدل د دي.

۴۶۹ ماده:

د جمعيتيونو پوري مربوط حکمونه لکه يو خاکي کيدل، تجزيه کيدل، د نمایندګيو تأسیس، د مؤقتی رئيس پاکل، منحلدل او تصفیه کيدل، د موسسي تبدیل عامو بنیګټونه همدارنګه د دي قانون د (۴۱۸) مادي درج شوي حکم په عمومو مؤسسو هم د تطبیق وړ دی.

۴۷۰ ماده:

په دي قانون کښي د مؤسسو پوري درج شوي مربوط حکمونه په استثنائي ډول د هغېي مؤسسې په باره کښي چه د وقف په شکل تشکيل شوي وی نه تطبیقېږي.

۱۲۴ مدنی قانون/لومپی توك

۴۷۱ ماده:

د جمعیتو نو او مؤسسو د هغه موظفینو په مقابل کښی چه د دی
قانون په موادو کښی د تدبیرونو نیول تصریح شوی د جزاء د عمومي
قانون د تطبیق مانع نه گرئی.

دریم فصل مالونه

۴۷۲ ماده:

مال، عبارت دعین يا دهغه حق خخه دی چه د خلکوپه نزد مادي
قیمت ولري.

۴۷۳ ماده:

کوم شیان چه د طبیعت په اقتضاء دور کپوی راکپوی مورد نه گرئی،
د هغه شیانو خه عبارت دی چه هیڅوک یې حیازت ځان ته نه شي
تخصیصولي.

۴۷۴ ماده:

کوم شیان چه د طبیعت په اقتضاء یا د قانون په حکم د ورکپوی
راکپوی مورد گرئی، مالي حقوق پری مرتب کیږي.

۴۷۵ ماده:

کوم شیان چه د قانون په حکم دور کپوی راکپوی مورد کیدي نه شي،
عبارةت د هغه شیانو خخه دی چه د قانون له لحاظه پری مالي حقوق نه
مرتب کیږي.

۴۷۶ ماده:

(۱) مثلی شیان هغه دی چه افراد یا اجزاء ئى یو تربله یو رنګه وي،
بې د کوم کتنې وړ توپیر خخه یو د بل په عوض استعماليدا شې.

مدنی قانون/تمهیدی باب ۱۲۵

(۲) قیمتی شیان هغه دی چه افراد یی یوتربله تفاوت لری او یو دبل به عوض کننی استعمالیدای نه شی:

۴۷۷ ماده:

- (۱) استهلاکی شیان هغه دی چه گتنه اخیستل ور خخه بی د استهلاکه ممکن نه وی
(۲) استعمالی شیان هغه دی چه د مکررو گتتو اخیستلو سره د هغى عین باقی پاتی شی.

۴۷۸ ماده:

عقار عبارت د هغه شیانو خخه دی چه ثابت اصل لری اووره او راوره ئی بی د تلفیدو ممکن نه وی. کوم شیان چه دا صفت ونه لری منقول شیان گنل کیرې.

۴۷۹ ماده:

کوم منقول شیان چه مالک ئى د عقار استفادى دپاره تخصیصوی، هغه هم عقار گنل کیرې.

۴۸۰ ماده:

د عقار پوری مربوط هر عینی حق او د هغى پوری هرە مربوطه دعوی، عقار گنل کیرې، د هغى په غیر نور مالی حقوق د منقولو مالونو دجملی خخه گنل کیرې.

۴۸۱ ماده:

د افرادو د ملکیت پوری مربوط مالونه، خصوصی مالونه او کوم مالونه چه د افرادو د ملکیت پوری مربوط نه وی او عمومى گتتو او بنیگنو دپاره تخصیص شوی وی د عامو خلکو مالونه گنل کیرې.

۴۸۲ ماده:

(۱) عامه مالونه عبارت دی له:

۱۲۶ مدنی قانون/لومړۍ توك

- ۱ - د دولت منقول او نا منقول مالونه.
 - ۲ - د حکمی اشخاصو منقول او نامنقول مالونه
 - ۳ - هغه منقول او نا منقول مالونه چه د عامو خلکو د ګټيو او بنیګنو د پاره تخصیص شوي وي.
 - ۴ - هغه منقول او نا منقول مالونه چه د قانون په حکم د عامو مالونونه پېژندل شوي وي.
- (۲) په دی مالونو کښی د زمانی د تیریدو په اساس تصرف، حجز او د خپل ملکیت لاندی راوېل جواز نه لري.

۴۸۳ ماده:

- (۱) عامه مالونه هغه وخت غیر عامه پېژندل کېږي چه د عمومي ګټيو د پاره د هغې د تخصیص موده پایي ته رسیدلي وي.
- (۲) د تخصیص پایي د قانون په حکم یا بالفعل یا د هغه هدف په پایي ته رسیدو سره چه د هغې په اساس مالونه د عمومي ګټيو د پاره تخصیص شوي وي، صورت موهمي.

د مدنی قانون تعدلات

د جمهوري رياست مقام
د ۱۳۵۶ کال دمرغومي
دمياشتني دنهه ويشتمي
نيتي (۲۰۰۷) گنه فرمان

بناغلي محترم عدلية وزير!

دوزيرانو مجلس د (۵۵۱) پريکري لاهدي د ۱۳۵۶/۱۰/۲۷ د
نيتي په غوندي کي د عدلاني کي دوزارت د (۴۴۱۴) گنې،
د ۱۳۵۶/۱۰/۲۶ د نيتني عرض پاني ته په کتلوسره لاهدي مراتب
تصويب کړل:

«دمدني قانون يوه لمبر ضميمه په خلورو فقروکي دنهه او د
جزاء د قانون يوه لمبر ضميمه په اوو فقروکي دنهه چي په
بيشنهد کي درج شوي او د دارالايشاء مهر پرلګيدلي دي
منظور ۵۵.»

جمهور رئيس محمد داود

مدنی قانون/ تعدیلات

دمدنی قانون یوه لمبر ضمیمه ۱- د (۱۰۵) مادی تعديل:
"که جلا والي ددخل يا صحیحه خلوت خخه تر مخه واقع شي
د تسمیي په صورت کبني بسخه د نیمايي مسمی مهر مستحقه
گئيل کيوري".

- د (۱۸۸) مادی د (۱) فقری تعديل:
"که حکم د ميره او بسخئ ترمنځ په اصلاح کولو بريالي نشي نو
که د اختلاف منشاء ميره يا ميره او بسخئ وي يا داچه بيختي
معلومه نه وي او محکمه په داسې حالت کې دميره او بسخئ
ترمنځ یو ظای او سيدل ناممکن وګني، نو د هغوي ترمنځ به د
جلا والي حکم کوي".

- په (۲۳۹) مادی کې زياتوالی:
په ۲۳۹ مادی کبني دی د (۱۴) گبني خخه وروسته د "عمى"
کلمه ونيول شي.

- د (۲۰۳۲) مادی تعديل:
"خويندي او ورونه که سکنى وي يا پلارنى يا
مورنى د پلار، خوی او د خوی د خوی په
موجوديت که خه هم د هغوي درجى تيتمى شي د
ميراث خخه محرومېږي.
همدا رنګه مورنى ورونه او خويندي دنيکه په م وجوديت سره
دميراث خخه محرومېږي.
دا ضمیمه په رسمي جريدي کې دخپريدو وروسته نافذېږي.

۱۳۱ مدنی قانون / تعدیلات

د مدنی قانون لومړۍ ګنه ضمیمه د ۱۳۵۶ هـ کال
د سلواغې په دیرشمہ نیټه (۳۹۱) ګنه رسمي جریده کې خپره
شوی ۰۵۵.

د افغانستان دموکراتیک جمهوریت
د انقلابی شوری د رئیسه هیأت فرمان
کابل بنار

گنه: (۷۷)
نیته: ۱۳۶۵/۴/۱۰

- په مدنی قانون کې د زیاتوالی او بشپړتیا په هکله د افغانستان دموکراتیک جمهوریت د انقلابی شوری رئیسه هیأت د افغانستان دموکراتیک جمهوریت د اساسی اصولو د (۴۴) مادی د حکم پر اساس تصویبوي:
- ۱- د مدنی قانون (۱۳۵) ماده د لادنیو ۳ او ۴ فقره په زیاتولو سره بشپړېږي:
- (۳) د طلاق د ثبتولو مراتب د میره او بنځی یا د هغوى دوکیلانو په حضور کې صورت نیسي.
- (۴) که د بنځی حاضریدل متذره وي یا له حاضريدو خخه چهه وکړي د زوجیت د ړنګیدو وثیقه د هغه د استوګنې د سیمې ادارې یا د هغه یو نېدۍ خپلواں ته دی ولېل شي.
- ۲- د مدنی قانون (۲۵۱) ماده د لادنی پراګراف په زیاتولو سره بشپړېږي:
- کله چه د حضانت د دوهمنی درجی مستحق هم د قاضی په تشخیص سره د ماشوم د ودی او سالمی روزنی لپاره د قانونی شرطونو لرونکی نه وي، محکمه کولانې شی ماشوم هغه چاته

۱۳۳ مدنی قانون / تعدیلات

چه موافقه وکړي او یا د ماشومانو د روزنۍ مؤسسى ته
وسپارۍ.
-۳- دا فرمان په رسمي جريده کې له خپريدو و روسته نافذېږي

بېرک کارمل د افغانستان د دموکراتیک جمهوریت د انقلابي
شوری درئیسه هیأت صدر

(پورتنې فرمان د ۱۳۶۵ هش کال د وېږي د میاشتی د ۱۵
نيټي په (۶۱۵) گنه رسمي جريده کې خپور شوي دي.)

مدنی قانون / تعديلات ۱۳۴

د افغانستان د موکراتیک جمهوریت
دانقلابی شوری در رئیسه هیأت فرمان
کابل بنار

گنہ: ۲۵۵
نیته: ۱۳۶۶/۸/۷

دمدنی قانون د دربیمی گنې ضمیمی په هکله
د افغانستان د موکراتیک جمهوریت د انقلابی شوری رئیسه
هیأت د افغانستان د موکراتیک جمهوریت د اساسی اصولو د
(۴۴) مادې د حکم پر بنسته تصویبوي:
لومړۍ ماده:

که هغه ماشوم چې د حضانت او دهغى د اوږدو لو دوره د
مدنی قانون د ۲۴۹ او ۲۵۰ مادو سره سم پوره کېږي وی پلار
ونلري او دودی قانونی سن ته رسیدلی نه وی محکمه د ماشوم
د تمایل د په پام کې نیولو، په دقیقه او مدلله تشخیص سره او
په دی باندی د محکمی د ډاډه کيدو چې د ماشوم میلان د هغه
په مصلحت دي ماشوم مورته یې یا یو د محروم عصباتو ته یې
چې د ماشوم د ساللمی روزنى، د ودی د تأمینولو او مصلحت
په غاره واخیستل شي تسلیموي.

دوبیمه ماده:

که ماشوم مور او پلار ونلري او په عصباتو کې له یو تن خخه زیاتره ددې فرمان له لوړۍ مادې سره برابره وي محکمه کولاهي شي کوم یو چې د طفل له مصلحت سره زیاتره نبدي وي وټاکي.

دریپیمه ماده:

محکمه کولاهي شي ددې فرمان د (۱ او ۲) مادو د مندرجو شرایطو د لرونکي شخص دنه میندلو په صورت کې ماشوم د ماشومانو د روزني مؤسسي ته وسپاري.

څلورمه ماده:

دا فرمان په رسمي جريده کې له خپريدو وروسته نافذ یېږي.

دكتور نجيب الله
د افغانستان دموکراتیک جمهوریت
د انقلابي شوری درئیسه هیأت صدر

(دمدنی قانون (۳) لمبر ضميمه د ۱۳۶۶ هـ.ش کال دليندي، د میاشتی د لوړۍ نیتی په (۶۵۲) گنه رسمي جريده کې خپره شوي (۰۵).

قانون مدنی

جلد اول

جريدة رسمى شماره (٣٥٣)

مؤرخ ١٣٥٥/١٥/١٠ هـ. ش

..... ۱۳۹ قانون مدنی / جلد اول

فرمان شماره (۱۴۵۸) مؤرخ نهم جدی سال ۱۳۵۵ صدارت
عظمی

بناغلی دوکتور عبدالمجید وزیر عدیله!

مجلس عالی وزراء تحت فیصله شماره (۱۷۲۲) در جلسه تاریخی
۱۳۵۵/۱۰/۷ با ملاحظه ورقه عرض شماره (۳۸۱۷) مؤرخ ۱۳۵۵/۱۰/۶
وزارت عدیله راجع به قانون مدنی مراتب آتی را تصویب نمود:
«قانون مدنی مشتمل بر چهار جلد و دو هزار و چهارصد و شانزده ماده
که به مهر دارالانشاء رسیده است منظور است».«
مراتب تصویب مجلس عالی وزراء که به شرف منظوری حضور
رئیس دولت جمهوری افغانستان رسیده و به شماره (۲۴۱۸) مؤرخه
۱۳۵۵/۱۰/۸ ثبت گردیده به شما اطلاع داده شد تا در نشر آن به جریده
رسمی اقدام گردد.

دکتر محمد حسن شرق

قانون مدنی / جلد اول ۱۴۰

قانون مدنی

باب تمہیدی

فصل اول

تطبيق قانون

قسمت اول - قانون و حق

بحث اول - ساحه تطبيق قانون

ماده ۱:

(۱) در مواردی که حکم قانون وجود داشته باشد، اجتهد جواز ندارد. احکام این قانون به اعتبار لفظ و یا فحوى آن، قابل تطبيق می باشد.

(۲) در مواردی که حکم قانون موجود نباشد، محکمه مطابق به اساسات کلی فقه حنفی شریعت اسلام حکم صادر می نماید که عدالت را به بهترین وجه ممکن آن تامین نماید.

ماده ۲:

در مواردی که حکمی در قانون و یا اساسات کلی فقه حنفی شریعت اسلام موجود نباشد، محکمه مطابق به عرف عمومی حکم صادر می نماید، مشروط بر اینکه عرف مناقص احکام قانون یا اساسات عدالت نباشد.

قانون مدنی / باب تمهیدی

ماده ۳:

- (۱) آنچه به زمان ثابت می‌گردد تا وقتی که دلیل مخالف آن موجود نشود، مدار اعتبار شناخته می‌شود.
- (۲) الغای حکم قانون جز توسط قانون بعدی که صراحتاً به الغا یا تعديل آن حکم نماید، صورت گرفته نمی‌تواند.

مبحث دوم - استعمال حق

ماده ۴:

شخصی که به اکتساب حق قبل از موعدش مبادرت ورزد، به حرمان از آن محکوم می‌گردد.

ماده ۵:

حالت اضطرار، موجب ابطال حق غیر نمی‌گردد.

ماده ۶:

ضرر توسط عمل بالمثل، از بین برده نمی‌شود.

ماده ۷:

دفع مقاصد بر جلب منافع مقدم می‌باشد.

ماده ۸:

جواز قانونی ضمان را نفی می‌کند، شخصی که از حق خود در حدود قانون استفاده می‌کند، مسئول خسارات ناشی از آن نمی‌باشد.

۱۴۲

قانون مدنی / جلد اول

ماده ۹

- (۱) شخصی که از حق خود تجاوز نماید، ضمانت بر او لازم می‌گردد.
- (۲) تجاوز از حق در موارد آتی به وجود می‌آید:
- ۱ - اعمال مخالف عرف و عادت.
 - ۲ - داشتن قصد تعریض بر حق غیر.
 - ۳ - جزئی بودن مصلحت شخص نسبت به ضرری که به غیر وارد می‌سازد.
 - ۴ - غیر مجاز بودن مصلحت.

قسمت دوم- تطبیق قانون از حیث زمان

ماده ۱۰

- (۱) احکام قانون بعد از نشر قابل تطبیق می‌گردد.
- (۲) احکام قانون به ماقبل رجعت نمی‌کند، مگر در حالاتی که در خود قانون تصریح شده و یا احکام آن متعلق به نظام عامه باشد.

ماده ۱۱

- (۱) احکام متعلق به اهلیت بالای جمیع اشخاص واجد شرایط مندرج این قانون تطبیق می‌گردد.
- (۲) در صورتی که شخص نظر به احکام قانون جدید ناقص اهلیت شناخته شود، این احکام به تصرفات قبلی وی تاثیر ندارد.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۱۴۳

ماده ۱۲:

احکام جدید متعلق به مرور زمان به مجرد انفاذ آن قابل تطبیق است.

جمعیت مواردی که مدت مرور زمان مطابق به قانون سابق تکمیل نشده باشد، تابع احکام قانون جدید می‌گردد.

ماده ۱۳:

هرگاه احکام قانون جدید مدت مرور زمان را نسبت قانون سابق کمتر تعیین نماید، گرچه این مدت قبل از انفاذ قانون جدید آغاز یافته باشد، تابع احکام قانون جدید می‌باشد.

ماده ۱۴:

در مورد ادله ای که قبلًا جمع آوری شده، احکام قوانینی تطبیق می‌گردد که در وقت جمع آوری و یا وقتی که باید جمع آوری - می‌گردید، نافذ بوده است.

ماده ۱۵:

میعاد مطابق به تقویم هجری شمسی محاسبه می‌گردد.

قسمت سوم - تطبیق قانون از حیث مکان

ماده ۱۶:

در موارد تشخیص رابطه حقوقی در قضیه‌ای که تنازع قوانین در آن موجود گردد، احکام قانون افغانستان قابل تطبیق می‌باشد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۱۴۴

مادة ۱۷:

در مورد تثیت احوال مدنی و اهلیت اشخاص، قانون دولت متبوعه آنها تطبیق می‌گردد، تصرفات مالی که در افغانستان عقد گردیده و آثار مرتبه آن نیز در آن به وجود آمده باشد، در حالی که یکی از طرفین عقد تبعه خارجی بوده و ناقص اهلیت باشد طوری که نقص اهلیت آن مبنی بر سبب خفی باشد، با آنهم واحد اهلیت کامل شناخته می‌شود.

مادة ۱۸:

در مورد اشخاص حکمی خارجی مانند شرکت‌ها، جمعیت‌ها، مؤسسات و امثال آن، قانون دولتی اعتبار دارد که اداره مرکزی آنها در آن واقع باشد. اگر فعالیت عمدۀ این اشخاص در افغانستان دایر باشد قانون افغانستان تطبیق می‌گردد.

مادة ۱۹:

در مورد شرایط موضوعی صحت ازدواج، قوانین متبوعه هر یک از زوجین تطبیق می‌گردد، و در شرایط شکلی ازدواج، احکام قانون مملکتی رعایت می‌گردد که ازدواج در آن صورت گرفته است.

قانون مدنی / باب تمہیدی ۱۴۵

ماده ۲۰:

(۱) در مورد آثار مرتبه بر ازدواج به شمول امور مالی، قانون دولتی تطبیق می‌گردد که زوج حین عقد ازدواج تابع آن باشد.

(۲) در خصوص طلاق، احکام قانون دولتی تطبیق می‌گردد که زوج در حین طلاق تابع آن باشد.

(۳) در حالات تفریق و انفصال قانون مملکتی اعتبار دارد که زوج حین اقامه دعوی تابع آن باشد.

ماده ۲۱:

در حالات مندرج مواد (۱۹ و ۲۰) این قانون، اگر یکی از زوجین حین عقد ازدواج افغان باشد به استثنای شرط اهلیت، تنها احکام قانون افغانستان تطبیق می‌گردد.

ماده ۲۲:

در مسایل متعلق به بنوت، ولایت و سایر وجایب فیما بین پدران و فرزندان، احکام قانون دولت متبعه پدر تطبیق می‌گردد.

ماده ۲۳:

در مورد اشخاص فاقد اهلیت، ناقص اهلیت و غایب، احکام قانون دولت متبعه شان تطبیق می‌گردد. در خصوص نصب، قیم، وصی، ولی قانونی و امثال آن، احکام قوانین مربوط به این

۱۴۶

قانون مدنی / جلد اول

موضوعات و احکام سایر قوانینی که به منظور حمایت اشخاص مذکور وضع شده باشد. قابل تطبیق می‌باشد.

ماده ۲۴

در مورد التزام به نفقة، احکام قانون دولت متبعه شخصی که مکلف به ادائی نفقة می‌باشد، تطبیق می‌گردد.

ماده ۲۵

(۱) در مورد احکام موضوعی متعلق به ارث، وصیت و سایر تصرفات منسوب به بعد از وفات، احکام قانون دولت متبعه مورث، وصی یا شخصی که حین وفات تصرف از او به عمل آمده باشد، تطبیق می‌گردد.

(۲) در خصوص احکام شکلی وصیت، احکام قانون وصی در حین وصیت و یا احکام قانون محلی که در آن وصیت تکمیل شده باشد، تطبیق می‌گردد.

همچنان احکام شکلی سایر تصرفات منسوب به بعد از وفات تابع این حکم می‌باشد.

ماده ۲۶

در مورد حیازت ملکیت و سایر حقوق عینی، قانون محلی تطبیق می‌گردد که عقار در آن واقع باشد و در مورد اموال منتقل قانون محلی تطبیق می‌گردد که اموال منتقول حین تحقق اسبابی

۱۴۷

قانون مدنی / باب تمہیدی

که بر آن اکتساب و یا از دست دادن حق مرتب گردیده، در محل مذکور موجود بوده است.

ماده ۲۷

در مورد وجایب ناشی از عقود، قانون دولتی تطبیق می‌گردد که طرفین عقد در آن اقامتگاه اختیار ننموده اند. در صورت اختلاف اقامتگاه قانون دولتی تطبیق می‌گردد که عقد در آن تکمیل شده باشد. مشروط بر این‌که در خصوص تطبیق احکام کدام قانون معین، طرفین عقد موافقه ننموده باشند و یا از قرائئن معلوم نگردد که مراد طرفین عقد، تطبیق قانون دیگری بوده است. در مورد عقود تکمیل شده متعلق به عقار، قانون محل عقار تطبیق می‌گردد.

ماده ۲۸

در مورد شرایط شکلی عقود، احکام قانون دولتی تطبیق می‌گردد که عقد در آن تکمیل شده باشد.

ماده ۲۹

- (۱) در مورد وجایب غیر تعاقدي، احکام قانون دولتی تطبیق می‌گردد که در آن حادثه ایجاد کننده واقع شده باشد.
- (۲) اگر وجیبه ناشی از حادثه باشد که در خارج افغانستان واقع شده و حادثه در آن محل غیر قانونی و در افغانستان قانونی شناخته شود، حکم فقره (۱) این ماده تطبیق نمی‌گردد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۱۴۸

ماده ۳۰:

در مورد قواعد اختصاصی و تمام امور متعلق به اجرآت،
احکام قانون دولتی تطبیق می گردد که دعوی در آن اقامه یا
اجرآت در آن به عمل آمده باشد.

ماده ۳۱:

احکام مندرج مواد قبلی این قسمت در صورتی نافذ می باشد که
مخالف آن حکم دیگری در قانون اختصاصی یا معاهده بین
الدول که در افغانستان نافذ است نباشد.

ماده ۳۲:

هرگاه در مورد تنازع قوانین حکمی در مواد قبلی این قانون
موجود نباشد، قواعد حقوق بین الدول خصوصی تطبیق می گردد.

ماده ۳۳:

تعیین قانون واجب التطبيق در مورد اشخاصی که تابعیت شان
معلوم نباشد، از صلاحیت محکمه است.

ماده ۳۴:

در مواردی که تطبیق احکام قانون خارجی پیش بینی شده است،
آن احکام موضوعی قانون مذکور که متعلق به قانون بین الدول
خصوصی نباشد، تطبیق می گردد. اگر در قانون دولتی که
احکام آن قابل تطبیق می باشد، تعدد ادیان وجود داشته باشد
احکام دینی که قانون آن دولت تعیین نموده، تطبیق می گردد.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۱۴۹

ماده ۳۵

احکام قانون خارجی به نحوی که در مواد قبلی این قسمت تصریح گردیده، در حدودی قابل تطبیق می باشد که مخالف نظام عامه یا آداب عمومی در افغانستان نباشد.

فصل دوم

اشخاص

قسمت اول - شخص حقیقی

بحث اول - احکام عمومی

ماده ۳۶

- (۱) شخصیت انسان با ولادت کامل وی به شرط زنده بودن آغاز و با وفات انجام می یابد.
(۲) جنین دارای حقوقی می باشد که قانون بر آن تصریح نموده است.

ماده ۳۷

تثییت تاریخ ولادت و وفات ذریعه دفاتر رسمی مربوط صورت می گیرد. هرگاه استناد مبنی بر ثبت ولادت و یا وفات موجود نبوده یا در مورد صحت ثبت اشتباه وارد گردد، برای اثبات ولادت و وفات از اقامه وسایل اثبات به ترتیبی استفاده می گردد که در قانون تصریح شده باشد.

۱۵۰

قانون مدنی / جلد اول

ماده ۳۸:

هر شخص می‌تواند علاوه بر اسم خود، اسم خانوادگی انتخاب نماید، اسم خانوادگی به اولاد انتقال می‌یابد. اگر شخص اسم خانوادگی غیر را به خود انتقال دهد و این عمل او موجب خساره به شخص اول گردد، متصرر می‌تواند علاوه بر مطالبه منع، جبران خساره را نیز از معرض مطالبه نماید.

ماده ۳۹:

سن رشد هجده سال مکمل شمسی می‌باشد. شخص رشید در حالت صحت عقل در اجرای معاملات، دارای اهلیت حقوقی کامل شناخته می‌شود.

ماده ۴۰:

شخصی که از نگاه صغر سن، معتوه بودن یا جنون، غیر ممیز باشد، نمی‌تواند معاملات حقوقی را انجام دهد. شخصی که به سن هفت سالگی نرسیده باشد غیر ممیز محسوب می‌گردد.

ماده ۴۱:

شخص ممیزی که به سن رشد نرسیده یا اینکه به سن رشد رسیده اما سفیه یا مبتلا به غفلت کاری باشد، ناقص اهلیت پنداشته می‌شود.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۱۵۱

ماده ۴۲:

شخص ناقص اهلیت و فاقد آن تابع احکام وصایت، ولایت و قوامت مطابق به شرایط و قواعد پیش بینی شده این قانون می باشد.

ماده ۴۳:

هیچکس نمی تواند از اهلیت قانونی خود تنازل یا در آثار مرتبه آن تعدیلی وارد نماید.

ماده ۴۴:

آزادی حق طبیعی انسان است، هیچکس نمی تواند از آن تنازل نماید.

ماده ۴۵:

شخصی که حقوق شخصی او مورد تجاوز قرار می گیرد، می تواند علاوه بر مطالبه منع تجاوز در صورت وقوع ضرر طالب جبران خسارت گردد.

مبث دوم - حالت مدنی

ماده ۴۶:

اشخاصی که سن هجده سالگی را تکمیل می کنند حالت مدنی شان در دفاتر مخصوص ثبت سجلات مطابق به احکام مندرج مواد (۴۷ ، ۴۸ ، ۴۹ ، ۵۰) این قانون درج می گردد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۱۵۲

ماده ۴۷:

- (۱) حالت مدنی یک شخص در ورقه مخصوص هویت درج و در صورت مطالبه برایش داده می‌شود. ورقهٔ هویت محتوی: اسم، تخلص یا اسم فامیلی، تاریخ و محل تولد، وظیفه، تابعیت، محل اقامت، اسم همسر و اولاد با تاریخ و محل تولد شان می‌باشد.
- (۲) تغییر حالات مذکوره از قبیل وفات، تغییر محل اقامت یا وظیفه نیز در ورق هویت درج می‌گردد.

ماده ۴۸:

اسناد مربوط به ازدواج، طلاق، اقرار به بنوت و ثبوت نسب که در مراجع اختصاصی ترتیب می‌گردد، در دفاتر مندرج ماده (۴۶) این قانون به ثبت می‌رسد، مراجع موصوف مكلف اند و قایع مذکور را جهت ثبت به اداره مربوط کتاباً اطلاع دهند.

ماده ۴۹:

خارنوال می‌تواند از جریان ثبت سجلات، دفاتر مخصوصه مندرج ماده (۴) این قانون اطلاع حاصل و در صورت مشاهده تخلف و سوء اجرآت به اقدامات قانونی بپردازد.

ماده ۵۰:

جمیع حالات مندرج مواد (۴۶، ۴۹، ۴۸، ۴۷) این قانون که در دفتر مخصوص ثبت سجلات یا تذکره نفووس درج گردیده، در

قانون مدنی / باب تمهیدی ۱۵۳

مقابل غیر، حجت شناخته می‌شود. اعتراض در مورد همچو اسناد مجاز نیست، مگر این‌که اعتراض بر جعلیت یا تزویر اسناد مذکور بنا یافته باشد.

بحث سوم - اقامتگاه

ماده ۵۱

- (۱) اقامتگاه جایی است که شخص عادتاً در آن سکونت دارد، خواه این سکونت دائم یا مؤقت باشد.
- (۲) شخص می‌تواند بیش از یک اقامتگاه داشته باشد.

ماده ۵۲

- (۱) اقامتگاه ناقص اهلیت، محجور، مفقود و غایب عبارت از اقامتگاه قایم مقام قانونی شان می‌باشد.
- (۲) اشخاص ناقص اهلیت که ماذون به تجارت باشند، می‌توانند در مورد اجرای معاملات و تصرفات مجوزه، صاحب اقامتگاه خاص شناخته شوند.

ماده ۵۳

جایی که شخص در آن تجارت یا پیشه اختیار می‌نماید، از جهت اداره امور متعلق به آن اقامتگاه وی شناخته می‌شود.

۱۵۴

قانون مدنی / جلد اول

ماده ۵۴

- (۱) شخص می‌تواند برای اجرای یک عمل معین قانونی اقامتگاه اختیاری داشته باشد.
- (۲) اقامتگاهی که برای اجرای یک معامله معین قانونی اختیار می‌گردد، برای جمیع مسایل مربوط به آن به شمول اجرآت متعلق به تنفيذ اجباری اعتبار دارد، مگر این‌که اقامتگاه مذکور صراحتاً برای معاملات مشخص تعیین شده باشد.
- (۳) اثبات اقامتگاه اختیاری بدون استناد کتبی جواز ندارد.

مبحث چهارم - تابعیت

ماده ۵۵

تابعیت افغانی توسط قانون خاص تنظیم می‌گردد.

مبحث پنجم - فامیل

ماده ۵۶

فامیل انسان متشكل از اقاربی است که توسط یک اصل مشترک با هم جمع شده باشند.

ماده ۵۷

قرابت مستقیم عبارت از نسبت اصل و فرع می‌باشد و قرابت غیر مستقیم نسبت بین اشخاص است، که دارای اصل مشترک بوده بدون این‌که یکی فرع دیگری باشد.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۱۵۵

ماده ۵۸

- (۱) در محاسبه درجه قرابت مستقیم از فرع به اصل، هر فرع یک درجه شناخته شده و خود اصل درین محاسبه شامل نمی‌باشد.
- (۲) در محاسبه درجه قرابت غیر مستقیم از فرع به اصل مشترک و عکس آن، هر فرع یک درجه شناخته شده و اصل مشترک درین محاسبه شامل نمی‌باشد.

ماده ۵۹

اقارب یکی از زوجین در مورد زوج دیگر به عین قرابت و درجه شناخته می‌شود

مبحث ششم - ازدواج

ماده ۶۰:

ازدواج عقدی است که معاشرت زن و مرد را به مقصد تشکیل فامیل مشروع گردانیده حقوق و واجبات طرفین را به وجود می‌آورد.

ماده ۶۱:

- (۱) عقد ازدواج در نکاح نامه رسمی توسط اداره مربوط در سه نقل ترتیب و ثبت می‌گردد، اصل آن در اداره مربوط حفظ و به هر یک از طرفین عقد یک نقل آن داده می‌شود. عقد ازدواج بعد از ثبت به دفاتر مخصوص به اطلاع اداره ثبت سجلات مندرج ماده (۴۶) این قانون رسانیده می‌شود.

۱۵۶

قانون مدنی / جلد اول

(۲) اگر ثبت عقد ازدواج به این ترتیب ممکن نباشد، به نحو دیگری که برای ثبت اسناد رسمی پیش بینی شده است، صورت می‌گیرد.

مادة ۶۲:

نامزدی با زنی جواز دارد که در قید نکاح و عدت غیر نباشد.

مادة ۶۳:

خواستگاری زن در عدت طلاق رجعی یا باین به عبارت صریح و کنایه و در عدت وفات به عبارت صریح جواز ندارد.

مادة ۶۴:

نامزدی عبارت از وعده به ازدواج است، هر یک از طرفین می-تواند از آن منصرف شود.

مادة ۶۵:

هرگاه نامزد به نامزد خود هدیه داده باشد، هدیه دهنده می‌تواند در صورت انصراف جانب مقابل و موجودیت هدیه، عین یا قیمت روز خرید آن را مطالبه نماید. اگر انصراف از طرف هدیه دهنده صورت بگیرد یا هدیه هلاک و یا استهلاک گردیده باشد، رد آن را به هیچ صورت مطالبه کرده نمی‌تواند.

مادة ۶۶:

عقد ازدواج با ایجاب و قبول صریح که فوریت و استمرار را افاده کند بدون قید وقت در مجلس واحد صورت می‌گیرد.

۱۵۷

قانون مدنی / باب تمهیدی

:۶۷ ماده

ازدواج در صورت تعلیق آن به شرط غیر محقق یا مضایف ساختن آن به زمان آینده عقد شده نمی‌تواند.

:۶۸ ماده

هرگاه در عقد ازدواج شرطی گذاشته شود که مخالف قانون و اهداف ازدواج باشد، عقد صحیح و شرط باطل پنداشته می‌شود.

:۶۹ ماده

در عقد ازدواج بدل، زن، بدل زن دیگر قرار نگرفته و برای هریک از زوجه‌ها مهر مثل لازم می‌گردد.

:۷۰ ماده

اهلیت ازدواج وقتی کامل می‌گردد، که ذکور سن (۱۸) و اثاث شانزده سالگی را تکمیل کرده باشند.

:۷۱ ماده

(۱) هرگاه دختر سن مندرج ماده (۷۰) این قانون را تکمیل نکرده باشد، عقد ازدواج وی تنها توسط پدر صحیح التصرف یا محکمه با صلاحیت صورت گرفته می‌تواند.

(۲) عقد نکاح صفیره کمتر از (۱۵) سال به هیچ وجه جواز ندارد.

:۷۲ ماده

(۱) گرفتن وکیل برای عقد ازدواج جواز دارد.

۱۵۸

قانون مدنی / جلد اول

(۲) وکیل نمی تواند مؤکله خود را به عقد نکاح خود درآورده،
مگر اینکه در عقد وکالت به آن تصریح شده باشد.

ماده ۷۳

وکیل نمی تواند در عقد ازدواج بدون تقویض صلاحیت یا اجازه
مؤکل یا مؤکله خود، شخص دیگری را به صفت وکیل انتخاب
نماید.

ماده ۷۴

وکیل نمی تواند عملی را که خارج از حدود وکالت او باشد، انجام
دهد. تصرف خارج از حدود وکالت بمثابه عمل فضولی بوده و
موقف به اجازه مؤکل یا مؤکله او می باشد.

ماده ۷۵

وکیل به تسلیم زوجه به زوج و پرداخت مهر مکلف نمی باشد،
مگر اینکه از پرداخت مهر ضمانت کرده باشد. درین صورت
وکیل نمی تواند که مهر تادیه شده را از زوج مطالبه نماید. جز
درحالی که ضمانت وکیل به اجازه زوج صورت گرفته
باشد.

ماده ۷۶

در صورتی که طرفین عقد اصالتآ شرعاً یا توکیلاً تحت ولايت
شخص واحد قرار داشته باشند، شخص می تواند به تنهاei

قانون مدنی / باب تمهیدی ۱۵۹

از جانب طرفین عقد ایجاب و قبول نماید، مشروط براین که شرایط قانونی عقد رعایت شده باشد.

ماده ۷۷

برای صحت عقد نکاح و نفاذ آن شرایط آتی لازم است:

۱- انجام ایجاب و قبول صحیح توسط عاقدين یا اولیاء یا وكلای شان.

۲- حضور دو نفر شاهد با اهلیت.

۳- عدم موجودیت حرمت دائمی و یا مؤقت بین ناکح و منکوحه.

ماده ۷۸

قاضی ولی اشخاصی است که ولی نداشته باشند.

ماده ۷۹

اشخاصی که طبق ماده (۷۸) این قانون تحت ولايت قاضی قرار می گیرند، قاضی نمی تواند آنها را به عقد ازدواج خود یا اصول و فروع خویش در آورد.

ماده ۸۰

هرگاه عاقله رشیده بدون موافقه ولی ازدواج نماید، عقد نکاح نافذ و لازم می باشد.

ماده ۸۱

ازدواج شخص با اصول و فروع خود و فروع پدر و مادر و طبقه اول فروع اجداد به طور ابدی حرام است.

۱۶۰ قانون مدنی / جلد اول

ماده ۸۲:

ازدواج شخص با زوجه اصول و زوجه فروع خودش به طور دائم حرام است. همچنان ازدواج شخص با اصول زوجه‌اش مطلقاً و با فروع زوجه در صورت دخول به طور دائم حرام می‌باشد.

ماده ۸۳:

ازدواج زانی با اصل و فرع مزنيه همچنان ازدواج مزنيه بالاصول و فروع زانی حرام می‌باشد.
ازدواج اصول و فروع مزنيه با اصول و فروع زانی ازین امر مستثنی است.

ماده ۸۴:

حرمت رضاعی به استثنای حالات ذیل مانند حرمت نسبی است:
۱ - خواهر پسر رضاعی.
۲ - مادر خواهر یا برادر رضاعی.
۳ - مادر کلان پسر یا دختر رضاعی.
۴ - خواهر برادر رضاعی.

ماده ۸۵:

در حالات ذیل حرمت مؤقت موجود می‌گردد:
۱ - جمیع در نکاح بین دو زنی که هرگاه یکی آن‌ها مرد فرض شود،
حرمت ازدواج بین شان به وجود آید.

۱۶۱

قانون مدنی / باب تمہیدی

- ۲ - مطلقه ثلاثة تا زمانی که با شخص دیگری ازدواج نماید.
- ۳ - منکوحه و معتده غیر.
- ۴ - زنی که لعان شده باشد تا وقتی که، شوهر خود را تکذیب نماید.
- ۵ - زنی که اهل کتاب نباشد.

ماده ۸۶:

ازدواج به بیش از یک زن بعد از تحقق حالات آتی صورت گرفته می‌تواند:

- ۱ - در حالتی که خوف عدم عدالت بین زوجات موجود نباشد.
- ۲ - در حالتی که شخص کفایت مالی برای تأمین نفقة زوجات از قبیل غذا، لباس، مسکن و تداوی مناسب را دارا باشد.
- ۳ - در حالتی که مصلحت مشروع مانند عقیم بودن زوجة اولی و یا مصاب بودن وی به امراض صعب العلاج، موجود باشد.

ماده ۸۷:

زنی که شوهر وی بر خلاف حکم ماده (۸۶) این قانون ازدواج نموده باشد، می‌تواند مطابق به احکام مندرج ماده (۱۸۳) این قانون، بر اساس تقریق به سبب ضرر از محکمه مطالبه طلاق نماید.

..... قانون مدنی / جلد اول ۱۶۲

مادة : ۸۸

زن می‌تواند هنگام عقد ازدواج شرط گذارد که اگر زوج وی مخالف احکام مندرج ماده (۸۶) این قانون با زن دیگر ازدواج کند، صلاحیت طلاق به او انتقال دارد می‌شود.
این شرط وقتی اعتبار دارد که در وثیقه نکاح درج شده باشد.

مادة : ۸۹

شخصی که در ازدواج با بیش از یک زن مطابق حکم مندرج ماده (۸۶) این قانون متاهل بودن خود را کتمان نماید و رضائیت و موافقه صریح زنی را که جدیداً به نکاح گرفته است در مورد بدست نیاورده باشد، درین صورت زوجه جدید می‌تواند در صورت عدم رضائیت به دوام معاشرت با زوج، مطابق به احکام مندرج ماده (۱۸۲) بر اساس تفریق به سبب ضرر از محکمه مطالبه طلاق نماید.

بحث هفتم - آثار ازدواج

فرع اول - احکام عمومی

مادة : ۹۰

بر نکاح صحیح و نافذ تمام آثار آن از قبیل، نفقة زوجه، حقوق میراث، ثبوت نسب و حرمت مصاهره مرتب می‌گردد.

قانون مدنی / باب تمہیدی ۱۶۳

ماده ۹۱

در مورد لزوم کل مهر، خلوت صحیحه، حکم دخول را در نکاح صحیح دارد، گرچه زوج عین باشد. همچنان در مورد اثبات نسب، نفق، حرمت نکاح خواهر زوجه، حکم خلوت صحیحه، عیناً حکم دخول در نکاح صحیح را دارا می باشد.

ماده ۹۲

- (۱) ازدواج زن مسلمان با مرد غیر مسلمان باطل است. مرد مسلمان می تواند با زن اهل کتاب ازدواج نماید.
- (۲) ازدواج زن اهل کتاب توسط ولی کتابی وی به حضور دو نفر شاهد اهل کتاب صورت گرفته می تواند. در موارد مندرج این ماده اولاد تابع دین پدر شناخته می شود.

ماده ۹۳

نکاح زن اهل کتاب بالای زن مسلمان و عکس آن جواز دارد.

ماده ۹۴

هرگاه در نکاح غیر صحیح بین زوج و زوجه قبل از دخول و مقدمات آن تفریق صورت بگیرد، موجب حرمت مصاهره نمی گردد.

ماده ۹۵

هیچ یک از آثار ازدواج صحیح بر ازدواج باطل گرچه دخول در آن صورت گرفته باشد، مرتب نمی گردد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۱۶۴

ماده ۹۶:

ازدواجی که با ایجاب و قبول صورت گرفته و بعضی شرایط آن تکمیل نگردیده باشد، فاسد و احکام ازدواج بر آن مرتب نمی‌گردد.

ماده ۹۷:

- (۱) ازدواج فاسد قبل از دخول در حکم نکاح باطل است.
- (۲) هرگاه بعد از ازدواج فاسد دخول صورت بگیرد، مهر، نسبت حرمت مصاہره، عدت، تفريط و نفقه ثابت می‌گردد.

فرع دوم - مهر

ماده ۹۸:

کل مهر با وطی، خلوت صحیحه یا وفات یکی از زوجین گرچه قبل از دخول یا خلوت صحیحه صورت گرفته باشد، لازم می‌گردد.

ماده ۹۹:

زوجه مستحق مهر مسمی می‌باشد. اگر مهر حین عقد تعیین نشده و یا نفی آن به عمل آمده باشد، مهر مثل لازم می‌گردد.

ماده ۱۰۰:

مال قابل تملک، مهر تعیین شده می‌تواند.

ماده ۱۰۱:

- (۱) کل یا قسمتی از مهر، حین عقد طور معجل یا مؤجل تعیین شده می‌تواند.

قانون مدنی / باب تمہیدی ۱۶۵

(۲) در صورت عدم تصریح، به عرف رجوع می‌گردد. پرداخت مهر مؤجل در صورت تفرقی یا وفات تابع مدت کوتاه‌تر می‌باشد، مگر این‌که حین عقد مدت معینی تصریح شده باشد.

ماده ۱۰۲

- (۱) زوج می‌تواند مقدار مهر را بعد از عقد تزئید نماید.
(۲) در حالت فوق زیادت در مهر تابع شرایط ذیل است:
۱ - مقدار زیادت مهر معلوم باشد.
۲ - زوجه یا ولی او این زیادت را قبول نماید.
۳ - رابطه زوجیت باقی باشد.

ماده ۱۰۳

- (۱) زوجه بالغه که سن ازدواج قانونی را تکمیل نموده باشد، می‌تواند در حالت صحت و رضای خود مهری را که نقداً تعیین شده باشد، کلاً و یا قسماً از ذمه زوج ساقط نماید.
(۲) پدر زوجه‌ای که سن مندرج ماده (۷۰) این قانون را تکمیل نکرده باشد، به هیچ صورت نمی‌تواند مهر را از ذمه زوج ساقط نماید.

ماده ۱۰۴

زنی که اختیار تعیین مهر را به زوج تفویض نموده و مهر او تسمیه نشده باشد، می‌تواند بعد از عقد و قبل از دخول، تعیین مهر را مطالبه نماید. زوج مکلف است مهر او را معین کند در صورت

۱۶۶

قانون مدنی / جلد اول

امتناع، زوجه می‌تواند تعیین مهر مثل را از محکمه با صلاحیت مطالبه بدارد.

ماده ۱۰۵

هرگاه تفریق قبل از دخول یا خلوت صحیحه واقع گردد، در صورت تسمیه، زوجه نصف مهر مسمی و در غیر آن نصف مهر مثل را مستحق می‌شود.*

ماده ۱۰۶

هرگاه تفریق قبل از دخول یا خلوت صحیحه از طرف زوجه صورت گیرد، مهر وی کاملاً ساقط می‌گردد.

ماده ۱۰۷

هرگاه تفریق بین زوجین قبل از دخول یا خلوت صحیحه واقع گردد، برای زوجه، متعهای که عبارت از البسه معمول و امثال وی می‌باشد، واجب می‌گردد. در تعیین متعه، توان مالی زوج در نظر گرفته شده و به هیچ صورت قیمت آن از نصف مهر مثل تجاوز نمی‌کند.

ماده ۱۰۸

(۱) هرگاه طلاق قبل از دخول واقع گردیده و مهر مسمی باشد و یا زوج وفات نماید، متعه برای زوجه واجب نمی‌گردد.

* ماده ۱۰۵ تغییر گردیده، در بخش تعديلات مراجعت شود.

(۲) در صورتی که طلاق بعد از دخول واقع گردد، خواه مهر مسمی باشد یا نه، ادای متنه برای زوجه جواز دارد.

ماده ۱۰۹:

هرگاه شخصی در حین مرض موت خود ازدواج نموده و مهر زوجه اش را بیشتر از مهر مثل تعیین کرده باشد، این زیادت تابع احکام وصیت می‌گردد.

ماده ۱۱۰:

مهر، ملکیت زوجه محسوب می‌گردد. زوجه می‌تواند در مهر خود هر نوع تصرف مالکانه بنماید.

ماده ۱۱۱:

هرگاه زوجه کل مهر یا قسمتی از آن را قبل یا بعد از قبض به زوج هبه نموده و قبل از دخول، طلاق واقع گردد، زوج نمی‌تواند نصف مهر را مطالبه نماید.

ماده ۱۱۲:

هرگاه مهر پول نقده یا شی مثلی نبوده و زوجه نصف یا کل آن را به زوج هبه نماید، در صورت وقوع طلاق قبل از دخول، زوج نمی‌تواند هیچ چیزی را به عنوان مهر مطالبه نماید.

ماده ۱۱۳:

پدر نمی‌تواند مهر دختر خود را کلاً یا قسمًا هبه نماید.

۱۶۸ قانون مدنی / جلد اول

ماده ۱۱۴:

زوجه مجبور گردانیده نمی‌شود، تا کل یا قسمتی از مهر خود را به زوج یا شخص دیگری واگذار شود. در صورتی‌که زوجه قبل از قبض کل مهر وفات نماید، ورثه وی می‌تواند از زوج و در صورت وفات زوج از ورثه او پس از وضع حق الارث زوجه مهر باقیمانده را مطالبه نمایند.

فرع سوم - مسکن

ماده ۱۱۵:

زوج مطابق به توان مالی خود برای زوجه اش مسکن مناسب تهیه می‌نماید.

ماده ۱۱۶:

هرگاه شخصی بیش از یک زوجه داشته باشد، نمی‌تواند بدون رضایت، آن‌ها را در مسکن واحد مجبور به رهایش گرداند.

فرع چهارم - نفقة

ماده ۱۱۷:

(۱) با عقد نکاح صحیح و نافذ نفقة بر زوج لازم می‌گردد، گرچه زوجه در مسکن اقاربش رهایش داشته باشد. اگر زوجه از رفتن به مسکن زوج بدون حق امتناع ورزد، نفقة وی بر زوج لازم نمی‌گردد.

قانون مدنی / باب تمہیدی ۱۶۹

(۲) زوجه وقتی حق داردان رفتن به مسکن زوج امتناع ورزد که مسکن مناسب مطابق به ماده (۱۱۵ و ۱۱۶) این قانون از طرف زوج تهیه نشده و یا مهر معجل وی تأديه نگردیده باشد.

ماده ۱۱۸:

نفقة زوجه مشتمل است بر طعام، لباس، مسکن و تداوى متناسب به توان مالی زوج.

ماده ۱۱۹:

هرگاه زوج از ادائی نفقة امتناع ورزد یا تقتصیر وی در آن ثابت گردد، محكمة با صلاحیت زوج را به ادائی نفقة مکاف می‌گرداند.

ماده ۱۲۰:

نفقة زوجه به اثر حبس زوج گرچه توان ادائی آن را نداشته باشد، از ذمه وی ساقط نمی‌گردد.

ماده ۱۲۱:

هرگاه زوج غایب باشد، نفقة زوجه از اموال زوج که شامل نفقة شده بتواند و به دسترس وی قرار داشته باشد، تأمین می‌گردد. در غیر آن از اموالی که نزد دیگری طور ودیعت یا دین دارد، نفقة زوجه تعیین می‌گردد.

ماده ۱۲۲:

در حالات ذیل زوجه مستحق نفقة نمی‌گردد:

۱۷۰ قانون مدنی / جلد اول

- ۱ - زوجه بدون اجازه زوج یا به غیر مقاصد جایز از مسکن خارج گردد.
- ۲ - زوجه به امور زوجیت اطاعت نداشته باشد.
- ۳ - مانع انتقال زوجه به مسکن زوج موجود باشد.

ماده ۱۲۳:

نفقة زوجه مطابق به توان مالی زوج تأمین می گردد، مشروط بر اینکه نفقة از حداقل کفاف زوجه کمتر نباشد.

ماده ۱۲۴:

زيادت و تنقيص نفقة تابع تحول توان مالی زوج و تغيير قيمت اشياء در محل می باشد، ادعای زيادت و يا تنقيص نفقة متعينه قبل از سپری شدن شش ماه از تاريخ تعين آن پذيرفته نمی شود.

ماده ۱۲۵:

هرگاه زوج از ادای نفقة واجبه امتناع ورزد، از تاريخ امتناع به ادای نفقة زوجه مکلف می گردد.

ماده ۱۲۶:

مطلقه از تاريخ طلاق تاختم عدت مستحق نفقة می گردد.

ماده ۱۲۷:

ادعای مطلقه در مورد نفقة ايام عدت اگر بيشتر از يكسال از تاريخ طلاق باشد، قابل سمع نمی است.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۱۷۱

ماده ۱۲۸:

نفقة واجبه جز به اداء یا ابراء از آن ساقط نمی گردد.

ماده ۱۲۹:

ابراء از نفقة قبل از این که تعیین شده باشد باطل است، خواه تعیین نفقة رضائی باشد یا قضائی. اما ابراء از نفقة بعد از تعیین وقتی صحیح می گردد که ابراء از نفقة ایام گذشته باشد. ابراء از نفقة روز، هفته، ماه و سال آینده وقتی صحیح می گردد که نفقة بالترتیب طور روزمره، هفتہ وار، ماهوار و سالانه تعیین شده باشد.

ماده ۱۳۰:

دین نفقة زوجه بر ذمة زوج یا دینی که بر ذمه زوجه باشد بأساس مطالبه هر یک از زوجین مجرأ شده می تواند.

مبحث هشتم - انحلال ازدواج

فرع اول - احکام عمومی

ماده ۱۳۱:

عقد ازدواج با فسخ، طلاق، خلع یا تفریق مطابق به احکام مندرج این قانون منحل می گردد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۱۷۲

فرع دوم - فسخ

ماده ۱۳۲:

فسخ عبارت است از نقض عقد ازدواج به سبب وقوع خلل در حین عقد و یا بعد از آن، به نحوی که مانع دوام ازدواج گردد.

ماده ۱۳۳:

حالات مذکور ماده (۱۳۲) که موجب فسخ عقد ازدواج شناخته می‌شود قرار ذیل می‌باشد:

۱ - خلل در حین عقد ناشی از اسباب ذیل می‌باشد:

الف - فقدان یکی از شروط صحت عقد.

ب - خیار افاقه (زوال جنون) و عته.

ج - نقصان مهر از اندازه مهر مثل زوجه.

۲ - خلل بعد از عقد که مانع دوام ازدواج می‌گردد، ناشی از

اسباب ذیل می‌باشد:

الف - حرمت مصاهره.

ب - لعان.

ج - امتناع زوجه غیر کتابی از مسلمان شدن در صورتی که زوج او مسلمان شده باشد.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۱۷۳

ماده ۱۳۴:

- (۱) فسخ عقد ازدواج در هر دو حالت مندرج ماده (۱۳۳) این قانون به حکم قطعی محکمه با صلاحیت صورت می‌گیرد.
- (۲) فسخ ناشی از اسباب مندرج فقره (دوم) ماده مذکور به رضایت زوجین بدون حکم محکمه نیز جواز دارد.

فرع سوم - طلاق

ماده ۱۳۵:

- (۱) طلاق عبارت از انحلال رابطه زوجیت صحیحه در حال یا آینده، بین زوج و زوجه، به الفاظی که وقوع طلاق صراحتاً از آن افاده شده بتواند.
- (۲) طلاق از جانب زوج یا محکمه با صلاحیت به درخواست زوجه مطابق به احکام این قانون صادر می‌گردد.*

ماده ۱۳۶:

طلاق تنها بالای زوجه ای که در نکاح صحیح یا در عدت طلاق رجعی باشد، واقع می‌گردد.

ماده ۱۳۷:

طلاق هر زوج عاقل و بالغ واقع می‌گردد، گرچه زوج سفیه یا مریض غیر مختل العقل باشد.

* ایجاد در ماده ۱۳۵ در بخش تعدلات آمده.

..... قانون مدنی / جلد اول ۱۷۴

ماده ۱۳۸:

طلاق به حالت سکر واقع نمی‌گردد.

ماده ۱۳۹:

(۱) زوج می‌تواند به صورت شفیعی و یا تحریری زوجه اش را طلاق نماید. هرگاه زوج فاقد این دو وسیله باشد، طلاق به اشارات معموله که صراحتاً معنی طلاق را افاده نماید، صورت گرفته می‌تواند.

(۲) طلاق به الفاظ صریحی که در عرف معنی طلاق را افاده کند، بدون نیت واقع می‌گردد.

ماده ۱۴۰:

زوجه قادر، از جانب زوج یا پدر زوج طلاق شده نمی‌تواند.

ماده ۱۴۱:

طلاق اشخاص ذیل اعتبار ندارد:

۱ - مجنون، مگر در صورتی که طلاق را قبل از جنون به شرطی معلق ساخته و شرط در حال جنون موجود شود.

۲ - معتوه.

۳ - مکره.

۴ - نایم.

۵ - شخصی که عقلش به علت زیادت سن و یا مرض مختل گردیده باشد.

۶ - شخص مدهوش که قوّهٔ ممیزه اش را به علت غضب یا عوامل دیگری از دست داده و قولش را درک نکند.

ماده ۱۴۲:

زوج می‌تواند زوجه‌اش را توسط وکیل قانونی طلاق دهد یا این‌که صلاحیت طلاق را به خود زوجه تفویض نماید.

ماده ۱۴۳:

زوج بعد از تفویض صلاحیت طلاق نمی‌تواند از آن رجوع کند، مگر این‌که زوجه صلاحیت مفوضه را قبول نکرده باشد.

ماده ۱۴۴:

زوج در برابر زوجه صلاحیت سه طلاق را دارد.

ماده ۱۴۵:

طلاق مقترن به عدد خواه به الفاظ یا اشاره صورت گرفته باشد، یک طلاق شناخته می‌شود.

ماده ۱۴۶:

طلاق به طور عموم رجعی و در موارد ذیل باین می‌باشد:

- ۱ - طلاق سوم.
- ۲ - طلاق قبل دخول.
- ۳ - طلاق به عوض.
- ۴ - طلاقی که درین قانون باین خوانده شده.

..... قانون مدنی / جلد اول ۱۷۶

مادة ۱۴۷:

زوج نمی‌تواند با مطلقهٔ ثلاثةٌ خود دوباره ازدواج نماید، مگر این‌که مطلقهٔ ثلاثةٌ با شخص دیگری ازدواج نموده و بعد از دخول ازدواج دومی، طلاق گردیده و عدت را تکمیل کرده باشد.

مادة ۱۴۸:

هر نوع طلاق زوجه قبل از دخول همچنان یک یا دو طلاق رجعی که در آن رجوع صورت نگرفته باشد، طلاق باین صغراً گفته می‌شود.

مادة ۱۴۹:

آثار ازدواج و صلاحیت زوج با یک یا دو طلاق رجعی تا زمان تکمیل عدت طلاق از بین نرفته، بحال خود باقی می‌ماند.

مادة ۱۵۰:

تعليق رجوع به زمان آینده یا به کدام شرط جواز ندارد. در صحت رجوع حضور شهود شرط نمی‌باشد.

مادة ۱۵۱:

رابطهٔ زوجیت در طلاق رجعی با پاک شدن از حیض سوم قطع و حق رجوع زوج ساقط می‌گردد.

ماده ۱۵۲:

طلاق باین صغرا عقد ازدواج را منحل و آثار مرتب بر آن را از بین می‌برد. صلاحیت زوج و جمیع روابط زوجیت را به استثنای عدت، به مجرد وقوع ساقط می‌سازد.

ماده ۱۵۳:

(۱) طلاق باین صغرا موجب حرمت ازدواج مطلقه به زوج نمی‌گردد.

(۲) زوج می‌تواند با مطلقه باین صغرا در حین عدت و یا بعد از آن مجدداً ازدواج نماید، مشروط بر اینکه این ازدواج به رضای زن و به عقد و مهر جدید صورت بگیرد.

ماده ۱۵۴:

هرگاه مطلقه با شخص دیگری ازدواج نموده و پس از دخول طلاق گردد، می‌تواند با زوج اول ازدواج نماید. درین صورت طلاق‌های قبلی از اعتبار ساقط، زوج مجدداً صلاحیت سه طلاق را کسب می‌نماید.

ماده ۱۵۵:

هرگاه زوج در حال مرض موت، زوجه خود را به طلاق باین طلاق نماید، این طلاق مانع حق ارث زوجه که عدت او قبل از وفات تکمیل نشده باشد، نمی‌گردد، مشروط بر اینکه مطلقه از وقوع

۱۷۸

قانون مدنی / جلد اول

طلاق تا وفات به سبب دیگری از حق میراث محروم نگردیده باشد.

فرع چهارم - خلع

ماده ۱۵۶:

(۱) خلع عبارت است از انحلال عقد ازدواج در بدل مالی که زوجه آن را برای زوج می پردازد.

(۲) خلع به لفظ صریح آن یا به هر لفظ دیگری که مفهوم خلع را افاده نماید، صورت می گیرد.

ماده ۱۵۷:

خلع وقتی صحیح می گردد که زوج واجد صلاحیت طلاق و زوجه محل آن باشد.

ماده ۱۵۸:

مالی که به صفت مهر قبول شده بتواند، بدل خلع نیز قبول می گردد.

ماده ۱۵۹:

خلع زوجه ای که فاقد اهلیت باشد، جواز دارد. مگر زوجه بدون موافقت ولی مال وی، به پرداخت بدل خلع مجبور گردانیده نمی شود.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۱۷۹

ماده ۱۶۰:

خلع در حکم طلاق باین بوده، موقوف به حکم محکمه نمی‌باشد.

ماده ۱۶۱:

هریک از زوجین می‌توانند قبل از قبولی طرف مقابل از ایجاب خود رجوع نماید.

ماده ۱۶۲:

هرگاه خلع در بدل مال معین به غیر از مهر صورت گیرد، زوجه به پرداخت آن مکلف گردیده، مطالبه دیگری ناشی از حقوق زوجیت از قبیل مهر یا نفقة ایام گذشته آن که در حین خلع بذمه یکدیگر داشته باشند، صورت گرفته نمی‌تواند.

ماده ۱۶۳:

هرگاه خلع در بدل کل مهر صورت گرفته باشد. در صورتی که زوجه کل مهر و یا قسمتی از آن را تسلیم شده باشد، مکاف است تا اندازه تسلیم شده را اعاده نماید. در غیر آن مهر از ذمه زوج ساقط می‌گردد. خواه خلع قبل از دخول و یا بعد از آن صورت گرفته باشد.

ماده ۱۶۴:

هرگاه بدل هنگام خلع تعیین نشده باشد، جمیع حقوق زوجیت از ذمه زوجین ساقط گردیده، زوج نمی‌تواند آنچه را زوجه تسلیم شده از او استرداد یا زوجه آنچه را بر ذمه زوج باقیمانده، مطالبه

۱۸۰

قانون مدنی / جلد اول

نماید. خواه این خلع قبل از دخول صورت گرفته باشد یا بعد از آن.

ماده ۱۶۵:

هرگاه بدل هنگام خلع نفی شده باشد، طلاق باین واقع شده موجب اسقاط حقوق زوجیت از یکدیگر نمی‌گردد.

ماده ۱۶۶:

هرگاه زوج بدل خلع را به غیر حق اخذ نماید، در صورتی که نکاح فاسد باشد، خلع صحیح نمی‌گردد. زوجه می‌تواند بدل آنرا نیز استرداد نماید.

ماده ۱۶۷:

هرگاه بدل خلع قبل از تسلیم به زوج، هلاک گردیده و یا به استحقاق برده شود، زوجه به پرداخت مثل یا قیمت آن مکلف می‌باشد.

ماده ۱۶۸:

در خلع نفقه عدت ساقط نمی‌گردد. مگر این‌که زوجین هنگام خلع صراحتاً به اسقاط آن موافقه کرده باشند.

ماده ۱۶۹:

هرگاه اجرت شیر دادن طفل در مدت رضاع یا حفاظت وی به شمول نفقه در یک مدت معین از طرف زوجه بدل خلع قبول گردد، زوجه مکلف به ایفای تعهدش می‌باشد.

قانون مدنی / باب تمهیدی

۱۸۱

ماده ۱۷۰

هرگاه زوجه به علتی از قبیل ازدواج با شخص دیگر، فرار، فوت خود و یا طفlesh، تعهدش را در مورد شیر دادن، حفاظت و نفقة طفل را کاملاً ایقا ننماید، زوج می‌تواند اجرت باقیمانده مدت رضاع و نفقة باقیمانده را مطالبه نماید، مگر این‌که به عدم مطالبه در صورت وفات طفل یا زوجه هنگام خلع موافقه شده باشد.

ماده ۱۷۱

هرگاه قبل از ولادت، شیر دادن طفل بدل خلع تعیین گردد، پس از آن ثابت شود که حمل موجود نبوده یا سقط شده است و یا این‌که طفل قبل از تکمیل دو سال شیرخوارگی وفات نماید، زوج، معادل اجرت شیر دادن تمام یا مدت باقیمانده را مطالبه کرده می‌تواند.

ماده ۱۷۲

زوجه وقتی می‌تواند حفاظت طفل را تا سن بلوغ بدل خلع تعیین نماید که طفل، دختر باشد. هرگاه زوجه در خلال این مدت با شخص دیگری ازدواج نماید. پدر دختر می‌تواند طفلش را از زوجه تسلیم گردیده و معادل اجرت حفاظت مدت باقیمانده را مطالبه نماید. گرچه به بودن طفل نزد مادر قبلًا موافقه صورت گرفته باشد.

قانون مدنی / جلد اول ۱۸۲

ماده ۱۷۳:

- (۱) هرگاه هنگام خلع، بودن طفل در دوره حضانت نزد زوج شرط شده باشد. عقد خلع صحیح و شرط باطل می‌باشد. زوجه می‌تواند طفل را تا تکمیل دوره حضانت نزد خود حفاظت نماید، مشروط بر اینکه این حق به علت دیگری ساقط نشده باشد.
- (۲) اجرت حضانت و نفقة طفل در صورتی که طفل فقیر باشد، به دوش پدر وی می‌باشد.

ماده ۱۷۴:

زوج نمی‌تواند دینی را که بر ذمه زوجه‌اش دارد، در عوض دین نفقة طفل مgra نماید. اگر نفقة طفل بدل خلع تعیین گردد و زوجه معسر باشد، زوج مکلف به پرداخت نفقة طفل می‌باشد. در صورت یسار زوجه، زوج می‌تواند مبالغ پرداخته شده را از وی مطالبه نماید.

ماده ۱۷۵:

- (۱) هرگاه زوجه در حال مرض موت با زوج خلع نماید، خلع صحیح و به اثر آن طلاق باین واقع می‌گردد. در صورتی که زوجه در اثنای عدت وفات نماید، زوج از جمله حق ارث، بدل خلع یا ثلث ترک، آنچه کمترین باشد مستحق می‌گردد. در صورت وفات بعد از عدت از جمله ثلث ترک و بدل خلع کمتر آن را مستحق می‌شود.

۱۸۳

قانون مدنی / باب تمہیدی

(۲) اگر زوجه صحت یابد، زوج تمام بدل تعیین شده خلع را مستحق می‌شود.

فرع پنجم - تفریق

جزء اول - تفریق به سبب عیب

ماده ۱۷۶:

زوجه وقتی می‌تواند مطالبه تفریق نماید، که زوج مبتلا به مرضی باشد که اعاده صحت وی غیر ممکن یا مدت طولانی برای معالجه او لازم باشد، به نحوی که معاشرت با زوج بدون ضرر کلی متعدد باشد.

ماده ۱۷۷:

هرگاه زوجه هنگام عقد یا قبل از آن به عیوب متنکره ماده (۱۷۶) این قانون واقف بوده یا در صورت وقوع عیب بعداز عقد طور صریح یا ضمنی به آن رضایت نشان داده باشد، نمی‌تواند مطالبه تفریق نماید.

ماده ۱۷۸:

در تثبیت عیوب متنکره ماده (۱۷۶) این قانون از نظریات اهل خبره استفاده به عمل می‌آید.

..... قانون مدنی / جلد اول ۱۸۴

ماده ۱۷۹:

هرگاه عیب از نوعی ثبت گردد که اعاده صحت وی غیر ممکن باشد، محاکمه بدون تعویق به تفریق زوجین حکم می نماید. در صورتی که عیب قابل علاج بوده و مدت طولانی برای معالجه لازم باشد، محاکمه مطالبه تفریق را تا مدتی که متجاوز از یک سال نباشد به تعویق می اندازد.

ماده ۱۸۰:

تفریق به سبب عیب، طلاق بائی است.

ماده ۱۸۱:

تفریق به سبب عیب موجب حرمت ابدی نگردیده، زوجین می توانند بعد از تفریق دوباره با هم ازدواج نمایند، خواه در عدت باشد یا بعد از آن.

ماده ۱۸۲:

هرگاه یکی از زوجین که به سبب عیب بین آنها تفریق واقع شده وفات نماید، طرف دیگر مستحق ارث از وی نمی گردد.

جزء دوم - تفریق به سبب ضرر

ماده ۱۸۳:

هرگاه زوجه از معاشرت با زوج ضرری را ادعا کند که دوام معاشرت را در چنین حالت بین امثال زوجین غیر ممکن گرداند، می تواند از محاکمه مطالبه تفریق نماید.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۱۸۵

ماده ۱۸۴:

- (۱) هرگاه ضرر مورد ادعا ثابت گردیده و اصلاح بین زوجین صورت گرفته نتواند، محاکمه به تفريق حکم می‌نماید.
- (۲) تفريق، حکم یک طلاق باشن را دارد.

ماده ۱۸۵:

- هرگاه ضرر مورد ادعا ثابت نگردیده و زوجه به ادعای خود اصرار داشته باشد، محاکمه دو شخص را به حیث حکم جهت اصلاح بین زوجین تعیین می‌نماید.

ماده ۱۸۶:

- (۱) حکم باید شخص عادل بوده یکی از اقارب زوج و دیگری از اقارب زوجه باشد. اگر اقارب زوجین موجود نباشند، حکم از اشخاصی تعیین می‌گردد که از احوال زوجین معلومات کافی داشته به اصلاح بین زوجین قادر باشد.
- (۲) حکم باید در محاکمه سوگند یاد نماید که وظیفه خود را به عدل و امانت داری ایفا می‌کند.

ماده ۱۸۷:

- اشخاصی که به حیث حکم تعیین می‌شوند، باید عل اخلاف و طرق اصلاح بین زوجین را تشخیص نموده در تأمین اصلاح کوشش نمایند.

..... ۱۸۶ قانون مدنی / جلد اول

ماده ۱۸۸:

- (۱) هرگاه حکم به اصلاح بین زوجین موفق نشود و منشاء اختلاف زوج یا زوجین بوده و یا اصلاً معلوم نباشد، محکمه به تفریق بین آنها حکم می‌نماید.*
- (۲) در صورتی که زوجه منشاء اختلاف باشد، حکم به تفریق در بدل کل مهر و یا قسمتی از آن تصمیم می‌گیرد.

ماده ۱۸۹:

- (۱) هرگاه در نظریات اشخاصی که به حیث حکم تعیین شده اند، اختلاف موجود گردد، از طرف محکمه مکلف به تجدید نظر می‌گردند.
- (۲) در صورت دوام اختلاف، محکمه اشخاص دیگری را مطابق حکم مندرج ماده (۱۸۶) این قانون به حیث حکم تعیین می‌نماید.

ماده ۱۹۰:

- حکم تصامیم خود را به محکمه تقدیم و محکمه مطابق به آن حکم صادر می‌نماید.

* فقره (۱) ماده ۱۸۸ تغییل گردیده، در بخش تغییلات مراجعة شود.

قانون مدنی / باب تمہیدی ۱۸۷

جزء سوم - تفریق به سبب عدم انفاق

ماده ۱۹۱:

هرگاه زوج از ادای نفقة امتناع ورزد در حالی که ظاهرًا مالک دارائی نبوده و عجز وی از ادای نفقة نیز ثابت شده نتواند، زوجه می‌تواند مطالبه تفریق نماید.

ماده ۱۹۲:

هرگاه زوج عجز خود را از ادای نفقة ثابت نماید، محکمه مدت مناسبی را که از سه ماه تجاوز نکند، به وی مهلت می‌دهد. در صورتی که باز هم به ادای نفقة قادر نشود، محکمه به تفریق بین زوجین حکم می‌نماید.

ماده ۱۹۳:

تفریق بین زوجین که به سبب عدم ادای نفقة به حکم محکمه صورت بگیرد، در حکم طلاق رجعی بوده، زوج می‌تواند به زوجه اش در خلال عدت رجوع نماید. مشروط بر این‌که زوج توان مالی و آمادگی خود را به ادای نفقة ثابت نماید.

جزء چهارم - تفریق به سبب غیاب

ماده ۱۹۴:

هرگاه زوج مدت سه سال یا زیاده از آن بدون عذر معقول غایب گردد، در صورتی که زوجه از غیاب وی متضرر شود، می‌تواند

۱۸۸

قانون مدنی / جلد اول

از محکمه مطالبه تفریق نماید. گرچه زوج مالک دارائی بوده و زوجه از آن نفقة خود را تأمین کرده بتواند.

ماده ۱۹۵:

(۱) در صورت غیابت زوج، محکمه بعد از استماع مطالبه تفریق از جانب زوجه، موضوع را به زوج غایب کتاباً اعلام نموده و مدتی را تعیین می‌نماید تا در خلال آن زوج مذکور به مسکن فامیل عودت نموده یا زوجه خود را به اقامت گاه خویش طلب نماید.

(۲) در صورتی‌که زوج غایب با وجود اعلام محکمه، بدون عذر معقول به غیابت خود ادامه بدهد یا اصلاً وصول اعلام به زوج غیر ممکن باشد، در چنین احوال، محکمه به تفریق بین زوجین حکم می‌نماید.

ماده ۱۹۶:

هرگاه زوج به حکم قطعی محکمه به حبس ده سال یا بیشتر از آن محکوم گردیده باشد، زوجه می‌تواند پس از مدت پنج سال مطالبه تفریق نماید.

اگرچه زوج محبوس توان ادای نفقة را داشته باشد.

ماده ۱۹۷:

(۱) تفریق به سبب غیاب در حکم طلاق رجعی می‌باشد.

۱۸۹

قانون مدنی / باب تمہیدی

(۲) هرگاه زوج غایب حاضر یا زوج محبوس رها گردد، می‌تواند قبل از تکمیل عدت به زوجه خود رجوع نماید.

بحث نهم - آثار انحلال ازدواج

فرع اول - عدت

مادة ۱۹۸:

عدت عبارت از مدت معینی است که با انقضای آن تمام آثار مرتبه ازدواج از بین می‌رود.

مادة ۱۹۹:

(۱) قبل از تکمیل عدت هیچکس بدون از زوج نمی‌تواند با معتمده ازدواج نماید.

(۲) در موارد ذیل عدت بر زوجه لازم می‌گردد:

۱ - در صورتی که تفرقی بین زوجین در نکاح صحیح یا فاسد، بعد از دخول و یا بعد از خلوت صحیحه یا خلوت فاسد در نکاح صحیح صورت گرفته باشد. خواه این تفرقی به اساس طلاق رجعی، بائن صغرا یا طلاق باین کبرا صورت گرفته باشد.

۲ - در حالی که تفرقی به سبب لعan، عیب، نقصان مهر، خیار بلوغ و افاقه، فسخ، متارکه در نکاح فاسد یا وطی به شبهه صورت گرفته باشد.

قانون مدنی / جلد اول ۱۹۰

ماده ۲۰۰:

هرگاه زوج در نکاح صحیح قبل از دخول و یا بعد از آن وفات نماید، عدت بر زوجه لازم می‌گردد.

ماده ۲۰۱:

(۱) عدت در طلاق و تمام انواع فسخ بعد از نکاح صحیح برای زن مدخل بھای حقیقی یا حکمی که حامله نبوده و حایض گردد، سه حیض کامل می‌باشد.

(۲) حیضی که در آن طلاق یا تفریق صورت گرفته در عدت محسوب نمی‌گردد.

ماده ۲۰۲:

عدت در طلاق یا فسخ برای منکوحه آیسه یا منکوحه ای که به سن بلوغ رسیده و حایض نگردیده سه ماه کامل می‌باشد.

ماده ۲۰۳:

هرگاه مراهقه و آیسه عدت شان را به حساب ماه آغاز کرده و قبل از تکمیل سه ماه حایض شوند، عدت شان سه حیض کامل می‌باشد.

ماده ۲۰۴:

(۱) عدت زوجه عادی به طهر متداوم، یک سال کامل است. مشروط بر اینکه معتقد در خلال این مدت حایض نشود. در

قانون مدنی / باب تمهیدی ۱۹۱

صورت حایض شدن در سال اول، عدت با ختم سال دوم که معنده در آن حایض نشده باشد، تکمیل می‌گردد.

(۲) اگر در سال دوم نیز حایض گردد، عدت به مجرد مشاهده خون در سال سوم و یا به ختم آن، بدون مشاهده خون تکمیل می‌گردد.

مادة ۲۰۵

عدت زوجة عادی به خون ریزی متداوم که ترتیب عادت ماهوار خود را فراموش کرده باشد، بعد از وقوع طلاق و یا فسخ، هفت ماه کامل می‌باشد.

مادة ۲۰۶

عدت زوجة حامله با وضع کامل حمل تکمیل می‌گردد. مشروط بر این که تشکل اعضاي حمل تماماً و یا قسماً ظاهر باشد.

مادة ۲۰۷

عدت وفات چهار ماه و ده روز است، مگر اینکه زوجه حامله باشد. درین صورت حکم مندرج ماده (۲۰۶) این قانون تطبیق می‌گردد.

مادة ۲۰۸

هرگاه زوج قبل از تکمیل عدت طلاق زوجه خود وفات نماید، عدت طلاق تماماً ملغی و عدت وفات مطابق به حکم ماده (۲۰۷) این قانون لازم می‌گردد. خواه این طلاق در حال صحت و یا مرض موت زوج صورت گرفته باشد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۱۹۲

ماده ۲۰۹:

هرگاه زوجی که در حال مرض موت، زوجه اش را بدون رضای
وی طلاق بائن نموده و در خلال عدت وفات نماید، زوجه مستحق
میراث گردیده، هر یک از عدت طلاق یا وفات را که مدت آن بیشتر
باشد، تکمیل می‌نماید.

ماده ۲۱۰:

هرگاه زوج با معتمده طلاق بائن صغیری در خلال عدت ازدواج
نموده و مجدداً طلاق نماید، درین صورت زوجه مهر کامل را
مستحق گردیده عدت جدید را تکمیل می‌نماید. گرچه این طلاق قبل
از دخول صورت گرفته باشد.

ماده ۲۱۱:

عدت به مجرد وقوع طلاق، وفات، فسخ، تفریق و یا مatarکه
در نکاح فاسد آغاز می‌گردد.

فرع دوم - نفقه عدت

ماده ۲۱۲:

هر نوع تقریقی که از جانب زوج واقع می‌گردد، خواه طلاق باشد
و یا فسخ، موجب اسقاط نفقه عدت زوجه نمی‌گردد، گرچه زوج
قصوری در آن نداشته باشد. نفقه معتمدات آتی الذکر بر زوج
لازم است:

قانون مدنی / باب تمہیدی ۱۹۳

- ۱ - معتمد طلاق رجعی، بائن صغیری و بائن کبری، خواه زوجه حامله باشد یا نه.
- ۲ - معتمد لعان، ایلا و خلع. مگر اینکه از نفقة خود ابرا داده باشد.
- ۳ - معتمدای که تفریق وی به سبب امتناع زوج از قبول اسلام صورت گرفته باشد.
- ۴ - معتمدای که زوج عقد نکاح را به سبب خیار بلوغ و افاقه، فسخ نموده باشد.
- ۵ - معتمد ای که تفریق وی به اثر مرتد شدن زوج یا به اثر ارتکاب فعلی که موجب حرمت مصاهره می‌گردد، صورت گرفته باشد.

ماده ۲۱۳:

نفقة معتمدای که عقد نکاح را به سبب خیار بلوغ، نقصان مهر یا معیوب بودن زوج فسخ نموده باشد، ساقط نمی‌گردد. مشروط بر اینکه معتمد در مورد فوق قصوری نداشته باشد.

ماده ۲۱۴:

هر نوع تفریقی که به سبب قصور زوجه و مطالبه وی واقع شده باشد، موجب اسقاط نفقة عدت می‌گردد. در صورت فوق گرچه سبب تفریق قبل از تکمیل عدت از بین رفته باشد، معتمد دو باره مستحق نفقة نمی‌گردد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۱۹۴

مادة ۲۱۵:

در صورت وفات زوج، زوجه مستحق نفقة نمی‌گردد، خواه زوجه حامله باشد یا نه.

مادة ۲۱۶:

هرگاه نفقة معتمد از طرف زوجه تعیین نگردیده و معتمد نیز مطالبه آن را تا ختم عدت نکرده باشد، نفقة عدت ساقط می‌گردد.

بحث دهم - حقوق اولاد

فرع اول - نسب

جزء اول - ثبوت نسب در نکاح صحیح

مادة ۲۱۷:

کمترین مدت حمل شش ماه و اکثر آن یک سال است.

مادة ۲۱۸:

طفل هر زوجه در ازدواج صحیح منسوب به زوج می‌گردد. مشروط بر این‌که کمترین مدت حمل در عقد ازدواج سپری شده مقاربت و خلوت صحیحه بین زوجین ثابت باشد.

مادة ۲۱۹:

هرگاه زوجه در مدت کمتر از ششماه از عقد ازدواج وضع حمل نماید، چنین طفل منسوب به زوج نمی‌گردد. مگر این‌که زوج نسبت طفل را به غیر از طریق زنا به خود ادعا نماید.

قانون مدنی / باب تمہیدی ۱۹۵

جزء دوم - ثبوت نسب بعد از تفريق يا وفات زوج

ماده ۲۲۰:

هرگاه معنده طلاق يا وفات در مدت بيشتر از يك سال از طلاق يا وفات زوج وضع حمل نماید، دعوی نسب چنین معنده قابل سمع نمی باشد. مگر اين که در صورت طلاق زوج و در وفات، ورثه زوج نسبت طفل را به خود ادعا نماید.

ماده ۲۲۱:

هرگاه مطلقه يا زوجه بعد از وفات زوج به تکمیل عدت خود اقرار نماید، نسبت طفل او به زوج وقتی ثابت می گردد که وضع حمل در مدت کمتر از شش ماه از اقرار و يا کمتر از يك سال از طلاق يا وفات زوج، صورت گرفته باشد.

جزء سوم - ثبوت نسب در نکاح فاسد و دخول به شبهاه

ماده ۲۲۲:

- (۱) طفل زوجه در نکاح فاسد وقتی به زوج منسوب می گردد که طفل اقلأً بعد از ششماه از تاریخ دخول تولد شده باشد.
- (۲) در صورت متارکه يا تفريقي، طفل وقتی به زوج منسوب می گردد که حداکثر در خلال مدت يك سال تولد شده باشد.

۱۹۶

قانون مدنی / جلد اول

ماده ۲۲۳:

در صورت ثبوت نسب گرچه در نکاح فاسد یا دخول به شببه باشد، آثار مرتبه قرابت از قبیل نفقه، ارث، حرمت و امثال آن ثابت می‌گردد.

جزء چهارم - اقرار به نسب

ماده ۲۲۴:

ثبت نسب توسط اقرار به بنوت گرچه در حال مرض موت باشد، وقتی صورت می‌گیرد که:

- ۱ - مقر در سنی باشد که مقر له فرزند وی شده بتواند.
- ۲ - مقرله نسب معلوم نداشته باشد.
- ۳ - مقر له ممیز ادعای مقر را تصدیق نماید.

ماده ۲۲۵:

نسب توسط اقرار زوجه یا معتمده، وقتی ثابت می‌گردد که زوج اقرار زوجه را تصدیق و یا از طرف زوجه ادله مثبته ارائه گردیده باشد.

ماده ۲۲۶:

شخصی که نسب وی معلوم نباشد و به ابوت یا اموامت شخص اقرار نماید، نسب وی وقتی ثابت می‌گردد که:

- ۱ - مقر در سنی باشد که فرزند مقر له شده بتواند.

قانون مدنی / باب تمہیدی ۱۹۷

۲ - مقر له ادعای مقر را تصدیق نماید. درین صورت حقوق ابوت و بنوت در برابر یکدیگر ثابت می گردد.

مادة ۲۲۷

اقرار به نسب در خارج از بنوت، ابوت و امومت بر غیر تاثیری ندارد، مگر اینکه تصدیق نموده باشد.

مادة ۲۲۸

شخصی که نسب وی معلوم بوده و به صفت فرزند خوانده شود، آثار ثبوت نسب از قبیل نفقه، اجرت حضانت، میراث، حرمت مصاهده و حرمت ازدواج مطلقه بر آن مرتب نمی گردد.

فرع دوم - رضاع

مادة ۲۲۹

اجرت شیر دادن طفل بذمئه شخصی است که به ادای نفقه وی مکلف است. این اجرت به مقابل تغذیه طفل پرداخته می شود.

مادة ۲۳۰

مادر تا وقتی که در قيد نکاح زوج بوده یا در عدت طلاق رجعی باشد، مستحق اجرت شیر دادن طفل نمی گردد.

مادة ۲۳۱

هرگاه مادر طفلش را در خلال عدت طلاق بائیں یا بعد از تکمیل آن شیر بدهد، مستحق اجرت می گردد.

۱۹۸ قانون مدنی / جلد اول

ماده ۲۳۲:

مادر بیش از دو سال، مستحق اجرت شیر دادن طفل نمی‌گردد.

ماده ۲۳۳:

هرگاه زن دیگری بدون اجرت یا به اجرت کمتر از آنچه مادر مطالبه می‌نماید، به شیر دادن طفل حاضر شود، مادر مستحق اجرت شیر دادن نمی‌گردد.

ماده ۲۳۴:

اجرتی که نسبت شیر دادن برای مادر تعیین گردیده، به علت وفات پدر طفل ساقط نشده، از ترکه متوفی مثل سایر دیون پرداخته می‌شود.

ماده ۲۳۵:

زنی که طفلی را قبل از تکمیل مدت دو سال از تولد وی شیر بدهد، مادر رضاعی طفل و شخصی که به سبب مقاربت او شیر به وجود آمده باشد، پدر رضاعی وی محسوب شده و احکام مندرج ماده (۸۴) این قانون بر آن تطبیق می‌گردد.

فرع سوم - حضانت

ماده ۲۳۶:

(۱) حضانت عبارت از حفاظت و پرورش طفل است در مدتی که طفل به حفاظت و پرورش زن محتاج باشد.

قانون مدنی / باب تمہیدی ۱۹۹

(۲) حضانت حق اشخاصی است که به اساس این قانون تنظیم گردیده است.

ماده ۲۳۷ :

مادر نسبی در خلال زوجیت و بعد از تفیریق به حفاظت و پرورش طفل حق اولیت دارد. مشروط بر اینکه واجد شرایط اهلیت حضانت باشد.

ماده ۲۳۸ :

زنی که حضانت طفل را به عهده می‌گیرد باید عاقله، بالغه و امینه بوده که خوف ضیاع طفل نسبت عدم وارسی وی متصور نباشد و توان حفاظت و پرورش طفل را داشته باشد.

ماده ۲۳۹ :

زنانی که حق حضانت طفل را دارند به ترتیب درجه استحقاق عبارت اند از:

- ۱- مادر، مادر مادر و یا بالاتر از آن.
- ۲- مادر پدر.
- ۳- خواهر اعیانی.
- ۴- خواهر اخیافی.
- ۵- خواهر علاتی.
- ۶- دختر خواهر اعیانی.
- ۷- دختر خواهر اخیافی.

قانون مدنی / جلد اول ۲۰۰

- ۸ - دختر خواهر علاتی.
- ۹ - خاله اعیانی.
- ۱۰ - خاله اخیافی.
- ۱۱ - خاله علاتی.
- ۱۲ - خاله اعیانی پدر.
- ۱۳ - خاله اخیافی پدر.
- * ۱۴ - خاله علاتی پدر.
- ۱۵ - عمه مادر.
- ۱۶ - عمه پدر.

ماده : ۲۴۰

هرگاه اشخاص مندرج ماده (۲۳۹) این قانون وجود نداشته یا فاقد شرایط اهلیت حضانت باشند، حق حضانت به عصبات طفل به ترتیب میراث انتقال می‌نماید.

ماده : ۲۴۱

هرگاه اشخاص مندرج مواد (۲۳۹ و ۲۴۰) این قانون وجود نداشته یا فاقد شرایط اهلیت حضانت باشند، طفل جهت حفاظت پرورش به نزدیک ترین محرم از ذوی الارحام وی به ترتیب درجه استحقاق، به اشخاص ذیل سپرده می‌شود:

۱ - پدر مادر.

* ایزاد در ماده ۲۳۹ در بخش تعديلات آمده.

۲۰۱ قانون مدنی / باب تمهیدی

- ۲ - برادر اخیافی.
- ۳ - پسر برادر اخیافی.
- ۴ - کاکای اخیافی.
- ۵ - مامای اعیانی.
- ۶ - مامای علاتی.
- ۷ - مامای اخیافی.

دختر کاکا، دختر عمه، دختر ماما و دختر خاله در صورتی که طفل پسر باشد، همچنان پسر کاکا، پسر عمه، پسر ماما و پسر خاله در صورتی که طفل دختر باشد، حق حضانت وی را ندارد.

ماده ۲۴۲

هرگاه بیش از یک نفر حق حضانت طفل را داشته باشد، محاکمه می‌تواند هر کدام را که بیشتر به مصلحت طفل باشد، انتخاب نماید.

ماده ۲۴۳

هر گاه حق حضانت به سببی از اسباب قانونی ساقط گردد، با از بین رفتن سبب مذکور، این حق دوباره اعاده می‌گردد.

ماده ۲۴۴

اجرت حضانت غیر از اجرت رضاع و نفقه بوده و پدر طفل به پرداخت آن مکلف می‌باشد. در صورتی که طفل مالک دارائی

۲۰۲

قانون مدنی / جلد اول

شخصی باشد، این اجرت از دارائی وی پرداخته می‌شود. مگر این‌که پدر تبرعاً آن را بپردازد.

ماده ۲۴۵

(۱) مادر تا وقتی که در قید نکاح یا عدت طلاق رجعی زوج باشد، مستحق اجرت حضانت نمی‌گردد.

(۲) در صورتی که در عدت طلاق بائن بوده یا با شخصی که محرم طفل است ازدواج کرده و یا معتمد او باشد، مستحق اجرت حضانت می‌گردد.

ماده ۲۴۶

هر گاه شخص مکلف به پرداخت اجرت حضانت، مفسر بوده و یکی از محارم حضانت طفل را تبرعاً به عهده گیرد، حاضنه مخیر است که حضانت را بدون اجرت بعهده گرفته و یا او را به متبرع واگذار شود.

ماده ۲۴۷

هر گاه شخص مکلف به پرداخت اجرت حضانت، مفسر بوده و طفل نیز مالک دارائی باشد، طفل در مقابل اجرت مثل، به مادر تسلیم می‌گردد. گرچه این اجرت از دارائی صغیر پرداخته شود.

۲۰۳

قانون مدنی / باب تمهیدی

ماده ۲۴۸:

هرگاه زوجه ناشره گردد و سن طفل از پنج سال متجاوز باشد، محکمه می‌تواند طفل را به هر یک از زوجین که بیشتر به مصلحت طفل باشد، تسلیم نماید.

ماده ۲۴۹:

مدت حضانت پسر با سن هفت و از دختر با سن (۹) سالگی تمام خاتمه پیدا می‌کند.*

ماده ۲۵۰:

محکمه می‌تواند مدت حضانت مندرج ماده (۲۴۹) این قانون را تمدید نماید. مشروط بر این‌که مدت تمدید شده از دو سال تجاوز نکند. *

ماده ۲۵۱:

هرگاه ثابت گردد شخصی که حضانت طفل را به عهده دارد گرچه پدر وی نیز باشد، به مصلحت طفل تمام نمی‌شود، محکمه می‌تواند طفل را جهت حفاظت و پرورش به شخصی که به درجه دوم مستحق حضانت است، تسلیم نماید.*

* به ضمیمه شماره (۳) در بخش تعديلات مراجعه شود.

* ایزاد در ماده ۲۵۱ در بخش تعديلات مراجعه شود.

..... قانون مدنی / جلد اول ۲۰۴

ماده ۲۵۲:

مادر تا وقتی که در قید نکاح یا عدت باشد، نمی‌تواند بدون اجازه پدر، طفل را با خود به سفر ببرد.

ماده ۲۵۳:

حاضنه غیر از مادر نمی‌تواند بدون اجازه ولی، طفل را با خود به سفر ببرد.

ماده ۲۵۴:

پدر طفل نمی‌تواند در خلال مدت حضانت بدون اجازه حاضنه، طفل را با خود به سفر ببرد.

ماده ۲۵۵:

زنی که شوهر نداشته و نتواند تأمین معیشت نماید، نفقة ولی را ولی محروم ش تا وقتی می‌پردازد که مشارالیها در مسکن ولی حرم مذکور سکونت داشته باشد.

فرع چهارم – انفاق

جزء اول – نفقة اولاد

ماده ۲۵۶:

نفقة با تمام انواع آن در قسمت پسر صغیر تا وقت توان کسب و کار و در قسمت دختر صغیره تا وقت ازدواج بدوش پدر می‌باشد.

قانون مدنی / باب تمہیدی ۲۰۵

ماده ۲۵۷:

نفقه پسر کبیر که توان کسب و کار را نداشته و فقیر باشد، همچنان نفقه دختر کبیره فقیره تا وقت ازدواج بدوش پدر وی می باشد.

ماده ۲۵۸:

(۱) مصارف نفقه پسر یا دختر صاحب کسب و کار در صورت کفایت از عوایدشان تأمین گردیده و در صورت عدم کفایت بقیه نفقه از طرف پدر تکمیل می گردد.

(۲) هر گاه عواید کسب و کار اولاد بیشتر از مصارف نفقه شان باشد، مقدار اضافی از طرف پدر ذخیره شده بعد از بلوغ به آنها مسترد می گردد.

ماده ۲۵۹:

هرگاه پدر توان پرداخت نفقه اولاد خود را نداشته و از کسب و کار نیز عاجز باشد، مکافیت نفقه اولاد به ولی بعد از پدر انتقال می نماید.

ماده ۲۶۰:

هر گاه پدر معسر بوده و از کسب و کار عاجز نباشد، پرداخت نفقه اولاد از ذمه وی ساقط نمی گردد. درین صورت ولی ای که بعد از پدر قرار دارد، مکلف به پرداخت نفقه اولاد بوده، حین یسار پدر مصارف نفقه را از وی مطالبه می نماید.

..... قانون مدنی / جلد اول ۲۰۶

ماده ۲۶۱

طفلی که پدرش وجود نداشته و مالک دارائی مشخصی نباشد در حالی که اقارب طفل مرکب از اصول و حواشی باشد، نفقه وی به ترتیب آتی پرداخته می شود:

- ۱ - در صورتی که تنها اصول و یا حواشی وارث طفل باشد. اصول خواه وارث طفل گردد یا نه، مکلف به پرداخت نفقه می باشد.
- ۲ - در صورتی که اصول و حواشی مشترکاً وارث طفل باشند، نفقه به تناسب سهم میراث هر کدام پرداخته می شود.

ماده ۲۶۲

پدر مکلف به پرداخت نفقه زوجه پسرش نمی باشد، مگر این که قبلاً به آن تعهد نموده باشد. درین صورت پدر حین یسار مصارف نفقه را از وی مطالبه می نماید.

ماده ۲۶۳

زوجین می توانند در مورد مصارف نفقه اولاد شان صلح نمایند. هرگاه صلح به کمتر از نفقه لازمه صورت گرفته باشد، پدر مکلف به تکمیل نفقه بوده و در صورت صلح به مقدار بیشتر از نفقه لازمه و وجود تفاوت فاحش، پدر به پرداخت مقدار اضافی مکلف گردانیده نمی شود.

۲۰۷

قانون مدنی / باب تمہیدی

جزء دوم - نفقه آبا و اقارب

ماده ۲۶۴:

نفقة والدين، اجداد و جداتی که فقیر باشند خواه توان کسب و کار را داشته باشند یا نه، بدوش فرزندیست که موسر باشد خواه فرزند پسر باشد یا دختر، صغیر باشد یا کبیر.

ماده ۲۶۵:

نفقة شخص فقیر که به علت مریضی جسمی یا عقلی و عصبی توان کسب و کار را نداشته باشد، به تناسب سهم ارث بدوش اقارب موسر می باشد.

ماده ۲۶۶:

- به استثنای نفقه اصول و فروع، نفقه با اختلاف دین ساقط می گردد.

ماده ۲۶۷:

نفقة اقارب از تاریخ مطالبه آن لازم می گردد.

قانون مدنی / جلد اول ۲۰۸

فرع پنجم - اداره اموال

جزء اول - ولایت

ماده ۲۶۸

(۱) ولایت اموال اولاد ناقص اهلیت، به درجه اول به پدر و ثانیاً به جد صحیح، تعلق می‌گیرد. مشروط بر اینکه از طرف پدر وصی تعیین نگردیده باشد.

(۲) درین صورت ولی و وصی نمی‌توانند، بدون اجازه محکمه با صلاحیت از سرپرستی اموال وی کناره‌گیری نمایند.

ماده ۲۶۹

ولی وقتی می‌تواند از حقوق متعلق به ولایت استفاده نماید که واجد اهلیت کامل در مورد استفاده از عین حقوق متعلق به اموال خود باشد.

ماده ۲۷۰

ولی به منظور اداره و سرپرستی اموال اشخاص تحت ولایت خود، می‌تواند مطابق به احکام مندرج این قانون تصرف نماید.

ماده ۲۷۱

هرگاه به اشخاص ناقص اهلیت مالی تبع گردیده و چنان شرط گذاشته شده باشد که مال مذکور تحت ولایت ولی قرار داده نشود، استثناءً چنین مال از تحت ولایت ولی خارج ساخته می‌شود.

۲۰۹

قانون مدنی / باب تمهیدی

ماده ۲۷۲:

ولی نمی‌تواند اموال اشخاص تحت ولایت خود را بدون اجازه محکمه با صلاحیت به احدی تبرع نماید.

ماده ۲۷۳:

(۱) ولی نمی‌تواند بدون اجازه محکمه با صلاحیت در اموال غیر منقول اشخاص تحت ولایت خود چنان تصرفات نماید که نفع خود، ولی یا زوجه یا اقارب شان تا درجه چهارم در آن مضمر باشد.

(۲) همچنان ولی نمی‌تواند اموال غیر منقول اشخاص تحت ولایت خود را در عوض دینی که بر ذمه ولی باشد به رهن بگذارد.

ماده ۲۷۴:

پدر نمی‌تواند بدون اجازه محکمه با صلاحیت در اموال غیر منقول، تجارتخانه و اوراق و اسناد مالی و بهادران اشخاص تحت ولایت خود که بیش از بیست هزار افغانی قیمت داشته باشد، تصرف نماید. در همچو موارد محکمه از اصدار حکم مبنی بر جواز تصرف وقتی امتناع می‌ورزد، که تصرف پدر در اموال اشخاص تحت ولایت سبب اتلاف و یا غبن بیش از خمس قیمت مال مذکور گردد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۲۱۰

مادة ۲۷۵

هرگاه مورث شخص ناقص اهلیت به عدم تصرف ولی در اموال موروثه وصیت نموده باشد، ولی نمی‌تواند بدون اجازه و نظارت محکمه با صلاحیت در آن تصرف نماید.

مادة ۲۷۶

ولی نمی‌تواند در اموال اشخاص تحت ولایت خود بدون اجازه محکمه با صلاحیت تصرفات ذیل را به عمل آرد:

۱ - قرض دادن یا قرض گرفتن.

۲ - اجاره دادن به مدتی که بعد از رسیدن به سن رشد دوام نماید.

۳ - دوام دادن به تجارتی که به شخص ناقص اهلیت تعلق بگیرد.

۴ - قبول نمودن هبه یا وصیتی که توأم با تعهدات معین باشد.

مادة ۲۷۷

(۱) هرگاه صغیر به سن (۱۶) سالگی رسیده باشد، ولی می-تواند به اجازه محکمه صلاحیت مبلغی را برای تجارت به دسترس وی بگذارد.

(۲) اذن به تجارت، خواه مطلق باشد یا مقیم، با وفات یا عزل ولی از بین نمی‌رود.

قانون مدنی / باب تمہیدی ۲۱۱

ماده ۲۷۸

تصرفات صغیر ماذون در حدودی که محاکمه با صلاحیت در اموال وی مجاز قرار داده است، به منزله تصرف شخصی است که به سن رشد رسیده باشد.

ماده ۲۷۹

پدر می‌تواند عقدی را به اسم شخص تحت ولایت خویش به حساب خود یا شخص دیگری انجام دهد. مگر این‌که قانون خلاف آن حکم کرده باشد.

ماده ۲۸۰

پدر کلان نمی‌تواند بدون اجازه محکمه با صلاحیت در مورد اموال شخص تحت ولایت خود تصرف یا صلح مبنی بر ضرر نموده یا از تأمینات آن انصراف و یا در تأمینات تقلیل به عمل آرد.

ماده ۲۸۱

ولی مکلف است فهرست مکمل اموال متعلق به شخص تحت ولایت خود را در طرف دو ماه از آغاز ولایت یا از تاریخی که شخص تحت ولایت، مالک دارائی گردیده است، ترتیب نموده و به اداره مربوط محکمه با صلاحیت تسلیم نماید.

..... قانون مدنی / جلد اول ۲۱۲

ماده ۲۸۲:

ولی می تواند از مال شخص تحت ولایت نفقة خود و یا شخص دیگری را تأمین نماید. مشروط بر این که قانوناً نفقه شان در مال شخص مذکور لازم دانسته شود.

ماده ۲۸۳:

هرگاه سن شخص تحت ولایت به هجده سال تمام برسد، ولایت ولی به انجام می رسد، مگر این که به سببی از اسباب حجر محکمه با صلاحیت به دوام آن حکم نموده باشد.

ماده ۲۸۴:

هرگاه نسبت سوء تصرف ولی ضرری به اموال شخص تحت ولایت متوجه باشد، محکمه می تواند ولایت ولی را سلب و یا صلاحیت او را محدود سازد.

ماده ۲۸۵:

هرگاه ولی غایب شناخته شده یا به مدت بیش از یک سال حبس محکوم گردد، محکمه به تعطیل ولایت وی حکم صادر می نماید.

ماده ۲۸۶:

در صورتی که ولایت ولی طبق مواد (۲۸۴، ۲۸۵) این قانون سلب، محدود و یا معطل قرار داده شده باشد، با رفع اسباب موجبه آن حق ولایت مجدداً به قرار محکمه با صلاحیت اعاده می گردد.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۲۱۳

ماده ۲۸۷:

پدر از خسارات ناشی از خطای فاحش خود بر اموال شخص تحت ولایت مسئولیت دارد. مسئولیت پدر کلان درین مورد عین مسئولیت وصی می‌باشد.

ماده ۲۸۸:

ولی یا ورثه او مکلف اند اموال شخص تحت ولایت را حین رسیدن او به سن رشد، به وی تسليم نماید. و در صورت تصرف، قیمت مال را طبق نرخ روز به وی بپردازد.

جزء دوم - وصایت
اول - تعیین وصی

ماده ۲۸۹:

وصی باید شخص عادل، با کفایت و واجد اهلیت کامل بوده با شخصی که تحت وصایت او قرار می‌گیرد دین مشترک داشته باشد.

ماده ۲۹۰:

اشخاص ذیل وصی تعیین شده نمی‌توانند:
۱- شخصی که به حکم قطعی محاکمه به جرم منافی آداب عامه یا عفت محکوم به جزاء شده باشد.
۲- شخصی که شهرت بد داشته یا مدرک مشروع برای تأمین معیشت نداشته باشد.

۲۱۴

قانون مدنی / جلد اول

- ۳- شخصی که به حکم قطعی محکمه محکوم به افلاس شده و حیثیت او اعاده نشده باشد.
- ۴- شخصی که قبل از ولایت یا وصایت شخص دیگری به حکم قطعی محکمه عزل شده باشد.
- ۵- شخصی که از طرف پدر یا جد قبل از وفات از حق وصایت کتبأً محروم ساخته شده باشد.
- ۶- شخصی که خودش یا یکی از اصول، فروع یا زوجه اش با شخص ناقص اهلیت منازعه قضائی داشته یا چنان اختلاف فامیلی موجود باشد که به اساس آن مصلحت شخص ناقص اهلیت مختل گردد.

دوم - وصی اختیاری

ماده : ۲۹۱

- (۱) پدر می تواند برای اولاد ناقص اهلیت یا حمل ثابت در بطن، وصی تعیین نماید. همچنان شخص متبرع می تواند در حالت مندرج ماده (۲۷۱) این قانون وصی اختیار نماید.
- (۲) اختیار وصی در چنین موارد توسط وصایت خط رسمی یا عرفی صورت می گیرد که به خط و امضای پدر یا متبرع باشد و یا از امضا و یا شصت شان در چنین استناد تصدیق بعمل آمده باشد.

ماده ۲۹۲:

پدر و متبرع می توانند در مورد اختیار وصی از تصمیم شان رجوع نمایند.

ماده ۲۹۳:

شخصی که وصایت را در حین حیات موصی قبول کرده باشد، نمی تواند از آن منصرف گردد. مگر این که انصراف از وصایت را قبلًا به اراده خود منوط ساخته باشد.

ماده ۲۹۴:

رد وصایت باید حین حیات موصی صورت گرفته و به اطلاع وی رسانیده شود.

ماده ۲۹۵:

شخصی که وصایت را طبق احکام مندرج ماده (۲۹۴) این قانون رد نموده است، قبولی وی بعد از وفات موصی اعتبار ندارد.

ماده ۲۹۶:

اختیار وصی وقتی نافذ شمرده می شود که از طرف محکمة با صلاحیت تائید شده باشد.

سوم - وصی قضائی

ماده ۲۹۷:

هرگاه برای شخص ناقص اهلیت یا حمل ثابت در بطن وصی اختیاری موجود نباشد، محکمه وصی تعیین می نماید. وصایت

قانون مدنی / جلد اول

برای حمل ثابت در بطن بعد از وضع حمل برای مولود نیز نافذ است. مگر این‌که محاکمه وصی جدیدی را عوض وی تعیین کرده باشد.

ماده ۲۹۸:

- (۱) محاکمه می‌تواند حین ضرورت برای شخص ناقص اهلیت بیش از یک وصی تعیین نماید. در صورت تعدد وصی، او صیا نمی‌توانند در اموال شخص تحت وصایت شان منفرداً تصرف نمایند، مگر این‌که همچو تصرف کاملاً به مصلحت ناقص اهلیت باشد.
- (۲) حین اختلاف نظر بین او صیا تجویزی که از طرف محاکمه اتخاذ می‌گردد، قابل تعمیل می‌باشد.

ماده ۲۹۹:

- محاکمه در حالات ذیل وصی خاص و مؤقت تعیین می‌نماید:
- ۱- در صورتی که مصلحت شخص ناقص اهلیت با مصلحت وصی، زوج وی یا یکی از اصول و فروع وصی و یا با مصلحت اشخاصی که وصی نماینده قانونی شان می‌باشد، متصادم واقع گردد.
 - ۲- در صورتی که به شخص ناقص اهلیت مالی تبرع گردیده و چنان شرط گذاشته شده باشد که مال مذکور تحت ولایت ولی قرار داده نشود.
 - ۳- در صورتی که اجرای وصایت اوصاف خاصی را که وصی دائمی فاقد آنست ایجاد نماید.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۲۱۷

ماده ۳۰۰:

محکمه در حالات ذیل وصی مؤقت تعیین می نماید:

- ۱ - در صورتی که محکمه ولایت ولی را متوقف نموده و شخص ناقص اهلیت ولی دیگری نداشته باشد.
- ۲ - در صورتی که وصایت به تقاضای خود وصی متوقف شده باشد.
- ۳ - در صورتی که عوامل مؤقت مانع اجرای وصایت گردیده باشد.

ماده ۳۰۱:

محکمه می تواند برای حل و فصل دعاوی مربوط به شخص ناقص اهلیت وصی خصوصت تعیین نماید، گرچه شخص ناقص اهلیت مالک دارائی نباشد.

ماده ۳۰۲:

وصی می تواند در تمام مواردی که صلاحیت اجرای وصایت را دارد. شخص دیگری را به حیث وکیل تعیین نماید. وکیل با وفات وصی یا شخص تحت وصایت معزول شناخته می شود.

ماده ۳۰۳:

وظایف اشخاص مندرج موارد (۳۰۱، ۳۰۰، ۲۹۹) این قانون که به حیث وصی تعیین گردیده اند وقتی خاتمه پیدا می کند، که موضوع

وصایت انجام یافته و یا مدت معینه وصایت منقضی گردیده باشد.

چهارم - مکلفیت های وصی

ماده ۳۰۴:

وصی نمی تواند بدون اجازه مکممه با صلاحیت در اموال شخص تحت وصایت تصرفات ذیل را به عمل آرد:

۱ - خرید و فروش، مقایضه، شراکت، رهن، قرض دادن و هر نوع تصرف دیگری که موجب انتقال ملکیت یا اثبات حق عینی گردد.

۲ - حواله دادن دینی که شخص ناقص اهلیت بذمۀ شخص دیگری دارد و یا قبول حواله دین علیه او.

۳ - گذاشتن اموال به منظور بهره برداری و تصفیۀ حسابات مربوط به آن یا قرض گرفتن به حساب شخص ناقص اهلیت.

۴ - اجاره دادن اموال غیر منقول شخص ناقص اهلیت برای مدت بیش از سه سال، در صورتی که اموال غیر منقول زمین زراعتی و مدت بیش از یک سال در صورتی که اموال غیر منقول عمارت باشد.

۵ - اجاره دادن اموال غیر منقول شخص ناقص اهلیت برای مدتی که بعد از رسیدن به سن رشد تا یکسال دوام نماید.

۶ - قبول یا رد تبرعاتی که مشروط به شرط باشد.

قانون مدنی / باب تمہیدی ۲۱۹

- ۷ - پرداخت نفقة اشخاصی که نفقة آن‌ها بر ذمة شخص ناقص اهلیت لازم است، مگر این‌که نفقة لازم به حکم قطعی محکمه ثابت گردیده باشد.
- ۸ - صلح و حکمیت.
- ۹ - ایفای تعهدات که بر متروکه و یا بر ذمة شخص ناقص اهلیت ثابت باشد، مگر این‌که حکم قطعی محکمه در مورد صادر گردیده باشد.
- ۱۰ - اقامه دعاوی، مگر این‌که در تاخیر آن ضرر و یا ضیاع حقوق شخص ناقص اهلیت متصور باشد.
- ۱۱ - انصراف از حقوق دعاوی و یا قناعت به چنان احکام محکمه که قابل اعتراضات عادی باشد، یا انصراف از چنین اعتراضات بعد اقامه آن و اقامه اعتراضات غیر عادی در برابر احکام محکمه.
- ۱۲ - انصراف از تأمینات یا تقلیل آن که به ضرر ناقص اهلیت تمام شود.
- ۱۳ - اجاره اموال شخص ناقص اهلیت برای خود، زوج یا یکی از اقارب شان تا درجه چهارم و یا برای کسی که وصی نائب وی باشد.
- ۱۴ - پرداخت مصارف ازدواج شخص ناقص اهلیت.
- ۱۵ - پرداخت مصارف تعلیمی و یا پرداخت چنان مصارفی که شخص ناقص اهلیت در اجرای شغل معین به آن ضرورت دارد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۲۲۰

ماده ۳۰۵

(۱) وصی مکلف است تمامًا عایدات نقدی شخص تحت وصایت خود را بعد از وضع مصارف نفقه و مصارف متفرقه‌ای که از طرف محکمه تعیین گردیده است، به حساب امانت محکمه یا بانکی که از طرف محکمه معروفی شده، به نام وی به ودیعت بگذارد.

(۲) همچنان وصی باید تمام اشیاء از قبیل اوراق بهادر، زیورات، جواهرات و امثال آن را حسب لزوم دید محکمه به ودیعت بگذارد. این اجرآت وصی باید در ظرف (۱۵) روز از تسلیمی عواید و اشیاء متنکره صورت گیرد.

(۳) وصی نمی‌تواند آنچه را که در بانک به ودیعت گذاشته بدون اجازه محکمه اخذ نماید.

ماده ۳۰۶

وصی مکلف است دعاوی را که علیه شخص ناقص اهلیت اقامه می‌گردد، توأم با اجرآت مربوط به آن، به اطلاع محکمه رسانیده و اوامر محکمه را در مورد پیروی نماید.

ماده ۳۰۷

وصی مکلف است صورت حساب سالانه را با اسناد متعلق به آن، قبل از آغاز سال جدید به محکمه مربوط تقدیم نماید.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۲۲۱

ماده ۳۰۸:

هرگاه دارائی شخص تحت وصایت بیش از ده هزار افغانی نباشد، محاکمه می‌تواند وصی را از ترتیب و تقديم صورت حساب لازمه معاف نماید.

ماده ۳۰۹:

هرگاه شخص دیگری به عوض وصی تعیین گردد، وصی مکلف است در ظرف سی روز از ختم وصایت صورت حساب متعلق به اموال شخص تحت وصایت خود را ترتیب و به محاکمه تقديم نماید.

ماده ۳۱۰:

اجرای وصایت بدون اجرت می‌باشد. محاکمه استثناءً می‌تواند پرداخت اجرت یا مكافات را در برابر عمل معین بنابر مطالبه وصی امر نماید. مگر پرداخت اجرت برای مدت قبل از مطالبه به هیچ صورت جواز ندارد.

پنجم - ختم وصایت

ماده ۳۱۱:

وظيفة وصی در حالات ذیل ختم می‌گردد:

- ۱ - وفات شخص ناقص اهلیت.
- ۲ - رسیدن شخص ناقص اهلیت به سن هجده سالگی، مگر این‌که به اساس قرار محاکمه، قبل از سن هجده سالگی، به دوام وصایت

۲۲۲ قانون مدنی / جلد اول

امر شده باشد. اینکه شخص ناقص اهلیت حین رسیدن به سن مذکور معتبره یا مجرون باشد.

۳ - اعاده مجدد ولایت ولی.

۴ - ختم عملی که وصی خاص غرض اجرای آن تعیین گردیده است.

۵ - عزل وصی یا قبول استعفای وی.

۶ - فقدان اهلیت قانونی وصی یا غیاب و یا وفات وی.

ماده ۳۱۲

وصی در حالات ذیل عزل می‌گردد:

۱- هرگاه سببی از اسباب حرمان وصایت مندرج مواد (۲۸۹، ۲۹۰) این قانون موجود گردد.

۲- اگر در اداره اموال شخص ناقص اهلیت اهمال یا سوء تصرف نماید، یا اینکه در عدم عزل وصی مصلحت وی به خطر مواجه باشد.

ماده ۳۱۳

وصی مکلف است در خلال سی روز از ختم وصایت اموال تحت اداره خود را با صورت حساب و استناد متعلق به آن به قایم مقام یا خود شخص ناقص اهلیت که به سن رشد رسیده باشد و یا در صورت وفات وی به ورثه شخص ناقص اهلیت تسلیم نماید و پس از تسلیمی، صورت حساب و تسلیمی اموال را به اداره محکمه مربوط تقدیم نماید.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۲۲۳

ماده ۳۱۴:

هرگاه وصی وفات نماید یا محجور علیه واقع گردد و یا غایب شناخته شود، ورثه یا شخص قایم مقام او به تسلیمی اموال و تقديم صورت حساب آن مکاف می‌گردد.

ماده ۳۱۵:

محکمه می‌تواند به اثر مطالبه وصی تسلیمی تمام و یا قسمتی از اموال تحت وصایت را غرض اداره به خود شخص ناقص اهلیت که به سن (۱۶) سالگی رسیده باشد اجازه دهد، در صورت رد مطالبه، وصی نمی‌تواند قبل از گذشتن یکسال از قرارنهائی محکمه مطالبه خود را مجدداً به محکمه تقديم نماید.

ماده ۳۱۶:

تعهد یا ابراء شخص ناقص اهلیت که به سن رشد رسیده باشد، به منفعت وصی وقتی اعتبار دارد که وصی صورت حساب نهائی مربوط به اموال وی را قبلاً ترتیب و تقديم نموده باشد.

ماده ۳۱۷:

(۱) شخص ناقص اهلیت که ماذون به اداره اموال باشد، مکاف است صورت حساب سالانه اموال را به محکمه مربوط تقديم نماید. محکمه نظر وصی را حین رسیدگی حساب اخذ می‌نماید.
(۲) همچنان محکمه می‌تواند امر دهد تا عواید خالص سالانه شخص ماذون به حساب امانت خود محکمه یا یکی از آها طور

۲۲۴

قانون مدنی / جلد اول

پس انداز به ودیعت گذاشته شود. در این صورت ماذون نمی-
تواند بدون اجازه محکمه از آن استفاده نماید.

ماده ۳۱۸

هرگاه شخص ماذون به اداره اموال مخالف احکام مندرج ماده
(۳۱۷) این قانون اجرآت نموده یا در اداره خود سوء تصرف
نماید و یا اسبابی موجود گردد که از رهگذر دوام تصرف
شخص ماذون اموال تحت اداره وی مواجه به ضرری باشد،
محکمه می‌تواند بر حسب صوابید خود یا به اثر مطالبه
خارنوال یا یکی از اشخاص ذی‌علاقه پس از استماع دلایل
شخص ماذون، اجازه داده شده را محدود و یا سلب نماید.

جزء سوم - حجر

ماده ۳۱۹

(۱) شخص بالغ به سبب جنون، متعوه‌یت، سفاهت یا غفلت وی در
اداره اموال محکوم به حجر گردیده و تا وقتی دوام می‌کند که
محکمه به رفع آن حکم ننموده باشد.
(۲) محکمه برای اداره اموال شخص محجور علیه، مطابق به احکام
مندرج این قانون قيم تعين می‌نماید.

ماده ۳۲۰

مصارف مربوط به سرپرستی محجور علیه، بر سایر مصارف
مقدم می‌باشد

قانون مدنی / باب تمهیدی ۲۲۵

ماده ۳۲۱:

- (۱) هرگاه مکمه به سبب سفاهت یا غفلت شخصی را در اداره اموال به حجر محکوم نموده باشد. می‌تواند اداره قسمتی از اموال را توسط محجور علیه مجاز قرار دهد.
- (۲) در صورت فوق احکام مربوط به ناقص اهلیت که ماذون به اداره اموال باشد، تطبیق می‌گردد.

ماده ۳۲۲:

شرایط مندرج مواد (۲۸۹، ۲۹۰) این قانون در مورد قیم اعتبار داشته و سایر احکام مربوط به وصی نیز در مورد وی قابل تطبیق می‌باشد.

جزء چهارم - غایب و مفقود

ماده ۳۲۳:

هرگاه شخص واجد اهلیت قانونی مدت یکسال و یا بیشتر از آن غایب بوده و در اثر آن مصالح وی متأثر گردد. مکمه در حالات ذیل از طرف او وکیل تعیین می‌نماید:

- ۱ - در صورتی که مفقودالاثر بوده حیات و وفات وی معلوم نباشد.
- ۲ - در صورتی که محل سکونت یا اقامتگاه وی در خارج از افغانستان معلوم نبوده و اداره امور مربوط یا نظارت بر اجرآت قایم مقام از جانب شخص غایب ناممکن باشد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۲۲۶

ماده ۳۲۴:

هرگاه شخص غایب قبل وکیل عام و تام برای خود گماشته باشد و وکیل مذکور واجد تمام شرایط مربوط به وصی باشد، محکمه وکالت او را تائید و در غیر آن شخص دیگری را به حیث وکیل تعیین می نماید.

ماده ۳۲۵:

تمام احکام مربوط به وصی در مورد وکیل شخص غایب نیز قابل تطبیق است.

ماده ۳۲۶:

(۱) هرگاه شخصی که بیش از چهار سال مفقود گردیده و غالباً هلاک وی متصرور باشد. چنین شخص به حکم محکمه با صلاحیت متوفی شناخته می شود و در سایر موارد تشخیص مدتی که بعد از آن شخص مفقود متوفی شناخته می شود، مفوض برای محکمه می باشد.

(۲) محکمه در معلوم نمودن حیات و وفات شخص مفقود از وسائل ممکنه استفاده می نماید.

ماده ۳۲۷:

هرگاه به وفات شخص مفقود طبق احکام مندرج ماده (۳۲۶) این قانون حکم شده باشد، زوجه وی بگذشتاندن عدت وفات مکلف

قانون مدنی / باب تمہیدی ۲۲۷

بوده و تمام متروکه وی بین ورثه‌ای که حین اصدار حکم به وفات مستحق میراث شناخته شوند، تقسیم می‌گردد.

مادة ۳۲۸

حال غیاب وقتی ختم می‌گردد که اسباب موجبه آن از بین رفته و یا شخص غایب وفات نماید یا این‌که شخص غایب، به حکم محکمه با صلاحیت متوفی شناخته شده باشد.

جزء پنجم - مساعدت قضائی

مادة ۳۲۹

هرگاه شخص کر و گنگ یا کور و کر یا کور و گنگ بوده و نتواند اراده خود را طور صحیح ابراز نماید، محکمه می‌تواند به چنین شخص جهت معاونت در تصرفات مندرج ماده (۳۰۴) این قانون مساعد قضائی تعیین نماید.

مادة ۳۳۰

احکام مندرج ماده (۳۰۲) این قانون بر مساعد قضائی تطبیق می‌گردد.

جزء ششم - نظارت

مادة ۳۳۱

(۱) محکمه می‌تواند غرض مراقبت اجرآات وصی، قیم و وکیل از غایب، شخصی را به حیث ناظر تعیین نماید.

۲۲۸

قانون مدنی / جلد اول

- ناظر مکلف است در صورت ایجاب مصلحت، محکمه و یا خارنوال مربوط را از جریان امور مطلع گرداند.
- (۲) نایب و یا وکیل مکلف است تا به استیضاح ناظر در مورد اداره اموال و تحقق اسناد و اوراق مربوط آن جواب دهد.
- (۳) در صورتی که نایب یا وکیل موجود نباشد، ناظر از محکمه مربوط تعیین نایب یا وکیل جدیدی را تقاضا می‌نماید.
- (۴) تا زمان تعیین نایب و یا وکیل، ناظر به اجرای اموری اقدام می‌نماید که در تأخیر آن ضرر متصور باشد.

ماده ۳۳۲:

در مورد تعیین، عزل، استعفاء، اجرت و مسئولیت ناظر، احکام متعلق به نایب و یا وکیل تطبیق می‌گردد.

ماده ۳۳۳:

هرگاه اسباب موجبه نظارت از بین برود، محکمه به وظیفه ناظر خاتمه می‌دهد.

جزء هفتم - مؤیدات

ماده ۳۳۴:

- (۱) هرگاه وصی در وظایفی که طبق احکام این قانون به اجرای آن مکلف باشد، مرتكب قصوری گردیده یا در اجرای قرار صادره محکمه اهمال ورزد، محکمه می‌تواند با در نظر گرفتن جزاهای پیش بینی شده قانون جزاء، وصی را به جرمیه نقدی که از ده

۲۲۹

قانون مدنی / باب تمهیدی

هزار افغانی مستجاوز نباشد یا محرومیت از کل اجرت یا قسمتی از آن و عزل یا بهیکی از آن‌ها محکوم نماید.

(۲) در صورتی‌که وصی امور مستلزم مجازات فوق را بدون این‌که شخص ناقص اهلیت متضرر گردد، جبران یا اعذار مقنعه نزد محکمه ارائه نماید. محکمه می‌تواند به برائت وی یا تخفیف مجازات مندرج این ماده حکم نماید.

ماده ۳۳۵:

هرگاه نایب وظایفی را که طبق احکام مندرج این قانون به اجرای آن مکلف می‌باشد اخلال نموده و به سبب آن خسarde به شخص ناقص اهلیت وارد گردد. مسئولیت وی در جبران خسarde تابع حدود مسئولیت وکیل به اجرت می‌باشد.

ماده ۳۳۶:

احکام مندرج مواد (۳۳۴، ۳۳۵) این قانون بر قیم، مساعد قضائی، وکیل از غایب و وصی خاص و وصی مؤقت تطبیق می‌گردد.

قسمت دوم - اشخاص حکمی

بحث اول - احکام عمومی

ماده ۳۳۷:

شخص حکمی، شخصیت معنویست که واجد اهلیت حقوقی بوده و بنابر اهداف معین به شکل مؤسسه، شرکت یا جمیعت تشکیل می‌گردد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۲۳۰

ماده ۳۳۸:

شخصیت حکمی دو نوع است:

۱ - شخصیت حکمی عام که شامل دولت، ارکان، ادارات فرعی یا شعبات مربوط به آن و تأسیسات عامه می باشد.

۲ - شخصیت حکمی خاص که ناشی از اراده افراد خصوصی بوده به شکل جمعیت ها، وقف، مؤسسات، شرکت های مدنی یا تجاری و امثال آن به وجود آمده باشد، مگر این که قانون چنین شخصیت ها را عام قرار داده باشد.

ماده ۳۳۹:

مجموع اشخاصی که واجد شرایط و عناصر لازمه یک شخصیت حکمی هستند، توسط قانون به حیث شخص حکمی شناخته شده می توانند.

ماده ۳۴۰:

هر شخص حکمی دارای ممثل می باشد که از اراده آن نمایندگی می نماید.

ماده ۳۴۱:

شخص حکمی دارای جمیع حقوقی است که توسط قانون تعیین گردیده، مگر حقوقی که منحصر به شخصیت حقیقی باشد.

ماده ۳۴۲:

(۱) شخصیت حکمی دارای خصوصیات آتی می باشد:

قانون مدنی / باب تمہیدی ۲۳۱

- ۱ - حقوق و وجایب مالی مستقل.
- ۲ - اهلیتی که در اساسنامه آن تحدید گردیده و قانون آن را مجاز دانسته باشد.
- ۳ - حق اقامه و دفع دعوی.
- ۴ - داشتن اقامتگاه مستقل و آن عبارت از محلی است که در آن- جا اداره مرکزی آن واقع است.
(۲) شرکت‌هایی که مرکز اصلی آن در خارج بوده و شعبات آن در افغانستان مطابق به قانون اجازه داده شده باشد، مرکز اداره آن نظر به قانون افغانستان عبارت است از محلی که در افغانستان اداره فعالیت‌های آن قرار دارد.

مبحث دوم - وقف

ماده ۳۴۳:

وقف عبارت است از حبس مال از تصرف مالکانه و بذل منفعت آن به امور خیریه.

ماده ۳۴۴:

وقف، دارای شخصیت حکمی است که توسط اساسنامه ثبت می‌گردد.

ماده ۳۴۵:

برای وارسی امور مربوط به وقف اداره دولتی به نام او قاف وجود دارد که عواید و مصارف آن را مطابق به شرایط لازمه

۲۳۲

قانون مدنی / جلد اول

وقف بر وفق اساسنامه آن، اداره و مراقبت می‌نماید. مگر این‌که قوانین خاص طور دیگری حکم کرده باشد.

مادة ۳۴۶

وقف دارای حقوق و وجایب مالی مستقل بوده و به پرداخت دیونی‌که طبق شرایط اساسنامه به مصرف رسیده، مکلف می‌باشد.

مادة ۳۴۷

صحت وقف، رجوع از آن و هرگونه تغییر در مصارف و شرایط لازمه و یا معاوضه مال موقوفه، وقتی از طرف وقف کننده اعتبار دارد که در دفاتر مربوط ثبت گردیده باشد.

مادة ۳۴۸

اجرآت مذکورة مادة (۳۴۷) این قانون در دفاتر خاصی‌که در اداره ثبت استناد به این منظور تعیین گردیده به ثبت می‌رسد.

مادة ۳۴۹

هرگاه نزد ثبت کننده راجع به اعتبار سند وقف مانع ظاهر گردد، موضوع غرض انفصال و اخذ تصمیم به محکمه مربوط رجعت داده می‌شود.

مادة ۳۵۰

هرگاه وقف طبق احکام مندرج این قانون صورت نگرفته باشد، مدار اعتبار شناخته نمی‌شود.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۲۳۳

ماده ۳۵۱

حرمان از استحقاق و یا رجوع از وقف در محکمه مربوط صورت می‌گیرد. موضوع به اشخاصی که حرمان یا رجوع از استحقاق شان داده شده ابلاغ می‌گردد، تا دلایل خود را به محکمه ارائه نمایند.

ماده ۳۵۲

هرگاه سند وقف مشتمل بر تصرفی که قانوناً منوع و یا باطل بوده و یا وقف کننده فاقد اهلیت قانونی باشد، اداره ثبت اسناد در همچو موارد به ثبت آن اقدام نمی‌نماید.

ماده ۳۵۳

هرگاه وقف به شرط غیر صحیح مشروط گردیده باشد، وقف صحیح و شرط باطل شناخته می‌شود.

ماده ۳۵۴

- (۱) وقف به طور دائمی یا مؤقت جواز دارد.
- (۲) وقف برای مسجد و مؤسسات عامه طور مؤقت صورت گرفته نمی‌تواند.
- (۳) وقف خاص مؤقت بوده و به زیاده از دو طبقه اولاد وقف کننده جواز ندارد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۲۳۴

مادة ۳۵۵:

وقف به امور خیریه وقتی جواز دارد که از نظر احکام دین مقدس اسلام و منافع ملی، امر خیریه شناخته شود.

مادة ۳۵۶:

- (۱) وقف اموال منقول و غیر منقول جواز دارد.
- (۲) وقف جزء مشاع در اموال غیر منقول جواز ندارد، مگر در صورتی که مفرز و معین گردیده باشد.

مادة ۳۵۷:

اسهام شرکتهای که فعالیت مجاز دارند وقف شده می‌تواند.

مادة ۳۵۸:

اظهارات وقف کننده در مورد مال موقوفه حسب الفاظ و معانی آن اعتبار دارد.

مادة ۳۵۹:

- (۱) وقف کننده نمی‌تواند از تمام و یا قسمتی از وقف عام رجوع نماید. اما برای جهات مصرف آن شروطی را در حدود احکام این قانون هنگام ثبت وقف تعیین نموده می‌تواند.
- (۲) وقف کننده نمی‌تواند در وقف مسجد و تأسیسات عامه و چیزی که به آنها وقف گردیده تغییری وارد نماید.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۲۳۵

ماده ۳۶۰:

تغییر در شروط مصارف وقف عام طور صريح و مطابق به احکام مندرج اين قانون صورت میگيرد.

ماده ۳۶۱:

وقف کننده میتواند در حدود احکام اين قانون استفاده از حقوق آتي را هنگام ثبت وقف خاص شرط گذارد:

- ۱ - اعطاء و حرمان.
- ۲ - زيادت و نقصان.
- ۳ - تغيير.
- ۴ - مبادله.

ماده ۳۶۲:

مبادله مال موقوفه پس از منظوری اداره اوقف در دفتر مربوط ثبت میگردد.

ماده ۳۶۳:

اقرار وقف کننده یا غير راجع به نسب شخص، در حالی که قرائن به عدم صدق اقرار موجود باشد، بر موقوف علیهم تاثير ندارد.

فرع اول - استحقاق در وقف

ماده ۳۶۴:

هرگاه در وقف به اقارب منظور وقف غير معين یا محل مصرف آن موجود نبوده و یا اصلاً به آن مصرف ضرورت احساس

قانون مدنی / جلد اول

نگردیده و یا اینکه حاصلات وقف بیش از اندازه مصرف مورد ضرورت باشد، حاصلات وقف تماماً و یا قسمت باقیمانده آن به اجازه محکمه به اولاد والدین و اقارب محتاج وقف کننده به اندازه ضرورت هر کدام به مصرف می‌رسد.

ماده ۳۶۵

- (۱) وقف کننده نمی‌تواند بیش از ثلث مال خود را به اشخاص غیر وارث یا به بعضی از ورثه و یا امور خیریه وقف نماید.
(۲) ثلث مال به تناسب دارائی شخص هنگام وفات او سنجش می‌گردد.

ماده ۳۶۶

- (۱) وقف کننده می‌تواند جمیع مال خود را به تمام ورثه اش وقف نماید.
(۲) اگر وقف کننده حین وفات وارث نداشته باشد، می‌تواند جمیع مال خود را به هر جهت خیریه که بخواهد وقف نماید.

ماده ۳۶۷

- (۱) اولاد، زوج یا زوجه و والدین شخص وقف کننده که حین وفات موجود باشند، وقتی از وقف بیش از ثلث مال مستحق می‌گردند که حق ارث شان به سببی از اسباب، ساقط نگردیده باشد. توزیع استحقاق مطابق به احکام میراث عملی گردیده و در صورت وفات آنها به اولاد شان منتقل می‌گردد.

قانون مدنی / باب تمہیدی ۲۳۷

(۲) اگر یکی از مستحقین قبلاً به اندازه حصه خود مالی را بدون عوض از وقف کننده دریافت نموده باشد، استحقاق وی از مال موقوفه ساقط می‌گردد. در صورتی‌که کمتر از استحقاق خود دریافت نموده باشد تفاوت آنرا با در نظر داشت احکام ماده (۳۶۸) این قانون مستحق می‌گردد.

ماده ۳۶۸

وقف کننده می‌تواند استحقاق مال موقوفه اولاد خود را که در حال حیاتش وفات نموده است، برای فرع متوفی مطابق به احکام ماده (۳۶۷) این قانون تسليم نماید. مشروط بر این‌که فرع ذکور قبل از وفات وقف کننده حیات داشته باشد.

ماده ۳۶۹

شخصی را که مطابق به احکام ماده (۳۶۷) این قانون مستحق مال موقوفه گردیده، نمی‌توان تماماً و یا قسماً از آن محروم نمود و یا چنان شرطی گذاشت که موجب حرمان استحقاق وی گردد، مگر مطابق به احکام مواد مندرج این قانون.

ماده ۳۷۰

قتلی که وارث را از میراث محروم می‌سازد، مانع استحقاق وی از مال موقوفه نیز می‌گردد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۲۳۸

ماده ۳۷۱

- (۱) هرگاه وقف کننده، شخصی را که مطابق احکام این قانون در وقف حق ثابت داشته باشد، از وقف محروم سازد، سهم ثابته وی برایش داده شده و متباقی آن بر اشخاص دیگری که از وقف محروم نگردیده‌اند، به تناسب اسهام وقف شان توزیع می‌گردد.
- (۲) ادعای سهم ثابته تا یکسال از وفات وقف کننده قابل اعتبار است.

ماده ۳۷۲

تنازل موقوف علیه از استحقاق خود یا اقرار وی به تمام یا قسمتی از آن برای غیر جواز ندارد.

ماده ۳۷۳

هرگاه وقف کننده شرطی گذارد که مخالف منافع ملی، مصلحت وقف یا مستحقین باشد، وقف صحیح اما شرط از اعتبار ساقط می‌گردد.

ماده ۳۷۴

منزلی که به مقصد سکونت وقف گردیده انتفاع از آن به غیر از سکونت یا منزلی که برای انتفاع غیر از سکونت وقف گردیده، سکونت در آن مجاز می‌باشد. مشروط بر این‌که محاکمه به خلاف آن قرار صادر نکرده باشد.

۲۳۹

قانون مدنی / باب تمهیدی

ماده ۳۷۵:

(۱) هرگاه وقف بر طبقات مرتب گردیده باشد. اصل فرع غیر خود را محجوب نمی‌سازد. در صورت وفات اصل، استحقاق وی به فرع وی انتقال می‌نماید.

(۲) تقسیم حاصلات وقف به اثر از بین رفتن یک طبقه تغییر نمی‌نماید. در این صورت اسهام از یک فرع به فرع دیگر مطابق به احکام مندرج فقره اول این ماده انتقال می‌نماید. مگر در صورتی که عدم تغییر در آن موجب حرمان یکی از مستحقین وقف گردد.

ماده ۳۷۶:

(۱) هرگاه وقف بر طبقات مرتب گردیده و در یکی از طبقات مستحق موجود نباشد، استحقاق وقف مطابق به احکام این قانون به طبقه بعدی انتقال می‌نماید.

(۲) اگر در طبقه اولی بعداً مستحق موجود شود استحقاق شان مجدداً اعاده می‌گردد.

فرع دوم - تقسیم وقف

ماده ۳۷۷:

(۱) وقف کننده باید در سند وقف سهم مستحقین را مفرز و معین نماید. اگر سهم مطابق به شروط وقف کننده به عده از مستحقین متعلق گردد، آنها می‌توانند تفریز اسهام شان را مطالبه نمایند.

۲۴۰

قانون مدنی / جلد اول

(۲) اگر مال موقوفه قابل تقسیم نبوده و یا در تقسیم آن ضرر کلی متصور باشد، مطالبه فروش و تقسیم قیمت آن به تناسب سهم هر یک از مستحقین صورت گرفته می‌تواند.

ماده ۳۷۸:

ناظر وقف عامه می‌تواند تقسیم وقف و تفریز سهم مربوط به وقف عامه را مطالبه نماید.

ماده ۳۷۹:

تقسیم وقف به اثر در خواستی که به محکمه تقدیم می‌شود صورت می‌گیرد. تقسیم انجام شده قابل فسخ نمی‌باشد.

فرع سوم - اداره وقف

ماده ۳۸۰:

وقف کننده در سند وقف، شخصی را برای نظارت در امور اداره، به دوران اندختن مال موقوفه و توزیع حاصلات آن بر مستحقین به تناسب اسهام شان که در سند وقف تصریح شده باشد، تعیین نموده، حدود وظایف و صلاحیت وی را با شخصی که بعداً نظارت می‌کند تعیین می‌نماید.

ماده ۳۸۱:

ناظر نمی‌تواند بدون اجازه محکمه به حساب وقف، مطالبه فرض نماید. قبول تعهدات عادی به منظور اداره وقف و به دوران اندختن آن از ین حکم مستثنی می‌باشد.

ماده ۳۸۲:

هرگاه محکمه مال موقوفه را تقسیم و یا سهم مستحقین در آن قبل تعيين گردیده باشد، از طرف محکمه هر یک از مستحقین در صورتی که واجد اهلیت قانونی باشد، به حیث ناظر سهم مربوط به خود تعیین می‌گردد.

ماده ۳۸۳:

نظرارت وقف عام از وظیفه اداره اوقاف می‌باشد. این اداره امور مربوط به اموال موقوفه را مطابق اساسنامه خود تنظیم، تصرف و اداره می‌نماید.

ماده ۳۸۴:

محکمه نمی‌تواند برای اداره مال موقوفه بیش از یک ناظر تعیین نماید. مگر این‌که در تعدد شان مصلحت متصور باشد. درین صورت محکمه صلاحیت هر یک از ناظرین را تعیین نموده و می‌تواند به هر یک شان قسمتی از وقف را تخصیص بدهد. هر ناظر در اداره ساحه معینه خود مستقل می‌باشد.

ماده ۳۸۵:

هرگاه یکی از مستحقین اهلیت نظرارت وقف را داشته باشد، شخصی دیگری بحیث ناظر وقف تعیین شده نمی‌تواند. در صورتی که در بین مستحقین شخص واجد اهلیت نظرارت موجود

۲۴۲

قانون مدنی / جلد اول

گردد، محکمه ختم ولایت ناظر دیگر را که قبلًاً تعیین گردیده اعلام می‌دارد.

ماده ۳۸۶

ناظر در برابر مال موقوفه امین و از طرف مستحقین وقف وکیل شناخته می‌شود.

ماده ۳۸۷

ناظر مکلف است تمام مصارف را مطابق به طرز العملی که محکمه تعیین نموده بعمل آرد، مگر اینکه عرف جاریه مخالف آن باشد.

ماده ۳۸۸

(۱) هرگاه ضرری از تقصیر کلی ناظر بر اموال موقوفه و یا حاصلات آن عاید گردد، مسئول جبران خسارة واردہ می باشد.
(۲) اگر ضرر عاید ناشی از تقصیر جزئی ناظر باشد، وقتی مسئولیت جبران خساره به وی عاید می گردد که وظیفه نظارت را در مقابل اجرت اجرا نماید.

ماده ۳۸۹

(۱) هرگاه دعوی مربوط به حسابات وقف در محکمه دایر و ناظر به ارائه اسناد مکلف گردد، در صورتی که ناظر نتواند حسابات خود را در میعاد معین طور مستند ارائه نماید یا اوامر محکمه را در مورد تصفیه حساب اطاعت ننماید، محکمه می تواند وی را به جزای نقدی که متجاوز از پنج هزار افغانی نباشد

قانون مدنی / باب تمہیدی ۲۴۳

محکوم نماید. در صورت تکرار به جزای نقدی الی ده هزار افغانی محکوم شده می‌تواند.

(۲) حرمان ناظر از تمام یا قسمتی از اجرت نظارت نیز جواز دارد.

ماده ۳۹۰

هرگاه ناظر در مورد تأخیر حسابات عذر معقولی ارائه نماید، محکمه می‌تواند به برائت وی یا تخفیف مجازات مندرج ماده (۳۸۹) این قانون حکم نماید.

ماده ۳۹۱

هرگاه حین رسیدگی به دعوی مربوط به وقف اسباب موجبه عزل ناظر موجود گردد، محکمه می‌تواند به عزل وی از نظارت حکم نماید.

ماده ۳۹۲

محکمه تا وقتی که حکم دعوای مربوط به وقف کسب قطعیت نماید، شخص دیگری را موقتاً به حیث ناظر تعیین می‌نماید.

ماده ۳۹۳

اقرار ناظر مبنی بر نظارت شخص دیگر اعتبار ندارد.

ماده ۳۹۴

ناظر به استیدان محکمه می‌تواند همه ساله دو فیصد حاصلات وقف را به منظور مصارف ترمیم و تعمیر مال موقوفه به حساب

۲۴۴

قانون مدنی / جلد اول

امانت تحویل نموده و یا آن را مطابق به تجاویزی که از طرف محکمه اتخاذ می‌گردد، بمصرف رسانیده و بدوران اندازد.

ماده ۳۹۵

هرگاه ناظر و یا مستحقین تحویل دو فیصد حاصلات وقف را که مطابق به حکم ماده (۳۹۴) این قانون صورت گرفته باشد، مفید ندانند، می‌توانند تعديل یا الغای آنرا از محکمه مطالبه نمایند.

ماده ۳۹۶

هرگاه برای تعمیر و ترمیم اموال موقوفه به بیشتر از مبلغ مندرج ماده (۳۹۴) این قانون ضرورت باشد، ناظر تزئید مبلغ متذکره را از محکمه مطالبه می‌نماید.

ماده ۳۹۷

محکمه می‌تواند به منظور تعمیر و ترمیم مال موقوفه، عندالضرورت یک قسمت از مال موقوفه را به فروش برساند.

فرع چهارم - انتها وقف

ماده ۳۹۸

وقف مؤقت با تکمیل مدت معینه یا از بین رفتن تمام موقوف علیهم، خاتمه می‌یابد.

ماده ۳۹۹

- وقف در مورد هر سهم با از بین رفتن مستحق آن خاتمه می‌یابد. گرچه قبل از تکمیل مدت معینه با از بین رفتن باقی

قانون مدنی / باب تمہیدی ۲۴۵

مستحقین طبقه‌ای که با از بین رفتن شان وقف منتهی می‌گردد، صورت گرفته باشد. مشروط بر این‌که وقف کننده انتقال، سهم را به باقی مستحقین تصریح نکرده باشد.

درین صورت وقف با از بین رفتن تمام مستحقین طبقه مذکور و یا تکمیل مدت معینه خاتمه می‌یابد.

ماده ۴۰۰

هرگاه وقف در تمام اسهام ثابت خاتمه یابد، ملکیت مال موقوفه در صورت حیات وقف کننده بخود وی و در غیر آن به مستحقین انتقال می‌یابد. در صورتی که مستحق موجود نباشد ملکیت مال موقوفه به اشخاصی که حین وفات وقف کننده از جمله ورثه شناخته شده باشند و در غیر آن به دولت تعلق می‌گیرد.

ماده ۴۰۱

هرگاه وقف در تمام اسهام غیر ثابت خاتمه یابد، ملکیت مال موقوفه در صورت حیات وقف کننده به خود وی و در غیر آن به اشخاصی که حین وفات وقف کننده از جمله ورثه شناخته شده باشند انتقال می‌یابد. در صورتی که وارثی موجود نباشد ملکیت مال موقوفه به دولت تعلق می‌گیرد.

ماده ۴۰۲

(۱) هرگاه مال موقوفه به نحوی تخریب شود که اعمار مجدد و یا استبدال آن ممکن و یا مفید نباشد، وقف خاتمه می‌یابد. همچنان

وقف در مورد سهم هر مستحقی که سهمیه حاصلات وی به مقدار ناچیزی تقلیل یابد، خاتمه پیدا می‌کند.

(۲) انتهای وقف به درخواست اشخاص ذی‌علقه و قرار محکمہ صورت می‌گیرد. ملکیت مال موقوفه که وقف آن خاتمه یافته باشد، در صورت حیات وقف کننده به خود وی و در غیر آن به شخصی انتقال می‌یابد، که درین انتهای وقف مستحق شناخته شده باشد.

بحث سوم - جمعیت‌ها

فرع اول - احکام عمومی

ماده ۴۰۳:

(۱) جمعیت عبارت است از مجموع اشخاص حقیقی یا حکمی که برای مدت معین یا غیر معین به منظور تأمین اهداف خیریه عام المنفعه اجتماعی، علمی، ادبی، فنی و هنری طور غیر انتفاعی مطابق به احکام این قانون تشکیل شده باشد.

(۲) اعطای اجازه تأسیس جمعیت‌های مندرج فقره (۱) این ماده، از طریق مراجع صلاحیتدار دولتی صورت می‌گیرد. این مراجع اجرآت جمعیت‌ها را از رهگذر تطابق آن با قوانین، مقررات و اساسنامه مراقبت می‌نمایند.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۲۴۷

ماده ۴۰۴:

جمعیت‌های که خلاف احکام قانون یا آداب عامه فعالیت نموده یا به اعمالی تشبیث نمایند که بر خلاف منافع ملی و اهداف تأسیسی آن باشد، باطل پنداشته شده هیچگونه اثری بر آن مرتب شده نمی‌تواند.

ماده ۴۰۵:

- (۱) جمعیت دارای اساسنامه‌ای است که فعالیت آنرا تنظیم و از طرف اعضای مؤسس آن منظور می‌شود.
- (۲) اساسنامه جمعیت حاوی مطالب ذیل است:
- ۱- عنوان جمعیت، هدف و مرام تأسیس آن و مرکز اداره جمعیت. مرکز اداره جمعیت در خارج از افغانستان بوده نمی‌تواند.
 - ۲- شهرت مکمله اعضای مؤسس.
 - ۳- عواید جمعیت، به دوران انداختن و تصرف در آن.
 - ۴- هیئت‌هائی که جمعیت را تمثیل می‌کنند با تعیین اعضاء، وظایف و طرق عزل آنها.
 - ۵- حقوق و وجاib اعضای مؤسس.
 - ۶- طرز نظارت اموال جمعیت.
 - ۷- طرز تعديل اساسنامه جمعیت، الحاق، تقسیم و تأسیس نمایندگی.

..... قانون مدنی / جلد اول ۲۴۸

۸- انحلال و تصفیه امور مالی جمعیت و مرجعی که اموال به آن انتقال می‌یابد.

ماده ۴۰۶:

(۱) اعضای مؤسس نمی‌توانند چنان مطالبی را در اساسنامه جمعیت بگنجانند که انتقال اموال را بعد از انحلال جمعیت به خود، فامیل و یا ورثه شان مجاز قرار دهد.

(۲) اسهام جمعیت‌های تعاونی، صندوق اعانت مبارله و صندوق تقاض ازین حکم مستثنی می‌باشد.

ماده ۴۰۷:

خارج شدن از عضویت جمعیت خواه به اراده شخص یا جمعیت باشد، موجب حرمان از اموال جمعیت می‌گردد. مگر این‌که در قانون مخالف آن تصريح شده باشد.

ماده ۴۰۸:

جمعیت نمی‌تواند مالک اموال غیر منقول گردد، مگر این‌که همچو ملکیت برای اجرای وظایف اساسی جمعیت ضروری پنداشته شود. جمعیت‌های تعلیمی و امور خیریه ازین حکم مستثنی می‌باشند.

ماده ۴۰۹:

شخصیت حکمی جمعیت و ققی ثبت می‌گردد که اساسنامه آن مطابق به احکام این قانون ترتیب و نشر گردیده باشد.

۲۴۹

قانون مدنی / باب تمهیدی

ماده ۴۱۰:

اعلان اساسنامه جمعیت بعد از پرداخت محصول معینه و ثبت جمعیت در دفاتر مربوط و نشر آن در جریده رسمی تکمیل می‌گردد.

ماده ۴۱۱:

مرجع صلاحیت‌دار، اساسنامه جمعیت را در خلال مدت شصت روز از تاریخ مطالبه آن اعلان می‌نماید. در غیر آن با تکمیل شصت روز جمعیت حکماً اعلام شده شناخته می‌شود. مرجع مذکور به اثر مطالبه اشخاص ذی‌علاقه مکلف است اساسنامه جمعیت را مطابق به احکام این قانون اعلان و یا آنرا رد نماید.

ماده ۴۱۲:

تغییل اساسنامه جمعیت به رعایت احکام مواد (۴۱۱، ۴۱۰، ۴۰۹) این قانون بعد از اعلان نافذ شمرده می‌شود.

ماده ۴۱۳:

جمعیت مراتب آتی را رعایت می‌نماید:

- ۱- نگهداری دفاتر و اسناد مربوط جمعیت در مرکز اداره آن.
- ۲- ثبت اسم، ولد، اسم فامیلی، سن، نمبر تذکرہ، پیشه و آدرس هر عضو با تاریخ شمول وی به عضویت جمعیت، در دفاتر مخصوص یا تغییراتی که در موارد فوق به عمل می‌آید.

قانون مدنی / جلد اول

۳ - ثبت رویدادها و تصاویر مجمع عمومی و مجالس اداری در دفاتر مخصوص، هر عضو جمیعت می‌تواند از محتويات محاضر اطلاع حاصل نماید.

۴ - ثبت مصارف، عواید، تبرعات و مدارک آن بالتفصیل در دفاتر مخصوص صورت می‌گیرد.

مرجع صلاحیتدار می‌تواند از محتويات این اسناد و محاضر اطلاع حاصل نماید.

۵ - اشخاص خارجی می‌توانند در حالات خاص به اجازه مراجع ذیصلاح در جمیعت‌های فرهنگی کسب عضویت نمایند.

ماده ۴۱۴:

(۱) جمیعت مکلف است به اجازه مرجع صلاحیتدار اموال نقدی مربوط به جمیعت را به عنوان جمیعت در بانک و یا محل دیگری به ودیعت گذارد.

(۲) جمیعت باید از تغییر محل ودیعت در خلال یک هفته از تاریخ تغییر، به مرجع صلاحیتدار اطلاع دهد.

ماده ۴۱۵:

اموال مربوط به جمیعت برای تأمین اهداف معینه آن به مصرف میرسد. مقدار باقیمانده در ساحت مطمئن به دوران اندخته شده می‌تواند، مشروط بر اینکه فعالیت‌های اصلی آنرا متأثر نسازد.

۲۵۱

قانون مدنی / باب تمہیدی

ماده ۴۱۶:

جمعیت دارای بودجه سالانه که از طرف مجمع عمومی تصویب گردیده، می‌باشد. بودجه جمعیت به اطلاع مرجع صلاحیت‌دار رسانیده می‌شود.

ماده ۴۱۷:

جمعیت نمی‌تواند خارج از حدودی که در اساسنامه آن توضیح شده فعالیت نماید.

ماده ۴۱۸:

جمعیت‌ها نمی‌توانند به مضاربت مالی تثبت نمایند.

ماده ۴۱۹:

(۱) اسم جمعیت، شماره اعلان و حدود فعالیت آن در تمام دفاتر، اوراق و نشرات آن درج می‌گردد.
(۲) هیچ جمعیت نمی‌تواند چنان اسمی را انتخاب نماید که به جمعیت دیگری متعلق باشد، گرچه ساحه فعالیت آنها مشترک باشد.

ماده ۴۲۰:

(۱) هیچ جمعیتی بدون اجازه مرجع صلاحیت‌دار نمی‌تواند به جمعیت، هیأت و یا کلپ در خارج از افغانستان منسوب، مشترک و یا منضم گردد.

۲۵۲

قانون مدنی / جلد اول

(۲) هیچ جمیعت نمی‌تواند اموالی را از شخص، جمیعت، هیأت یا کلپی که در خارج افغانستان باشد، بدست آرد مگر به اجازه مرجع صلاحیت‌دار.

(۳) هیچ جمیعت نمی‌تواند چیزی را به اشخاص و یا مؤسسات خارجی بدون اجازه مرجع صلاحیت‌دار بفرستد.

ماده ۴۲۱:

تبرعات تنها به اسم و حساب جمیعت مطابق به مقرراتی که از طرف حکومت وضع گردیده، جمع آوری شده می‌تواند. مرجع صلاحیت‌دار می‌تواند شرایط خاصی را در مورد تبرعات هر جمیعت حسب احوال علاوه کند.

ماده ۴۲۲:

(۱) جمیعت باید انعقاد واجنداي مجمع عمومی را اقلًا (۱۵) روز قبل به اطلاع مرجع صلاحیت‌دار برساند. مرجع صلاحیت دار می‌تواند نماینده را غرض اشتراک در مجمع عمومی جمیعت بفرستد.

(۲) جمیعت گزارشات مجمع عمومی را در خلال (۱۵) روز از تاریخ انعقاد آن، به اطلاع مرجع صلاحیت‌دار می‌رساند.

ماده ۴۲۳:

(۱) جمیعت می‌تواند نمایندگی تأسیس نماید.

قانون مدنی / باب تمہیدی ۲۵۳

(۲) نمایندگی بعد از اعلان، حیثیت شخصیت حکمی مستقل را کسب می‌نماید.

نمایندگی نمی‌تواند اساسنامه داخلی خود را در موضوعات مربوط به وجاip آن در برابر جمعیت اصلی، طرزالعمل و سیاست عمومی جمعیت، بدون موافقه جمعیت اصلی تعديل نماید.

فرع دوم - هیأت مدیره

ماده ۴۲۴:

(۱) جمعیت دارای هیأت مدیره می‌باشد. تعیین اعضاء هیأت مدیره، صلاحیت، وظایف و ختم عضویت اعضا در اساسنامه جمعیت توضیح می‌گردد.

(۲) هیأت مدیره مرکب از سه عضو و یا بیشتر بوده و مدت خدمت شان بیش از سه سال بوده نمی‌تواند.

(۳) تجدید عضویت مطابق به اساسنامه جمعیت صورت می‌گیرد.

ماده ۴۲۵:

شخصی که به صفت عضو هیأت مدیره تعیین می‌گردد، باید به حکم قطعی محکمه باصلاحیت به حرمان از حقوق سیاسی و مدنی محکوم نشده باشد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۲۵۴

ماده ۴۲۶:

- (۱) هیأت مدیره در حدود صلاحیتی که در اساسنامه به آن تصریح گردیده، امور مربوط به جمیعت را اداره می‌نماید.
- (۲) هیأت مدیره اقلًا دو مرتبه در یک ماه تشکیل جلسه می‌دهد.

ماده ۴۲۷:

- هیأت مدیره شخصی را از جمله اعضای خود یا دیگر اعضای جمیعت به حیث رئیس تعیین می‌نماید.

ماده ۴۲۸:

- شخصی که از طرف هیأت مدیره به حیث رئیس تعیین می‌شود امور مربوط به پیشنهاد، تقرر مؤظفین، تطبیق مجازات تأدیبی، ملاحظه استناد مصرف و مراقبت تنفيذ تصاویب مجمع عمومی و هیأت مدیره را انجام می‌دهد. مشروط بر این‌که در اساسنامه جمیعت خلاف آن تصریح نشده باشد.

فرع سوم - مجمع عمومی

ماده ۴۲۹:

- (۱) مجمع عمومی مرکب از تمام اعضائیست که وجا بخود را مطابق به اساسنامه جمیعت ایفاء نموده باشند.
- (۲) تصاویب مجمع عمومی خارج از موضوعات شامل آجنداء اعتبار ندارد.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۲۵۵

ماده ۴۳۰:

تصاویب مجمع عمومی به اکثریت آرای اعضای حاضر بعد از تکمیل نصاب دو یا یک اعضا اصلی آن صورت می‌گیرد. تصاویب مجمع عمومی در مورد تعديل اساسنامه جمعیت به اکثریت مطلق و در مورد انحلال جمعیت، عزل اعضای هیأت مدیره، اتحاد و یا الحق آن با جمعیت دیگر به اکثریت دو یا اعضاء صورت می‌گیرد. مگر این‌که در اساسنامه جمعیت خلاف آن تصریح شده باشد.

ماده ۴۳۱:

در جلسات مجمع عمومی اعضاء شخصاً اشتراک نموده و یا عضو دیگری را کتابخانه نماینده خود تعیین می‌نمایند.

ماده ۴۳۲:

مجمع عمومی در خلال سه ماه بعد از ختم هر سال مالی به صورت عادی تشکیل جلسه داده و امور مربوط به بودجه، حساب سال تمام را پور سالانه هیئت مدیره و راپور مربوط به امور مالی را بررسی می‌نماید. تشکیل جلسات فوق العاده مجمع عمومی در صورت لزوم نیز صورت گرفته می‌تواند. انعقاد جلسات مجمع عمومی به دعوت هیأت مدیره صورت می‌گیرد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۲۵۶

ماده ۴۳۳:

هرگاه هیأت مدیره جلسه فوق العاده مجمع عمومی را در خلال (۱۵) روز از تاریخ تسلیمی درخواست تحریری اقلال ده نفر از اعضای مجمع عمومی که در آن هدف انتقاد جلسه نیز توضیح یافته است دایر ننماید، درخواست کنندگان می توانند مستقیماً اعضای مجمع عمومی را به تشکیل جلسه دعوت نمایند.

ماده ۴۳۴:

عضو جمعیت در موضوعی که منفعت وی در آن دخیل باشد، حق رای دادن را ندارد. رای دادن در مورد انتخاب اعضای هیأت جمعیت ازین حکم مستثنی می باشد.

ماده ۴۳۵:

(۱) هرگاه مجمع عمومی یا هیأت مدیره و یا رئیس جمعیت تصاویبی را خلاف احکام قانون یا اساسنامه جمعیت اتخاذ نماید، در برابر همچو تصاویب مطالبه ابطال صورت می گیرد. مطالبه ابطال از طرف خارنوالی یا یکی از اعضای جمعیت به محکمه ای که اداره مرکزی جمعیت در حوزه صلاحیت آن واقع است در خلال سه ماه از تاریخ صدور تصویب تقدیم می گردد.
(۲) ابطال اینگونه تصاویب بر حقوق مکتبه اشخاصی که بر اساس حسن نیت ذیحق گردیده اند، تاثیر ندارد.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۲۵۷

ماده ۴۳۶:

- (۱) مرجع صلاحیت‌دار تعییل تصاویری را که از طرف مجمع عمومی یا هیأت مدیره یا رئیس جمعیت مخالف قانون، نظام و آداب عامه اتخاذ شده باشد، متوقف می‌سازد.
- (۲) مرجع صلاحیت‌دار باید در خلال (۳۰) روز از تاریخ توافق آن دعوی ابطال را در برابر تصویب مذکور به محکمه با صلاحیت، اقامه نماید.

فرع چهارم - انحلال و تصفیه جمعیت

ماده ۴۳۷:

- (۱) جمعیت در حالات آتی منحل می‌گردد:
- ۱ - در حالی که تعهدات خود را ایفا کرده نتواند.
 - ۲ - در حالی که اموال یا منافع خود را خارج از اهدافی که در اساسنامه آن توضیح گردیده، تخصیص دهد.
 - ۳ - در حالی که جمعیت به تخلف از مواد مندرج اساسنامه و یا هر نوع اجرآلت مخالف قانون، اهداف تأسیسی، نظام و آداب عامه مبادرت ورزد.
- (۲) مطالبه انحلال از طرف هر یک از اعضای جمعیت، شخص ذیعلاقه و یا خارنوالی به محکمه‌ای که اداره مرکزی جمعیت در حوزه صلاحیت آن واقع گردیده، تقدیم می‌گردد.

قانون مدنی / جلد اول ۲۵۸

ماده ۴۳۸:

هرگاه محکمه به انحلال جمعیت حکم نماید، یک و یا چند شخص را برای تصفیه امور حسابی و توزیع دارائی جمعیت با رعایت احکام مندرج اساسنامه مربوط تعیین می‌نماید. در صورتی که در مورد توزیع دارائی جمعیت منحل شده، حکمی در اساسنامه آن موجود نباشد، محکمه می‌تواند این دارائی را به جمعیت و یا مؤسسه دیگری که با جمعیت منحل شده اهداف مشترک داشته باشد، انتقال دهد.

ماده ۴۳۹:

هرگاه محکمه به رد مطالبه انحلال جمعیت حکم نماید، می‌تواند به ابطال تصرفی که مورد اعتراض قرار گرفته است، حکم نماید.

بحث چهارم - جمعیت های عام المنفعه

ماده ۴۴۰:

- (۱) جمعیت عام المنفعه، عبارت از جمعیتی است که به منظور تأمین منافع عامه تأسیس می‌گردد.
- (۲) اعطای عنوان جمعیت به صفت عام المنفعه توسط فرمان دولت صورت می‌گیرد. سلب عنوان اعطاء شده توسط چنین فرمان نیز جواز دارد.

۲۵۹

قانون مدنی / باب تمہیدی

ماده ۴۴۱:

جمعیت عام المنفعه به رعایت شرایط اهلیت مربوط به تملک اموال منقول و غیر منقول مقید نمی‌باشد.

ماده ۴۴۲:

حدود استفاده جمعیت عام المنفعه از صلاحیت سلطه عامه، مانند عدم جواز حجز بر تمام و یا قسمتی از اموال جمعیت، عدم تأثیر مرور زمان در مورد ملکیت این اموال و جواز استملاک برای تأمین اهداف جمعیت توسط مقررات توضیح می‌شود.

ماده ۴۴۳:

جمعیت عام المنفعه تحت مراقبت مرجع صلاحیتدار مربوط فعالیت می‌نماید. اجرآت جمعیت از نظر تطابق با قوانین، اساسنامه و تصاویب مجمع عمومی توسط مرجع مذکور مورد تدقیق و تحقیق قرار می‌گیرد. هیأت تدقیق از طرف مرجع صلاحیتدار تعیین گردیده و در ختم کار راپور اجرآت خود را به مرجع مربوط تقدیم می‌نماید.

ماده ۴۴۴:

(۱) مرجع صلاحیتدار می‌تواند اتحاد چند جمعیت عام المنفعه را که هدف مشترک داشته باشد تصویب نماید. همچنان می‌تواند در مورد توحید فعالیت‌ها یا تعدیل اهداف جمعیت‌های مختلف بر وفق احتیاجات محیطی یا به منظور ایجاد هم‌آهنگی بین خدماتی که

۲۶۰

قانون مدنی / جلد اول

از طرف آنها انجام می گردد و یا اسباب دیگری که برای تأمین اهداف جمعیت‌ها مفید پنداشته شود، تصمیم اتخاذ نماید.

(۲) مرجع مذکور در تصویب خود اسباب و طرز العمل اتحاد و چگونگی تسلیمی اموال، اوراق و اسناد را به هیأت جدید توضیح می نماید.

مادة ۴۴۵:

(۱) مرجع صلاحیت‌دار می‌تواند اشخاصی را که داوطلب عضویت هیأت عامل می‌شوند، اجازه شمول ندهد.

(۲) مرجع صلاحیت‌دار می‌تواند یکی از داوطلبان را برای مراقبت جریان انتخابات اعضاء تعیین نماید.

(۳) اگر انتخابات مخالف احکام قانون یا اساسنامه جمعیت صورت گرفته باشد، مرجع صلاحیت‌دار قرار مدللی مبنی بر الغای انتخاب را در خلال (۱۵) روز از اجرای انتخابات صادر می‌نماید.

مادة ۴۴۶:

(۱) مرجع صلاحیت‌دار می‌تواند بنابر قرار مدلل، رئیس هیأت مدیره ای را برای اجرای وظایفی که در اساسنامه جمعیت توضیح گردیده مؤقتاً تعیین نماید.

(۲) رئیس یا هیأت مدیره مؤقت وقتی تعیین می گردد که در اجرآت رئیس یا هیأت مدیره جمعیت چنان تخلفی بروز نماید که دوام آنها به وظیفه به مصلحت جمعیت نبوده با وجود اخطار

جمعیت و مرور (۱۵) روز از تاریخ اخطار به رفع تخلفات نپرداخته باشد.

ماده ۴۴۷

(۱) اعضای هیأت مدیره جمعیت و کارکنان آن مکلف اند تمام اموال جمعیت، استناد و دفاتر مربوط را به اختیار هیأت مدیره مؤقت بگذارد.

(۲) مسئولیت قانونی اعضای هیأت مدیره و کارکنان جمعیت با سپردن اموال، استناد و دفاتر مربوط به هیأت مدیره مؤقت خاتمه پیدا نمی‌کند.

ماده ۴۴۸

رئیس یا هیئت مدیره مؤقت مکلف است در خلال مدتی که در قرار تعیین شان تصریح یافته، مجمع عمومی را دایر و راپور اجرآت خود را تقدیم نماید. مجمع عمومی بعد از استماع راپور، هیأت مدیره جدید را مطابق به اساسنامه و احکام قانون انتخاب می‌نماید.

ماده ۴۴۹

جمعیت به تطبیق تصاویب رئیس و یا هیأت مدیره مؤقت که در داخل مدت معینه مندرج قرار، تعیین شان صورت گرفته، در داخل حدودی که در قرار مذکور و یا اساسنامه جمعیت توضیح شده، مکلف می‌باشد.

..... قانون مدنی / جلد اول ۲۶۲

ماده ۴۵۰:

مرجع صلاحیت‌دار، اعضای هیأت مدیره سابق را که به اثر تخلف مسئولیت شان ثابت گردیده، برای مدتی که مت加وز از سه سال نباشد، از داوطلب شدن مجدد به حیث عضو هیأت مدیره محروم می‌سازد.

بحث پنجم - جمعیت خیریه

ماده ۴۵۱:

- (۱) جمعیت خیریه عبارت از جمعیتی است که برای تأمین اهداف خیریه و یا رفاه اجتماعی جهت استفاده اعضای جمعیت یا سایر اشخاص تأسیس شده باشد.
- (۲) اعضای هیأت مدیره نمی‌توانند در داخل جمعیت به شغل دیگری در مقابل اجرت اشتغال ورزند.

ماده ۴۵۲:

- (۱) هیأت مدیره جمعیت خیریه مکلف به تهیه راپور اجرآت سالانه می‌باشد.
- (۲) هیأت مدیره بودجه سالانه جمعیت را با اسناد و مدارک آن به مرجع صلاحیت‌دار تقدیم نموده و معلومات مورد ضرورت مرجع مذکور را تهیه می‌کند.

قانون مدنی / باب تمہیدی ۲۶۳

بحث ششم - جمعیت فرهنگی

ماده ۴۵۳:

جمعیت فرهنگی، عبارت از جمعیتی است که هدف تأسیس آن را اکشاف امور علمی، فنی، ادبی و هنری تشکیل می‌دهد.

ماده ۴۵۴:

هیأت مدیره جمعیت فرهنگی مکلف است راپور اجرآت سالانه خود را به اطلاع مرتع صلاحیتدار برساند.
این جمعیت راجع به تقدیم اسناد و معلومات لازمه تابع احکام سایر جمعیت‌های مندرج این قانون می‌باشد.

بحث هفتم - مؤسسات

ماده ۴۵۵:

مؤسسه، عبارت از شخصیت حکمی است که برای انجام خدمات بشری، دینی، علمی، فنی و یا سپورتی از طریق تخصیص اموال برای مدت غیر معین تأسیس یافته و برای اهداف غیر انتفاعی فعالیت می‌نماید.

ماده ۴۵۶:

(۱) تأسیس مؤسسه توسط سند رسمی صورت می‌گیرد.
(۲) سند رسمی حیثیت اساسنامه مؤسسه را داشته و حاوی مطالب آتی می‌باشد:

۲۶۴

قانون مدنی / جلد اول

- ۱ - عنوان مؤسسه و مرکز اداره آن، مرکز اداره مؤسسه در خارج از افغانستان بوده نمی‌تواند.
- ۲ - هدف و مرام تأسیس آن.
- ۳ - اسم و شهرت مکمله مؤسس یا مؤسسان.
- ۴ - تفصیلات دارایی که به مؤسسه تخصیص یافته است.
- ۵ - تشکیل اداری مؤسسه و اسم رئیس آن.
- ۶ - طرز نظارت و تنقیش امور مالی مؤسسه.
- ۷ - طرز تعديل اساسنامه، الحق، تجزیه و تأسیس نمایندگی‌های مؤسسه با توضیح طرز تصفیه و تعیین مرجعی که اموال مؤسسه به آن تعلق می‌گیرد.

ماده ۴۵۷:

هرگاه عضو مؤسس، دائمی یا ورثه داشته باشد، تأسیس مؤسسه در مورد حقوق شان حکم وصیت یا هبه را دارد. در صورتی که تأسیس مؤسسه حقوق دائمی یا ورثه را متضرر سازد، آنها می‌توانند مطابق به احکام قانونی که در مورد وصیت و هبه موجود است، دعوی نمایند.

ماده ۴۵۸:

مؤسسه‌ای که توسط سند رسمی تأسیس شده باشد، مؤسس آن می‌تواند قبل از اعلان توسط سند رسمی دیگری از تأسیس آن انصراف نماید.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۲۶۵

ماده ۴۵۹:

شخصیت حکمی مؤسسه وقتی تثیت می‌گردد که مطابق به احکام این قانون اعلان گردیده باشد.

ماده ۴۶۰:

اعلان مؤسسه به مطالبه مؤسس یا اولین رئیس آن و یا مرجع صلاحیتداری که مؤسسه تحت نظارت آن قرار دارد، مطابق به احکام مربوط به اعلان جمعیت‌های مندرج این قانون صورت می‌گیرد.

ماده ۴۶۱:

مرجع صلاحیت‌دار می‌تواند در مورد تأسیس، طرز اداره و اساسنامه مؤسسه، به منظور تأمین اهداف تأسیس آن، تعديل وارد نماید.

ماده ۴۶۲:

مؤسسه توسط رئیس اداره و تمثیل می‌گردد.

ماده ۴۶۳:

رئیس مؤسسه، بودجه و صورت حسابات سالانه مؤسسه را به مرچع صلاحیت‌دار آن ارائه و معلومات مورد ضرورت مرچع مذکور را تهیه می‌نماید.

..... ۲۶۶ قانون مدنی / جلد اول

ماده ۴۶۴:

مؤسسه نمی‌تواند بدون اجازه مرجع صلاحیتدار وصیت و یا هبه را قبول نماید.

ماده ۴۶۵:

مرجع صلاحیتدار می‌تواند در ضمن دعوی از محکمه مربوط عزل مؤظفینی را که در وظایف محوله اهمال ورزیده یا اعمال مخالف قانون یا اساسنامه مؤسسه را مرتکب گردیده اند و یا اموال مؤسسه را مخالف اهداف تأسیس یا اراده مؤسس آن به مصرف رسانیده یا اینکه مرتکب قصور فاحش گردیده‌اند مطالبه نماید.

ماده ۴۶۶:

مرجع صلاحیتدار می‌تواند برای تأمین اهداف مؤسسه یا نگهداری اموال متعلق به آن تخفيض یا الغای تمام و یا قسمتی از وجاip و شروطی را که در اساسنامه مؤسسه قید گردیده است، از محکمه باصلاحیت مطالبه نماید.

ماده ۴۶۷:

هرگاه رئیس مؤسسه مخالف قانون، نظام عامه یا خارج از حدود صلاحیت خویش اجرآت نماید، مرجع صلاحیتدار می‌تواند این اجرآت را متوقف و ابطال این اجرآت را از محکمه با صلاحیت مطالبه نماید.

قانون مدنی / باب تمهیدی ۲۶۷

ماده ۴۶۸:

- (۱) مطالبه ابطال مندرج ماده (۴۶۷) این قانون حداکثر در خلال یکسال از تاریخ اجرای آن، به محکمه تقدیم می‌گردد.
- (۲) ابطال اینگونه اجرای آن بر حقوق مکتبه اشخاصی که بر اساس حسن نیت ذیحق گردیده‌اند، تاثیر ندارد.

ماده ۴۶۹:

احکام مربوط به جمیعت‌ها از قبیل تأسیس، الحق، تجزیه، تأسیس نمایندگی، تعیین رئیس مؤقت، انحلال و تصفیه، تبدیل مؤسسه به عام المنفعه و همچنان حکم مندرج ماده (۴۱۸) این قانون بر عموم مؤسسات نیز قابل تطبیق می‌باشد.

ماده ۴۷۰:

احکام مربوط به مؤسسات مندرج این قانون در مورد مؤسسه که به شکل وقف تأسیس یافته باشد، استثنائً تطبیق نمی‌گردد.

ماده ۴۷۱:

اتخاذ تدابیر در برابر تخلفات مؤظفین جمیعت‌ها و مؤسساتی که در موارد مربوط این قانون تصریح یافته، مانع تطبیق قانون جزای عمومی نمی‌گردد.

..... ۲۶۸ قانون مدنی / جلد اول

فصل سوم
اموال

ماده ۴۷۲:

مال، عبارت است از عین و یا حقیکه نزد مردم قیمت مادی داشته باشد.

ماده ۴۷۳:

اشیائی که به مقتضای طبیعت و یا به حکم قانون مورد داد و ستد قرار گیرد، حقوق مالی بر آن مرتب شده می‌تواند.

ماده ۴۷۴:

اشیائی که به مقتضای طبیعت مورد داد و ستد قرار گرفته نتواند عبارت از اشیاییست که هیچ شخصی نمی‌تواند حیات آن را به خود اختصاص دهد.

ماده ۴۷۵:

اشیائی که بحکم قانون مورد داد و ستد قرار گرفته نمی‌تواند عبارت از اشیاییست که حقوق مالی بر آن قانوناً مرتب شده نمی‌تواند.

ماده ۴۷۶:

(۱) اشیای مثی آنست که افراد و یا اجزای آن با هم یک سان بوده بدون فرق قابل ملاحظه، عوض یکدیگر استعمال شده بتوانند.

۲۶۹ قانون مدنی / باب تمہیدی

(۲) اشیای قیمتی آنست که افراد آن با هم متفاوت بوده و عوض یکدیگر استعمال شده نتوانند.

ماده ۴۷۷:

(۱) اشیای استهلاکی آنست که انتفاع از آن بدون استهلاک ممکن نباشد.

(۲) اشیای استعمالی آنست که با انتفاع مکرر، عین آن باقی بماند.

ماده ۴۷۸:

عقار اشیاییست که دارای اصل ثابت بوده و حمل و نقل آن بدون تلف شدن غیر ممکن باشد. اشیائی که واجد این وصف نباشد اشیای منقول شناخته می‌شود.

ماده ۴۷۹:

اشیای منقولی را که مالک برای استفاده از عقار تخصیص می‌دهد، عقار پنداشته می‌شود.

ماده ۴۸۰:

هر حق عینی مربوط به عقار و هر دعوی متعلق به آن عقار شناخته شده، حقوق مالی غیر آن از جمله اموال منقول محسوب می‌گردد.

قانون مدنی / جلد اول ۲۷۰

ماده ۴۸۱:

اموال متعلق به ملکیت افراد، اموال خصوصی و اموالی که متعلق به ملکیت افراد نبوده و برای منافع و مصالح عامه تخصیص یافته باشد، اموال عامه پنداشته می‌شود.

ماده ۴۸۲:

(۱) اموال عامه عبارت است از:

- ۱- اموال منقول و غیر منقول دولت.
- ۲- اموال منقول و غیر منقول اشخاص حکمی.
- ۳- اموال منقول و غیر منقول که برای منافع و مصالح عامه تخصیص داده شده باشد.
- ۴- اموال منقول و غیر منقول که به حکم قانون اموال عامه شناخته شده باشد.

(۲) درین اموال، تصرف، حجز و تملک به اساس مرور زمان جواز ندارد.

ماده ۴۸۳:

- (۱) اموال عامه وقی غیر عامه شناخته می‌شود که میعاد تخصیص آن برای منافع عامه، ختم گردیده باشد.
- (۲) ختم تخصیص به حکم قانون یا بالفعل و یا به ختم هدفی که اموال به اساس آن برای منافع عامه تخصیص داده شده صورت می‌گیرد.

تعديلات قانون مدنى

فرمان شماره (۲۰۰۷)
مؤرخ بیست و نهم جدی
سال ۱۳۵۶ مقام
ریاست جمهوری

بناگلی محترم وزیر عدليه!

مجلس وزراء تحت فيصله شماره (۵۵۱) درجلسهٔ تاریخی
۱۳۵۶/۱۰/۲۷ با ملاحظهٔ ورقهٔ عرض شماره (۴۴۱۴) مؤرخ
۱۳۵۶/۱۰/۲۶ وزارت عدليه مراتب آتى را تصویب نمود:
«ضمیمهٔ نمبر یک قانون مدنی به داخل چهار فقره و ضمیمهٔ
نمبر یک قانون جزاء به داخل هفت فقرهٔ مندرج پیشنهاد که به
مهر دارالانشاء رسیده منظور است.»

محمد داود رئیس جمهور

ضميمه نمبر يك قانون مدنی

۱- تعديل ماده (۱۰۵)

«هرگاه تقریق قبل از دخول یا خلوت صحیحه واقع گردد در صورت تسمیه زوجه نصف مهر مسمی را مستحق می‌شود.»

۲- تعديل فقره (۱) ماده (۱۸۸)

«هرگاه حکم به اصلاح بین زوجین موفق نشود و منشاء اختلاف زوج یا زوجین بوده و یا اصلاً معلوم نباشد و محکمه دوام معاشرت را در چنین حالت بین زوجین غیر ممکن بداند به تفریق بین آن‌ها حکم می‌نماید.»

۳- ایزاد در ماده (۲۳۹)

کلمه «عمه» در ماده (۲۲۹) بعد از شماره (۱۴) گرفته شود.

۴- تعديل ماده (۲۰۳۲)

«خواهران و برادران عینی باشند یا پدری یا مادری به موجودیت پدر و پسر و پسر پسر گرچه درجه شان تنزیل یابد از میراث محروم می‌شوند.»

همچنان برادران و خواهران مادری به موجودیت جد از میراث محروم می‌شوند.

این ضميمه بعد نشر در جريده رسمي نافذ می‌گردد.

(ضميمه نمبر (۱) قانون مدنی در جريدة رسمي شماره (۳۹۱)

مؤرخ ۱۳۵۶/۱۱/۳۰ نشر گردیده است.)

۲۷۴ تعديلات قانون مدنی

فرمان هیأت رئیسه شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک

افغانستان

شهر کابل

شماره: (۷۷)

تاریخ: ۱۳۶۵/۴/۱۰

در باره ایزاد و تکمیل در قانون مدنی
هیأت رئیسه شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان به
تأسی از حکم ماده (۴) اصول اساسی جمهوری دموکراتیک
افغانستان تصویب می‌دارد:

-۱- ماده (۱۲۵) قانون مدنی با ایزاد فقرات ۳ و ۴ ذیلاً تکمیل می-
گردد:

(۳) مراتب ثبت طلاق به حضور زوجین یا وکلای آنها صورت
می‌گیرد.

(۴) هرگاه حضور زوجه متعدد باشد و یا از حضور امتناع ورزد
و ثیقۀ انحلال زوجیت به اداره محل اقامت وی یا یکی از اقارب
نزدیک آن ارسال شود.

-۲- ماده (۲۵۱) قانون مدنی با ایزاد پراگراف ذیل تکمیل می‌گردد:
هرگاه مستحق درجه دوم حضانت نیز به تشخیص قاضی واحد
شرایط قانونی برای رشد و تربیه سالم طفل نباشد محکمه می-

۲۷۵ تعدلات قانون مدنی

تواند طفل را به شخصی که موافقه کند و یا به مؤسسه تربیوی اطفال تسلیم نماید.

۳- این فرمان بعد از نشر در جریده رسمی نافذ می‌گردد.

ببرک کارمل صدرهیأت رئیسه شورای انقلابی جمهوری
دموکراتیک افغانستان

(فرمان فوق در جریده رسمی شماره ۶۱۵) مؤرخ
۱۳۶۵/۶/۱۵ نشر گردیده است.)

۲۷۶ تعديلات قانون مدنی

فرمان هیأت رئیسه شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک

افغانستان

شهر کابل

شماره: ۲۵۵

تاریخ: ۱۳۶۶/۸/۷

در بارهٔ خمینیه شماره سوم قانون مدنی

هیأت رئیسه شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان به

تأسی از حکم ماده (۴۴) اصول اساسی جمهوری دموکراتیک

افغانستان تصویب می‌دارد:

ماده اول:

هرگاه طفلى که دورهٔ حضانت و تمدید آن را مطابق مواد

(۲۴۹ و ۲۵۰) قانون مدنی تکمیل نموده فاقد پدر و به سن

قانونی رشد نرسیده باشد محکمه با تشخیص دقیق و مدلل با

رعایت تمایل طفل و اطمینان محکمه به این‌که میلان طفل به

مصلحت او می‌باشد طفل را برای مادر یا یکی از عصبات محروم

که از عهده تربیه سالم و تأمین رشد و مصلحت طفل بدرشده

بتواند تسليم می‌نماید.

۲۷۷ تعدلات قانون مدنی

ماده دوم:

هرگاه طفل فاقد والدین بوده و در عصبات بیش از یک نفر حایز ماده اول این فرمان باشد محکمه می‌تواند هرکدام را که بیشتر به مصلحت طفل باشد انتخاب نماید.

ماده سوم:

محکمه می‌تواند در صورت عدم دریافت شخص واجد شرایط مندرج ماده (۱و۲) این فرمان طفل را به مؤسسه تربیوی اطفال تسلیم نماید.

ماده چهارم:

این فرمان بعد از نشر در جریده رسمی نافذ می‌گردد.

دکتور نجیب الله

صدرهیأت رئیسه شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک
افغانستان

(ضمیمه نمبر سوم قانون مدنی در جریده رسمی شماره (۶۵۲)
(۱۳۶۶/۹/۱ نشر گردیده است).

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library